

HAJDÚ-BIHARI

XXXIX. ÉVFOLYAM
136. SZÁM

ÁRA: 1,80 FORINT

1982. VI. 12.,
SZOMBAT

NAPLÓ

A MAGYAR SZOCIALISTA MUNKÁSPÁRT HAJDÚ-BIHAR MEGYEI BIZOTTSÁGÁNAK LAPJA

A mongol miniszterelnök hazánkban

Lázár Györgynek, a Magyar Szocialista Munkáspárt Politikai Bizottsága tagjának, a Magyar Népköztársaság Minisztertanácsa elnökének meghívására Zsambin Batmönh, a Mongol Népi Forradalmi Párt Politikai Bizottságának tagja, a Mongol Népköztársaság Minisztertanácsának elnöke pénteken megkezdte hivatalos baráti látogatását hazánkban.

Délelőtt a mongol, a magyar és a nemzetközi munkásmozgalom vörös zászlajával fellobogózott Hősök téri megkoszorúzza a magyar nők emlékművét, majd az Or-

szágában megkezdődtek a nemzetközi, politikai és gazdasági kérdésekről. A találkozóon ott volt Házi Vencel külügyminiszterhelyettes, Taraba János, Miatavin Peldzse, Dangaszüregijn Szaldan, a mongol nemzetközi gazdasági kapcsolatok állami bizottságának elnöke, miniszter Zsambalin Banzar külügyminiszter-helyettes és Badamtarin Baldo.

Ezt követően a Parlament nándorférvári termében Losonczy Pál átnyújtotta Zsambin Batmönh-nek a Békesség és Barátság Érdemrendet, amelyet a Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsa a magyar és mongol nép barátságának és együttműködésének elmélyítésében szerzett kiemelkedő érdemei elismeréseként adományozott a Mongol Népköztársaság kormányfőjének.

A kitüntetési ünnepségen részt vett Lázár György, Borbándi János, a Minisztertanács elnökhelyettese, Katona Imre, az Elnöki Tanács titkára, Madarosi Attila pénzügyi államtitkár, Házi Vencel, Taraba János, ott voltak a mongol delegáció tagjai.

A kitüntetés átvétele után Zsambin Batmönh mondott köszönetet a magas elismerésért.

Délután Zsambin Batmönh és kísérete a pesterszebeti Habselyem Kötöttáruháza látogatott.

Kádár János fogadta Michel Jobert-t

Kádár János, az MSZMP Központi Bizottságának első titkára pénteken délután a KB székházában fogadta a hazánkban tartózkodó Michel Jobert francia külkereskedelmi minisztert.

A szíves légkörű találkozó véleménycserére került sor az európai helyzet és a magyar-francia kapcsolatok időszerű kérdéseiről. A találkozó jelen volt Veress Péter külkereskedelmi miniszter és Jacques Lecompt, a Francia Köztársaság magyarországi nagykövete. (MTI)

Losonczy Pál Burmába és a Fülöp-szigetekre utazik

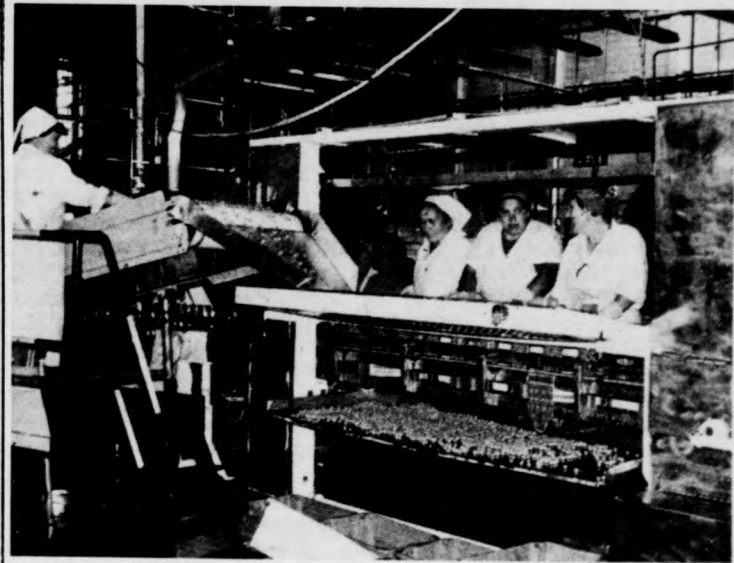
Losonczy Pál, az Elnöki Tanács elnöke U San Yunak, az Burmai Unió Szocialista Köztársaság elnökének, valamint Ferdinand E. Marcosnak, a Fülöp-szigeteki Köztársaság elnökének meghívására a közeljövőben baráti látogatást tesz Burmában és a Fülöp-szigeteken. (MTI)

Kádár János fogadta Zsambin Batmönht

Kádár János, az MSZMP Központi Bizottságának első titkára a Központi Bizottság székházában fogadta Zsambin Batmönht. A szíves, elvtársi légkörű találkozó véleménycserét folytattak a nemzetközi helyzet, a nemzetközi kommunista és munkásmozgalom időszerű kérdéseiről, és áttekintették a magyar-mongol kapcsolatok fejlődését. A megbeszélés során kifejezték és megerősítették azt a kölcsönös szándékot, hogy tovább mélyüljön a két párt, a két ország, a két nép hagyományos barátsága

és gyümölcsöző együttműködése. A találkozó jelen volt Lázár György, Miatavin Peldzse mongol miniszterelnök-helyettes, valamint Taraba János, a Magyar Népköztársaság ulánbátóri, és Badamtarin Baldo, a Mongol Népköztársaság budapesti nagykövete.

Losonczy Pál, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja, az Elnöki Tanács elnöke a Parlamentben fogadta Zsambin Batmönht. A szíves baráti légkörű találkozó tájékoztatták egymást időszerű

JÚNIUS 29-IG

Garantált ár a termelőknek

Eddig 140 vagon püszmétét vett át a Debreceni Konzervgyár

Lassan féldéjéhez közeledik a püszmételvásárlás és feldolgozás a Debreceni Konzervgyárban, június elseje óta 140 vagon friss nyersanyag érkezett az előkészítő és feldolgozó vonalakra. Csütörtökön megkezdődött a konzervborsó-betakarítás is. Bauer Kálmán, a konzervgyár termelési fősztályvezetője tegnap arról tájékoztatta lapunk munkatársait, hogy a vállalat június 29-ig termelői árként garantálja a püszmété 8 forint 50 filléres felvásárlási árát, 29-e után azonban, mivel akkorra várhatóan túlér a termés, már csak 5 forintot tud biztosítani kilogrammjáért. A gyár éjjelnappal, folyamatosan végzi az átvételt, s járművekkel is segít a felvásárlóknak (az AFÉSZ-eknek, a TSZK-eknek stb.) az ütemes beszállításban. Az átvétellel párhuzamosan folyik a feldolgozás, a püszmété egy részéből hűtött termék, más részből konzerv készül, a piac szükségleteinek megfelelő arányban.

Tizedikén Debrecenben, Hajdúböszörményben, Kabán, Hejőudvarhelyen és Hajdudorogon is hozzáfogtak a konzervborsó betakarításához. Amíg tavaly két termelőszövetkezetben kísérleteztek az úgynevezett mobilgépes betakarítással, az idén már majdnem mindenütt ezt az utat választották: a szektorra 16 új gépet vásároltak a gazdaságok, a konzervgyár fejlesztési pályázata alapján. A termelési fősztályvezető megjegyezte, hogy az aszály még mindig veszélyezteti az egyébként igen szép állományt, a konzervgyár szakvezetői azonban így is bíznak abban, hogy a tervezett 10 ezer tonna borsót fel tudják vásárolni. Ez több lenne a tavaly felvásárolt mennyiségénél. A jövő héten kezdődik a meggy-, a hónap végén pedig a málnaszüret és -feldolgozás, beköszönt tehát az igazi nyár a Debreceni Konzervgyárba is. Felvételeink: folyik a konzervgyárban a püszmété előkészítése és feldolgozása. (Kálmár István felvételei.)

DEBRECEN BUDAPESTEN

Lassan már hagyomány, országhatárainkon kívül is jól ismert Debreceni Ruhagyár, mely legmodernebb nyári és őszi termékeit mutatja be az érdeklődőknek. A két debreceni bútorgyár, a hajlítottbútorgyár és a Hajdúsági Bútorgyár, valamint az Asztalos- és Kárpitosipari Szövetkezet, a Minőségi Szabó Ipari Szövetkezet szintén a kiállítók között lesz. A teipari vállalat fagyaltporai- és más készítményeivel szintén részt vesz a kiállításban. Az Állatföldművelési és Húsipari Vállalat is bemutatja a Debrecenben készült hűskészítményeket és az olcsóbb, a megyében már sikert aratott felvágottféléket.

Az elmúlt esztendőben két sikeres kiállítás Pécset és Szeged gyártói mutatkoztak be. 1982. június 22. és július 1. között pedig a „Debrecen a fogyasztókért” című kiállítás tekinthetik meg az érdeklődők a Nagymező út 21. szám alatti bemutatóteremben. Ezen a kiállításban debreceni termelő vállalatok, ipari szövetkezetek állítják ki azokat a termékeiket, amelyeket szívesen vásárolnak szerte az országban. A kiállítók közt találjuk a konzervgyárat, amely a jól ismert és közkedvelt konzervekkel és Maggi-készítményekkel mutatkozik be. Szintén a kiállítók között lesz az

Finn testvérvárosi küldöttség Debrecenben

Pénteken délután megérkezett Debrecenbe a VI. finn-magyar barátsági hétre Jyväskyläből jött testvérvárosi delegáció. A tizenhét fős küldöttség vezetői: Pentti Salmi, Jyväskylä városi Tanácsának elnöke, Arvi Jaksonen, városi tanács tagja, Pekka Yrjönen, a város dolgozóinak főbizalmija és Sakari Holma, a városi végrehajtó bizottság tagja.

Dr. Kahler Frigyesné, a Debrecen városi Tanács vezetője és Kecskés László, a HNF debreceni városi titkára fogadta a finn vendégeket megérkezésükkor. Az első napi programban látogatás szerepelt a Baromfi-feldolgozó Vállalatnál, ahol megismerkedtek a híres debreceni üzemmel. Szombaton városnézéssel, fűrdőzéssel egybekötött hajdúszoboszlói programon vesznek részt a finn vendégek, délután pedig a Hortobágyot látogatják meg.

Sikula György tájékoztatóját tartja

A Szocialista Hazáért Érdemrenddel kitüntetettek találkozója

Az MSZMP Hajdú-Bihar megyei Bizottsága találkozót szervezett a Szocialista Hazáért Érdemrenddel kitüntetettek számára. A találkozóra tegnap délután Debrecenben a városi pártbizottság tanácstermében került sor. A

megjelenteknek Sikula György, a megyei pártbizottság első titkára beszélt a pártélet időszerű kérdéseiről. Tájékoztatót megynék gazdasági helyzetéről, méltatta az eredményeket és szólt a gondokról, feladatokról. A fölött kérdésekre Sikula György, Toth Imre és Fülöp János, a megyei pártbizottság titkárai, dr. Postás Sándor, a Debrecen városi pártbizottság első titkára, Gál István, a megyei tanács elnökhelyettese és Borbély Miklós, a Debrecen városi Tanács elnökhelyettese válaszoltak.

Az ülés után a veteránok az Erdőspusztákra látogattak, ahol megtekintették a tájházat. A találkozó a Kartács utcai KISZ-táborban baráti beszélgetéssel és vacsorával végződött.

Munkáslakás, magánlakás

Újést tartott a Szakszervezetek Megyei Tanácsa

Napjaink valóságának egyre központibbá váló témája a magánéletről történő lakásépítés. A kérdéshez kapcsolódó tapasztalatokat összegyezték a Szakszervezetek Hajdú-Bihar megyei Tanácsának tegnapi, debreceni ülésén. Barta Árpádné, az SZMT elnöke köszöntötte a megjelenteket — köztük Gál Lászlót, a SZOT főtitkárhelyettesét, Kálmán Mihályt, a megyei pártbizottság osztályvezetőjét —, a megyei és városi tanács építési szakembe-

reit, a debreceni nagyvállalatok meghívott képviselőit. Az első napirendi pont megtárgyalása előtt bejelentették, hogy a Tudományos Ismeretterjesztő Társulat országos elnöksége TIT Aranykoszorús Emlékplakettet adományozott a Szakszervezetek megyei Tanácsának, amelyet dr. Nagy János, a TIT megyei titkára nyújtott át Barta Árpádnénak, az SZMT elnökének.

A megjelentek azt a jelenést vitatták meg, amit a

megyei és a Debrecen városi Tanács illetékes osztályai állítottak össze azokról az intézkedésekről, amelyet a megye — s különösen Debrecen — VI. ötéves tervében szereplő magán- és munkáslakások megépítéséért tettek. Az előterjesztés egyebek mellett megállapítja, hogy az időszerűságra tervezett mintegy 22 ezer lakásból nem kevesebb, mint 16 ezer — tehát közel háromnegyed része —

(Folytatás a 2. oldalon)

PTÁR
2. június
esten, 9
ben halt
Géza he-
muzsikus,
s, Kresz
1906-ban
tkező év
kar szó-
ymester,
ai Ton-
koncert-
bőtt a
vatórium
ősnégyes
ben mű-
mint a
hang-
zólístája,
Stern-féle
1923-ban
gőltözött,
szervató-
galapítot-
társasá-
együttes
bbek kö-
bematat-
g vonós-
emutató-
budapesti
tanára,
enede fő-
a zenei
első igaz-
jelentős
aramuzsi-
váltalt a
népszé-
mét To-

FES
ZTÓ

NTENÁ-
ri Dol-
e által
ő terü-
teken 15
a BIO-
Szabolcs
gött szol-
ül ösz-
tovább
Erika
zi ma,
dettej a
füvészeti
gazogata
etésnap-
sor első
a, má-
ler mű-
müködi-
brán és
blán. A
intézet
gytermé-

MUN-
kiállí-
velődési
léányne-
us 11-én
zedettel
ézőárója
Hollós
A kiállí-
meg 10—

Június
or a 6.
állatnál
közmu-
abbkép-
Németh
s Szállí-
ervezete
andaosz-
unkatár-
füvészeti
akkörök
elyi köz-
el.

TAGO-
kezni a
gi Szak-
naponta
iskolá-
Ferenc

EK FO-
s 11-én
mozgás-
ervezeté-
rát tar-
a Ceglé-
rodában,
egyesü-
száma

K AD
si Tibor
si Köz-
ben ma,

JÁTEK,
kicsinye-
ombaton
debrecen-
bkönyv-
gyermek-
alan.

Debrecen.
Felső
forint —

Ülést tartott a Szakszervezetek Megyei Tanácsa

(Folytatás az 1. oldalról)

magánérőből valósul meg. Látható tehát, a megye lakosságának közérzetét jelentősen befolyásolja a jövőben is az, hogy mennyire sikerül a magán- és állami építési akciókat megvalósítani. A vitából egyértelműen kiderül, hogy ez a képzési út ma még meglehetősen görgőnyos. Ugyanakkor az is megfogalmazást nyert, hogy a politikai irányító szervek, tanácsok, s általában az érdekelték döntő többsége jó ügyhöz méltó buzgalommal segíti az építkezőket. Akadnak azonban jócskán kivételek is. Sok — és jogosnak tűnő — bírálat érte a MESZÖV lakásépítési akcióit, több lakásépítő szövetséget és a debreceni TÚZEP-telep munkáját. Nyomatékkal szövegezték arról, hogy azok a dolgozók, akik házipénztésben kezdenek, másfajta bánásmódot igényelnek a hivatalos szervektől. Aki ilyen, egész életét meghatározó vállalkozásba fog, valóban joga van várni, hogy segítsék, s ne akadályozzák ebben.

A rendkívül hasznosnak mutatkozó s gazdag tapasztalatokról tanúsítványt adó országos tapasztalatokról számolt be Gál László, a SZOT főtitkár-helyettese. A tanács képviselői részéről válaszolt a kérdésekre, illetve kiegészítette az írásos jelentést Gál István, a megyei tanács elnökhelyettese, dr. Angyal László, a megyei — illetve Szabó Zoltán, a városi ta-

nács osztályvezetője. A szakszervezet részéről Szendi Sándor vezető titkár és Zsuróvits Sándorné mondott véleményét, míg a hamarosan induló ifjúsági lakásépítési akcióról (Olajútó tér) szövegezték Kurucz Béla, a megyei KISZ-bizottság munkatársa. A vállalatok meghívott képviselőinek véleményét is meghallgatva, az SZMT állásfoglalást fogadott el, amely a tanács előterjesztését véleményezi, és tartalmazza azokat az ajánlásokat, amelyeket a megye szervezett dolgozóinak képviselői a tanácsok, illetve a vállalatok szakszervezetei és gazdasági vezetőinek figyelmébe ajánlanak. Így feltételül szülszükségesnek tartják, főként Debrecenben a krónikus telekhiány megszüntetését. (Az erre vonatkozó elképzelést egyébként az ülésen Gál István vázolta: valamelyest javul majd a helyzet.) Ugyancsak kívánatosnak tartja az SZMT, hogy épüljön újabb fiatalok háza, és hogy megteremtődjenek a rend a különböző lakásszervezeti építkezéseknél. Természetesen meghatározta az SZMT, illetve a szakszervezeti megbízottságok feladatait is.

A második napirendi pontban Dankházi János, titkár előterjesztésében a két SZMT-ülés között végzett munkáról szóló jelentést vetétek tudomásul, majd különféle kérdéseket tárgyalta.

(t. sz. j.)

A TIT Aranykoszorús Emiékplakett átadása

Megkezdődött a magyar–finn barátsági hét

A VI. magyar–finn barátsági hét alkalmából pénteken — Kaarina Sunio asszony, oktatási miniszter vezetésével — finn politikai delegáció érkezett hazánkba.

A különböző finn pártok képviselőiből álló küldöttség a délutáni órákban a Hazafias Népfőrszervezet titkarságára látogatott, ahol a delegációt Sárós István, az

MSZMP Politikai Bizottságának tagja, a HNF országos tanácsának főtitkára fogadta. A találkozón eszmecsere folytattak aktuális politikai kérdésekről, a két testvérnép kapcsolatairól. Kétszázötven finn vendég részvételével megkezdődött a háromévesként ismétlődő hagyományos magyar–finn barátsági hét is.

Röviden a nagyvilágból

Kuba igyekszik mielőbb helyreállítani az „Alberto” hurrikán által Kuba északi nyugati területein okozott károkat — jelentette ki Fidel Castro elnök. A ciklon példátlan erősséggel tört Pinar del Rio megyére. A trópusi vihar 23 emberáldozattal járt, 17-en megsebesültek, egy személy pedig eltűntnek nyilvánították. 21 620 lakóépület szenvedett kisebb-nagyobb sérüléseket, 739 lakóház összeomlott.

Harmáncetét órák, lelképáztornák minősített látogatásra Argentínába érkezett pénteken reggel II. János Pál pápa, az első eset, hogy katolikus egyházi vezető a dél-amerikai országba látogat.

Az egész Szovjetunióban megemlékeznek arról, hogy Kazahsztán 250 évvel ezelőtt egyesült Oroszországgal. Minden köztársaságban, nagyvárosban megrendezték a kazah kultúra napjait, a köztársaság életét bemutató kiállításokat, a kazah irodalom, költészet, képzőművészet eredményeit ismertető szemléket, kiállításokat.

A Szovjetunió Minisztertanácsa megalakította az agrár- és ipari komplexum kérdéseivel foglalkozó bizottságot, amelynek elnöke Zija Nurijev miniszter.

niszterelnök-helyettes lesz — jelentették be pénteken Moszkvában. Az új bizottság tagjai az élelmiszerprogram megvalósításáért felelős miniszteriumok vezetői. A bizottság által hozott határozatok végrehajtása kötelező lesz valamennyi országos és köztársasági miniszterium, főhatóság, szervezet, intézmény és vállalat számára.

A brit csapatok a Keleti-Falkland-szigeten (Soledad) 48 óra alatt mintegy ezer katonát vesztek, de sikerült megtartaniuk állásaikat Puerto Argentino (Port Stanley) körül — közölték csütörtökön megbízhatónak tekintett Buenos Aires-i források.

Befejeződött az Egyházak Világtanácsa konferenciája, amelyet június 8-án és 11-én között tartottak Budapesten a világszervezetnek a szocialista országokban élő egyházi küldöttei részvételével. A találkozóon Bulgária, Csehszlovákia, Jugoszlávia, Lengyelország, Magyarország, a Német Demokratikus Köztársaság, Románia és a Szovjetunió magas rangú egyházi személyiségei egyeztettek álláspontjukat, és meghatározták felkészülésük főbb szempontjait az EVT 1983-ban a kanadai Vancouverben tartandó VI. nagygyűlésére.

Nykolaj Faggyjev, a KGST titkára sajtókonferenciát tart a Duna Interkontinentális Szállóban. (MTI-fotó Soós Lajos felvétele — Telefotó — KS)

Nykolaj Faggyjev sajtótájékoztatója

Nykolaj Faggyjev, a KGST titkára pénteken, a Duna Interkontinentális Szállóban tájékoztatta a hazai és külföldi újságírókat a KGST XXXVI. ülésének tapasztalatairól.

A KGST titkára utalt többek között a Szovjetunió nagyszabású élelmiszerprogramjára, hozzátűzve, hogy a KGST-közösség egésze számára is hasonló közös program teszi majd biztonságossá és stabilá az ellátást. A KGST szerveiben már készülnek az ezzel kapcsolatos javaslatok, s valószínűleg a KGST következő ülésén tárgyalják az élelmiszerprogram új programját, amely magában foglalja a fejlesztéshez szükséges tu-

dományos, technikai és termelési közös feladatokat. Az MTI munkatársának kérdésére elmondta, hogy a komplex program jegyében sok vállalat és intézmény között jött létre közvetlen együttműködés, bár ezek a kapcsolatok az eseteknek egy jó részében egyelőre a működési fejlesztésekre terjednek ki, s ritkábban szolgálnak az áruforgalom nagyobb mérvű növelésére. Szükséges, hogy a vállalatok ilyen tekintetben is jobban együttműködjenek, keresnek új formákat, alakítsanak például közös vállalatokat, amelyek az áruforgalom növelésében, harmadik piaci együttműködésben fokozottan érdekeltek. (MTI)

Tájékoztató a paksi erőműről

A paksi atomerőmű építésének menetéről, valamint az atomenergia felhasználásával kapcsolatos kérdésekről — egyebek között az

üzembiztonságról és a környezetvédelemről — tartott pénteken közös sajtótájékoztatót az Ipari Minisztérium és az Országos Atomenergia Bizottság.

Reagan-beszéd

Hidegháborús szöveg és fenyegetőzések jellemezték Ronald Reagan nyugat-berlini beszédét. Az amerikai elnök háromórás villámlátogatást tett a városban. Csaknem egyórás beszédében tett hitet az Egyesült Államok erőpolitikájának folytatása mellett, és hevesen támogatta a Szovjetuniót. Megerősítette ugyanakkor, hogy az Egyesült Államok kész tárgyalni a Szovjetunióval a fegyverzetek és a haderők csökkentéséről, de tárgyalási alapul az ismert egyoldalú amerikai javaslatokat szabta meg.

Nyugat-berlini „kezdeményezésének” második elemé az az indítvány volt, hogy 700–700 ezer főre csökkentse a hagyományos erők létszámát, illetve 900–900 ezer főben álló összes szárazföldi és légi erőt legfelső szintjéig. Kil-

tasba helyezte, hogy az Egyesült Államok javaslatokat terjeszt a Szovjetunió elé olyan intézkedések életbe lépésére, amelyek csökkenthetik a nukleáris háború véletlen, félreértésből adódó kirobbanásának veszélyét. Az elnök ezek után eszményített a nyugati életformát, a nyugati „szabadságot”, amelynek jelképekül tüntette fel Nyugat-Berlint. Reagan elismerte, hogy a tíz esztendeje kötött négyoldalú egyezmény bevált, ami gyakorlati példákra mutat, hogy jöhetnek létre megállapodások az egymással szemben álló két társadalmi rendszer között. A villámlátogatással egy időben Nyugat-Berlinben heves összetűzések robbantak ki. A tüntetési tilalom ellenére több ezer szélsőséges fiatal vonult az utcákra és összecsapott a kivezényelt rohamrendőrséggel.

A magyar labdarúgó-válogatott megérkezett Alicantéba

A spanyolországú labdarúgó világbajnokságra különrepülőgéppel elutazott magyar labdarúgó-válogatott délután 16.30 órakor megérkezett Alicantéba. A küldöttséget a spanyol labdarúgó-szövetség és a Mundial szervező bizot-

ságának képviselői fogadták. Ott volt dr. Kincses László, a Magyar Népköztársaság madridi nagykövete is. A VB-küldöttnémet a hivatalos formákban intézése céljából rövid időt az alicantei stadionban töltött, majd szálláshelyre hajtott.

Elutazott a spanyolországú világbajnokságra a magyar labdarúgó-válogatott. (MTI-fotó — Telefotó — KS)

Aktív aggodalom

A 6000 NATO-csúcspár napján nemcsak a Rajna hőmpolygott, hanem a parlamenttel szembeni túlparton vagy háromszázötvenezer (!) főnyi békét követelő tömeg is. Tavaly Ronald Reagan még „naiv emberek maroknyi csoportjának” minősítette a nyugat-európai békebizottság képviselőit. Azóta neki is, kabinetjének is be kellett látnia, hogy a tömegmozgalom olyan erő, amelylyel a nagypolitika szintjén is számolnia kell. Valamennyi megfigyelő ennek a felismerésnek tulajdonítja a beszédek hangvételében tapasztalható változásokat.

Az amerikai szuperkonzervatív kormányzat, amely a hidegháborús hullám hátán került hatalomra, 1982 kora nyarán eljutott a szovjet–amerikai tárgyalások újrafelvételéig és egy csúcstalálkozó lehetőségének elfogadásáig. Mindehhez alaposan hozzájárult az a tömegmozgalom, amelyet az ENSZ-főtitkár a „példátlan és aktív — mert tetekben megnyilvánuló — aggodalom” testet öltött erejének nevezett.

Háromszázötvenezer ember a Rajna-parton, a nyugatnémet szociáldemokraták ifjúsági szervezetének békemonstrációját volt kongresszusa (ez a szervezet 300 ezer tagot tömörít) vált a hét közepén a NATO-szándékok európai tömeghatását jelző szeizmográfiára.

A Reagan-féle viszonylagos hangváltás még fontosabb oka, hogy a választások felidejében a békebizottság hatalmas hulláma elérte Amerika partjait!

E hét úgy zárul az Egyesült Államokban, hogy az éppen rendkívül veszedelmes színhelyűül szolgáló ENSZ-palota városában több százszáz békét követőt rendeznek. Most már nemcsak az ilyen mozgalmak hagyományos támogatói, Kennedy és Hatfield szenátorok fejezik ki megérzésüket, hanem az amerikai törvényhozás olyan tagjai is, akik megértették: politikailag veszélyes lenne szembefordulniuk választóik akarataival.

Harmat Endre

LIBANON

Izraeli tűzszünet

Az izraeli kormány úgy döntött, hogy pénteken — közép-európai idő szerint 12.00 órától kezdődően — csapatai beszüntetik a tüzelést Libanonban, ha a szíriai csapatok is ugyanezt teszik —, közölte a kabinet rendkívüli ülése után az izraeli kormány szóvivője.

A libanoni eseményekkel összefüggő új fejlemény, hogy a JANA líbiai hírgyűlése szerint Líbia szorgalmazta: huszonegy órában belül hívjanak össze arab csúcserkeztetést az izraeli invázió megállítására. A csúcshelyeztetés a líbiai főváros, vagy az Arab Liga székhelyét, Tuniszt is javasolták. A JANA szerint Szíria, Algéria, Dél-Jemen, Kuvait és az Egyesült Arab Emírségek készek a csúcserkeztetelen való részvételre.

A Wafa palesztin hírgyűlése — röviddel a tűzszünet elrendeléséről szóló szíriai és izraeli bejelentéseket követően — felelős palesztin forrást idézve közölte, hogy a

PFSZ nem tekinti magára vonatkozóan az Izrael által bejelentett tűzszünetet. A REUTER értesülése szerint a PFSZ vezetősége összeült, hogy megvitassa az izraeli tűzszüneti bejelentést.

Időközben a damaszkuszi rádió hivatalosan is megerősítette, hogy Szíria is tűzszünetet rendel el. Ezt a hírt vitte magával Philip Habib amerikai megbízott is, aki a péntek déli órákban Jeruzsálembe érkezett Damaszkuszba. Hírek szerint Habibot fogadja Menahem Begin kormányzó. Damaszkuszban korábban hivatalosan közölték, hogy Habib a tűzszünetre vonatkozó szíriai feltételeket vitte magával.

Az izraeli kabinet szóvivője péntek délelőtt azt állította, hogy az izraeli egységek elérték céljukat Dél-Libanonban. Azzal indokolta a tűzszünet elrendelését, hogy — Tel Aviv szerint — „már nem fenyegeti veszély a palesztin tüzserő részéről Izrael északi részét”.

KÖLCSEY-PARK ÉS GAMBRINUS KÖZ

A könyvhét mérlege

Május 28-tól jó egy héten át az ünnepi könyvhétre figyeltek az iradalom és a kultúra jegyesei. Debrecenben a Kölcsey parkban tartották az ünnepélyes megnyitót, amit további színvonalas műsorok, s megverszerte író-olvasó találkozók követték. A közművelődés és a könyv-forgalmazás külön növekedését követték ezekre a napokra. A hajdú-bihari programok előkészítésében és lebonyolításában a megyei könyvtárát bizottság vállalt jelentős érdemeket.

Debrecenben a hagyományos könyvtárakban, a Gambrinus közben és a mellé csatlakozó Kölcsey parkban várta a legutóbbi pavilon a vásárlókat, de a Kossuth téren, az Újkertben és a város más pontjain is láthatunk könyvtárúti helyeket. Azzal tehát nem volt baj, ahogyan a kereskedelem a vásárlók elé ment; de azzal mára akadt bosszúság, hogy néhány sikerkönyvet — Moldova, Gyurkó, Csóori, Székely János, Sütő, Hermann István, Esterházy Péter alkotásait és a féláron kínált antológiákat — már a második napon hiába keresték a kevésbé fűrgék. Pedig nem lehetne azt mondani, hogy kis példányszámúak jelennek meg: egyszerűen olyan óriási érdeklődés nyilvánult meg irántuk, amit csak jóval több példánnyal lehetett volna kielégíteni (dicséretes viszont, hogy már az üzletekben van a Gyurkó-könyv második kiadása).

A könyvesek szerint a szállítás pontosabb volt a korábbiaknál, szinte minden kiadvány a standokra került

a megnyitásra. A kereslet a tavalyihoz hasonló, sőt valamivel talán magasabb volt; darabszámban mindenesetre több könyv fogyott el. A Művelt Nép Könyvtjerjesztő Vállalathoz tartozó hat debreceni könyvesbolt összesen 1 millió 300 ezer forint értékben forgalmazott könyvet, a pavilonokban 460 ezer forint értékű könyv talált gazdára. Az Állami Könyvtjerjesztő Vállalat Ady könyvesboltja — amely 225 bizományosost is ellát — a tavalyi 511 ezer forintra 682 ezerre növelte bevételét; igaz, hogy a Gambrinus közben már öt pavilon mondhattak magukénak.

A kereskedők úgy számolták, hogy a könyvhét első napján 25 cím vált hiánycikké, viszont 45–50 könyv még most is kapható. Valóban, elgondolkodtató, nem lenne-e célszerűbb a könyvhétre megjelenő 100–110 tételes mennyiségét a felére csökkenteni, viszont kellő példányszámúban a piacra dobní. Akkor a vásárlók is elégedettebben böklészhathának a pavilonok között, s a kereskedőknek sem kellene annyi elutasító mondattal megválaszolni a kérdéseket.

Ami pedig a programokat illeti: a Művelt Nép a könyvtárak bizottsággal karöltve a Kölcsey park rendezvényeinek szerte teremteti, az Ady könyvesbolt viszont a Gambrinus köz lehetőségeit igyekszik jobban kihasználni műsorokkal a jövőben. Kíváncsuk, hogy mindkettőjük elképzelése sikerrel járuljon meg, mert ezzel a vásárlók, a könyvtárakot járnának jól.

Forgács Imre lakik, a Petőfi téren alatt egy sarki házban, az ősi udvar se tudnak, de így címét. Fizetés bádósán van. A tője (csinos fiatal) volfrám-meó-ban így tudja: „Tanutánam. A fiatal Kecskefőző kölnásra, az ura utavola. Ott haj-, itt szál, ami foglalkotásán hangzik. Ezen értelemül álljenségek előtt: a szakmunkások közül szokták kszertment.

Forgács Imre olyanra fiatalok a szakállaság ere Szobájában egy könyvet se látok, szépirodalmat.

Népművelés és vételnek Debrecen nitóképző Főiskoláján — De hát — palacsdalokozást — Sohasem tudom, hogy milyen pályálok. Debrecenben építőktől tavalyel szedtem fel a Kértem egy hónallkülti szabadságot kaptam.

Az Izzó ad? — Ad és közelet nés, a szálak sem erőlteti megsegemet.

Nem zavarja, népművelés szak addig nem éppen söt gazdagító muresi a kenyerét?

A dolgot jólasztható.

A párbeszéd (nértés essék) a vilcinkus, Forgács jól elrendezte, amítől akar. Ha azt hogy a meónak lelogarálással kell mert a szakfőszőlőtékét így is kiszám szem. A mehané nem kívánhat érettségienél, hiszben benyújtja a szála kon, levágnak egy méteres darabot nyéből, a torziós

Utólag könnyű hely lakosait tej ruházása, az „át tási gondok felől rül, az idezőjel üzem most sem sem nevezhető vezetői követke van szó.

Egy beruh

Hosszú ideig tá tározások, érdekű és nézetegyezetté született meg a dójón Debrecenben átlagosan 200 ezer feldolgozásra ké 3 millió forint mogatás, 126 millió mogatási hitel mel lio forint beruhá kapott a Hajdú m közben a Vállalat, 152 millióját összejelölt a szükséges pénz megépítendő száll pengyütt 450 mill kerül a beruházás szerződés szerint adási határidő mü ber 1-e volt, e nyolc alkalommal módosítani. A ki nyadik átadási március 31-re tűzt kor a vállalat aláírta a végleges helyezési okmány működőképesség totta az egész tejt

Amikor a hajdú pi ellenőrök ápril között a beruház gálata kapcsán a jártak, tapasztalás nincs üzemszerűt a folyamatos meg gálló tényező neh április 29-én k könyvtben rögzítet ellenőrök: a litert zett termelés 73 adó — Choinin-ha

Meős, de néprajzos lesz

Forgács Imre Görbeházán lakik, a Petőfi tér 10. szám alatt egy sarki házban. A térről ugyan az ősrégi házak se tudnak, de így írtam ki a címét. Fizeset nélküli szabadságon van. A helyettesítője (csinos fiatalasszony) a volfrám-meó-ban legalább így tudja. „Tanul” — szól utánam. A fiatal asszonyka Kecskemétről költözött Nánásra, az ura után. Fodrász volt. Ott haj, itt volfrám-szál, ami foglalkoztatja. Ez tréfasan hangzik, én azonban értetlenül állok e gyári jelenség előtt: a meóst a szakmunkások legjobbjai közül szokták kiválasztani. Szerintem.

Forgács Imre is meglep, olyannyira fiatal ember, csak a szakállaság öregbit rajta. Szobájában egyetlen szak-könyvet se látok, annál több szépirodalmat.

— Népművelés szakon felvételiztem Debrecenben a Tanítóképző Főiskolán.

— De hát — palástolatom a csodálkozást — meős.

— Sohasem tagadtam le, hogy milyen pályára készülök. Debrecenben a tanácsi építőktől tavalyelőtti ezért szedtem fel a sátorlámát. Kértem egy hónap fizetés nélküli szabadságot, és nem kaptam.

— Az Izzó ad?

— Ad és közelebb van Nánás, a szálak ellenőrzése sem erőlteti meg a képzésségemet.

— Nem zavarja, hogy míg népművelés szakra készül, addig nem éppen érdeklődését gazdagító munkával keresi a kenyerét?

— A dolog jól kettéválasztható.

A párbeszéd (nehogy félreértés essék) a világot sem érintés. Forgács Imre csak jól elrendezte, amit az életől akar. Ha azt mondja, hogy a meóst legfeljebb a logarítással kell jól bálni, mert a szakfőnökségi érteket így is kiszámítja, elhiszem. A mechanikus mérés nem kívánhat többet egy érettségivel, hiszen a dolgozó benyújtja a szálát az ablakon, levágnak egy 200 milliméteres darabot teljesítményéből, a torziós mérleg

megjelenik a két határérték között leolvasható súly, és akkor dönt, dönthet a meos a szál mérete felől. Megeshet ugyan, hogy tévednek, de a szál további húzása során ügyis kiderül az elnézés. Meg fog mutatkozni, ki hogyan dolgozik, mert az anyag kiserőlappal közlekedik. A dolgozó a gép indulásakor pedig ellenőriztetni a szálát, az eleje tehát nem lehet selejtes.

Lám, egyszerű ez. Vagy csak annak tűnik?

— Miféle hibák adódhatnak?

Forgács Imre megad kétót:

a) Visszaesik a drót súlya.

b) Ha fölkapja a kő, a drót „kiesett” anyagként jöhét számitásba.

Fölösleges dolog tovább „vizsgáztatnom”.

Újból csak a könyvespolcán akad meg a szemem, de még mindig az az egy gondolatútké bánt. Az nem hogy nyugodni, hogy miért nem a gyakorlott munkások közül választják ki a meóst.

Egy okot Forgács József is említi:

— Aki mint szálhúzó kerülne ide, engedékeny válna. „Megértő”.

Érv ez a javából, s azt is gondolom, hogy a jó szálhúzó a meó-ban nem tudnák megfizetni.

— Kiderülne az, ha a meos rossz?

— Menet közben a szál a tanú. Vall. Ezért is jelszó a pontosság, a mérleget két óránként szemügyre vesszük. Követelmény a sokszori ellenőrzés.

— Végül is milyen iskolát végzett? — veszek elő könyveit közül néhány Balogh Edgár-művet. (Hét próba, Szógalatban, Ez volt a Sarló.)

— Építőipari szakközépet. Kis iróniával összeráncolja homlokát:

— Rendelkezem némi műszaki ismerettel.

Megkockáztatom egy kényeszerű következtetést:

— Nem jó iskolát választott.

— Félig-meddig így van, de ha azt vesszük, hogy minden gyerekre hat az általános

iskolában a nevelői befolyásolás, akkor én mégsem nehezebbek. A tanárok szempontjából jobb iskolát nem választhattam.

Igyekszem nem elfogadni e megbocsátást. A Sarlóskönyvre bökök, és a szekrény polcán sorakozó francia szimbolistákra.

— A magyartanár nem vette észre, mi iránt érdeklődik?

— Nem derült ki órán se, a dolgozatokból se. Balogh Edgár ugye mégsem tananyag, egy Déry műzumi tárlaton dr. Boros Zoltán nyitotta fel a szemem, hogy ki is ő. Azóta nekem önismereleti tananyag Balogh Edgár.

Jobbban illelnek az önművelés problémáit meg tárgyalni Görbeházán, am azt se árt meghányi-vetni, hogy Forgács József mit mond, ki a munkás? Saját személyében ő az, de tud-e rá saját definíciót. Nem a kákán akarok csomót kötni, hanem a gyárat, hogy a tolgalmat jól megfogja.

Nincs abban semmi brosuriz, ahogy körülírja.

— A munkás munkas azért, mert összeforrottabb közösségben él az alkalmazottnál, másként találja meg a helyét, mint a termelőszövetkezeti szervezetében a paraszt.

— A beszállás el ne teletsem — nyúlok zsebbe a noteszért.

Legyint, nem olyan fontos. Csoportvezető február 1-től. Ez csekély ellenszolgáltatást kér. Irjam oda, ingyenes a busz. Ha fizetni kellene érte, az Görbeházától Nánásig igen sokba kerülne.

Elmenőben az előszoba asztalán megforgatom a spanyol lecke-könyv lapjait. „Önművelés” — csapódik le az általa is emlegetett, anyanyiszor elcsépett szó. Forgács Imre azonban a kultúra megszerzésére itt, Görbeházán azt hiszem áhítózik.

Óhajta. Sajnálja fogja-e a gyárat? Nem tudom, de annyit érzek, hogy gyárnak kár érte.

(Folytatjuk)

Szalai Csaba

A jó közösség létfeltétel

A VÉNKERTI ÁLTALÁNOS ISKOLA PÁRTALAPSZERVEZETÉNEK EGY ESZTENDEJE

A mintegy tizenkétezer embernek fedelt adó debreceni vénkert lakótelep közepén van egy kisebb, vakföldön fehér falú iskola. Három tantermet és kitévő 106 tagú pedagóguskollektívája mindenütt képviselteti magát az iskolaváros párt-, állami, társadalmi szerveiben. Nem egy jelentősebb testület vezetője is „vénkerti származású”. Ugyanígy találkoztunk az itt tanuló 2200 kisláki legjobbjával is városi sport-, zeneközpontban, versenyek győzteseként, helyezetteként. Ott vannak, képviseltetik tehát magukat mindenütt. Munkájuk, eredményeik magukért beszélnek.

Az itt folyó oktató-nevelő, s a mozgalmi munka eredményességét tükrözik az iskola átadása óta szaporodó oklevelek, kitüntetések, a napokban átvett vörös vándorzászló, s az igazgató, Ternyei András személyén keresztül az egész kollektívát elismerő, Parlamentben átadott kitüntetés is.

S hogy miért kerülik, tekintik valóban második otthonuknak tanárok, diákok egyaránt a kívülről talán barátságtalannak tűnő épületkolosszust? Mert télen, nyáron, reggeltől estig pezsgő élet, vidámság, jókedv van benne. A vizsgabeszámok között gyermekmunkák hallik az uszodából, énekszó a folyosókon. „A tanítóknak, tanároknak mindig van kedves szavuk a gyerekekhez, mindig ráérő percük a szülőik számára” — mondják a kapu előtt kisgyermekkekre várakozó szülők. S ugyanakkor egymásra, egymás gondjaira, segítségére is szakítanak időt a kollégák, hiszen eredményesen együtt dolgozni, a jövő embereit felelősséggel formálni csak együttműködéssel, közösen lehet. Így van ez rendjén egy olyan makrokollektívában, amelynek minden tagja, a nevelő, a szaktanár, a szakács, az orvos tudja: minden a gyerekek érdekében történik.

Közösségben - közösségnek

Erről az elkötelezettségről, az egymásért, a kollektíváért érzett felelősségről, a munka feltételeiről, eredményekről és gondokról adott számot a 23 tagot számláló alapszervezet vezetőjének elemző, feladatmegjelölő beszámolója éppúgy, mint a beszámoló taggyűlésen azt kiegészítő hozzászólások. Többek között arról, hogy sokan végeztek el, s végzik most is az esti egyetemet, a szakosítást, és végeznek még sokkal többben. A taggyűlésen a megvalósítással, a szervezési kapcsolatokban javaslat is született, amelyet a városi pártbizottság jelen levő osztályvezetője támogatott: szervezzenek kihelyezett osztályt egy-egy iskolában, amelyet a környező iskolák pedagógusai is látogathatnának.

A feltételek megvannak s az érdeklődés is, mint ahogy nagy az érdeklődés az elméleti taggyűlések (volt belőle szép számmal), kül- és belpolitikai tájékoztatók, nem kevésbé pedig a tagfelvétel iránt. A pártépí-

téssel az ismert körülmények miatt azonban nem tudnak jelentősen előrelépni, holott erre a pedagógusok körében egyre nagyobb szükség van. Annál inkább — hangzott el a taggyűlést követő beszélgetésen —, hiszen „a pedagógus mindig fontos társadalmi funkciót tölt be — azzal, hogy gyereket nevel. Egy-más dolgai iránt érdeklődő, egymást segítő felnőttekké. Szeretettel és tisztelettel. Közösségben és a közösségekben”.

Központban: a gyermek

Ennek a hitvallásnak, ennek a célkitűzésnek megfelelően alakultak az alapszervezetben a pártmegbízások, az egyéni vállalások is. Ki a fizikai dolgozó szülők gyermekeinek (a tanulók 80 százaléka) szabad idő programjait szervezi, ki a hátrányosabb környezetben, például kettészakadt családokban (sajnos 400 van — ijesztően magas szám) felnövő gyermekek helyzetével, ki az óvodából az iskolába való átmenet megkönnyítésével stb. foglalkozik. A feladatok „feszítő állók”, s hosszabb időre szabottak, hogy a gyermekek fejlődése folyamatában lehessen követhető.

Feladat sok van és sokféle, az ún. családi háttér követésétől, az olvasás megszerettetésétől, a nyári „kulcs a nyakban” időszak megszüntetéséért szabad idő programok szervezésén keresztül a szülői munkaközösségi klubokig. Valami közös megiscsak van bennük: mindig a gyermekek érdeke, személyiségének kibontakoztatása van központban.

Újszerű és figyelemre méltó, ahogyan megteremtették a szülővel való közvetlenebb kapcsolat lehetőségét. Ennek, s ugyanakkor a szülők politikai, ideológiai képzésének érdekében kis közösségeket, ún. szülői munkaközösségi évfolyamklubokat hoztak létre.

Sorolhatnánk még az ötleteket, elképzeléseket, amelyeket a pártszervezet és az iskola vezetősége karöltve igyekezik megvalósítani a gyermekek fejlődése, az oktató-nevelő munka hatékonyabbá, a tanítványok iskolai és iskolán kívüli életének szelbette érdekében. Munkájukat nehéz körülmények között végzik. 300 százalékos tanterem-kihasználtság és 130 százalékos tanulói létszám mellett.

Ez pedig nem elhanyagolható körülmény akkor, ha figyelembe vesszük hitvallásukat, hogy ugyanis családját, munkáját, embertársait szerető, segítő, társadalmi rendszereink iránt elkötelezett, sokoldalú, művelt ember képzése, nevelése a cél. Ehhez differenciált, lelkiismeretes, sokrétű pedagógiai munka, emberi odaadás szükséges. Ezt szolgálja a pártszervezet további, személyre szóló javaslatai, s a taggyűlés most hozott határozatai is.

Ferenczai Éva

Utólag könnyű okosnak lenni — mondják a Hajdú megyei Tejipari Vállalat vezetői, amikor a megyeszékhely lakosait tejlel, tejttermékkel „ellátó” tejtüzem beruházása, az „átadás” óta tapasztalható termelési, ellátási gondok felől érdeklődtem. Mint majd később kiderül, az idősejél használata azért jogos, mert ez a tejtüzem most sem működik úgy, ahogy kellene, s az átadás sem nevezhető szabályosnak. Mindenestre a vállalat vezetői következtetések: szerintük kezdeti dőccenőkről van szó.

Egy beruházás szabálytalanságai

Hosszú ideig tartó előcsatorinások, érdeklődötések és nézetegyezések után született meg a döntés: épüljen Debrecenben naponta átlagosan 200 ezer liter tejt feldolgozására képes üzem. 3 millió forint állami támogatás, 126 millió forint támogatási hitel mellé 137 millió forint beruházási hitel kapott a Hajdú megyei Tejipari Vállalat, hogy saját, 152 millióját kiegészítve összejöhön a tejtüzemhez szükséges pénz. A majdan megépítendő szállítási telettel együtt 450 millió forintba kerül a beruházás. Az alapszerződés szerint az első átadási határidő múlt év október 1-e volt, ezt azonban nyolc alkalommal kellett módosítani. A ki tudja hanyadik átadási határidőt március 31-re tűzték ki. Ekkor a vállalat igazgatója aláírta a végleges üzembe helyezési okmányt, s ezzel működőképesnek nyilvánította az egész tejtüzet.

Amikor a hajdú-bihari népi ellenőrök április 15-21-e között a beruházások vizsgálatát kapcsán az üzemben jártak, tapasztalhatták: nincs üzemserző tejtüzmelés, a folyamatos munkát több gátoló tényező nehezíti. Az április 29-én kelt jegyzőkönyvben rögzítették a népi ellenőrök: a literben kifejezett termelés 73 százalékát adó — Chinoin-hassia gyártó-

kárunkat is áthárítjuk. Ellenkező esetben 1982. május 10-én kénytelenek leszünk a pert vállalatulak ellen megindítani.”

A végleges üzembe helyezési okmányt tehát március végén aláírta a vállalat igazgatója, majd bő egy hónap után ugyanő közli a Chinoinnal, hogy a zacskótöltő gépek hibája miatt nem tud a városellátó tejtüzem „beindulni”. Akkor miért nyilvánították működőképesnek az üzembe helyezést, és tegye meg a szükséges intézkedéseket. A trószttól függetlenül az MNB Hajdú-Bihar megyei Igazgatósága is felülvizsgálhatja a vállalattal kötött hitelszerződést.

Annál is inkább, mert az új tejtüzemben először április utolsó napjaiban gyártottak értékesítésre került tejet. Akkor is csak szakaszosan működtek a Chinoin-gépek, csupán az iparági tartályból Debrecenbe szállított NDK-gyártmányú zacskótöltő-töltő masinának, na meg a régi tejtüzemnek köszönhető, hogy volt és most is van tej a városban.

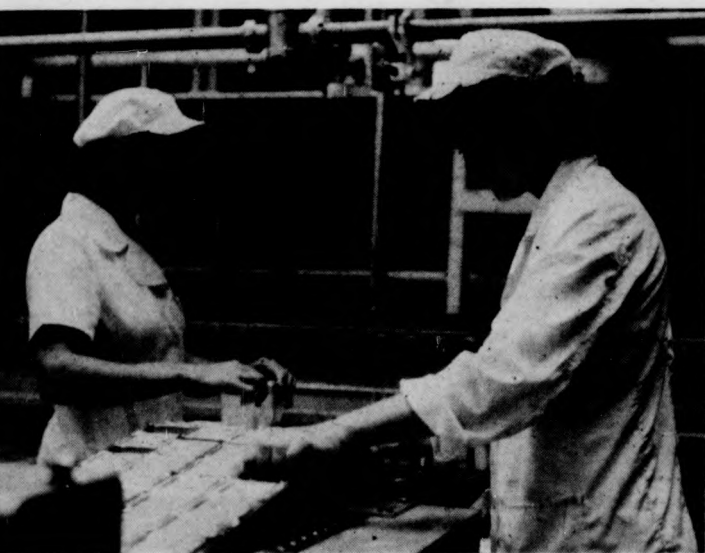
Természetesen nem mindegy, hogy milyen minőségű. Mindenki tapasztalhatja, hogy a korábbinál lényegesen több csöpögős zacskót lehet találni az üzletekben. A tejtüzem vezetői szerint korábban 2 százalékkal kisebb volt a visszaru mennyisége. Most májusban még a kiszállítás előtt a zacskos tej 0,8-1 százalékát kivették a ládából. (Régebben ez is 0,3 százalék volt.) A technikai hibás visszaru májusban meghaladta a 4 százalékot.

A Hajdú-Bihar megyei Elelmiszer-kiskereskedelmi Vállalatnál 5-15 százalék között volt, illetve van a technikai hibás tej aránya. Ez esetenként ellátási nehézséget is eredményezett, hiszen estére csak a csöpögős

Ha a bank ezt hagyja

Talán a banki kamatok követelhetne volna. Az elharmadított döntés minden- esetre több következménnyel járt. A Hajdú-Bihar megyei Népi Ellenőrzési Bizottság felhívta a Tejipari Vállalatot — a pénzügyileg aktívatlan hitel utáni kamatot a Magyar Nemzeti Bank jogosan

A poharas tejtől egy részét Budapestre szállítják. (Fotó: Kőszeghy)

tej maradt a kisebb üzletekben. Romlott a poharas tej minősége is, és alkalmanként előfordult: nyitás előtt nem érkezett meg az áru.

Ami az előbb vázolt körülmények között nem is csoda. Az áldatlan állapotokon kooperációval próbálkoznak segíteni. A tūrót az egyik mezőgazdasági termelőszövetkezet tejtüzemében gyártják. A vaj a társüzemektől érkezik. Az ízesített joghurtokat a második félétől fogják gyártani. Egyelőre a poharas termékek gyártása van egyecúli rendben.

A zacskós tejet az iparági tartályok gépei és az időnagyt szakaszosan használható magyar berendezések együtt gyártják. Elkülönített termelés annak ellenére sincs, hogy a népi ellenőrök javasolták: mutassák ki gépenként, mikor és mennyit termeltek? A veszteség megálpításhoz ez feltétlenül kellene, hiszen a kőtbér összegét meghaladó egyéb kár kimutatása alapfeltétele a Chinoin elleni kártérítési igény benyújtásának.

Van tehát egy új tejtüzem Debrecenben. Az épületek sok pénzbe kerültek, az energiaszolgáltatás többnyire rendben működik, de a legfontosabb berendezések kapacitása most sem éri el az előírtat. Az üzem dolgozóin nem múlik a hibák korrigálása, hiszen a sok túlórat zokszó nélkül vállalták. A termékek minősége azonban romlott, s a tejtüzem vezetője szerint is elengedhetetlenül szükséges az iparági tartályok gépek Debrecenben történő tartós üzemeltetése. Ha ezeket mégis elviszik, az is előfordulhat: több mint 400 milliós beruházás ellenére a tejtüzem maradnak a megye-székhely és az új üzem ellátási körzetébe tartozó hajdúvárosok lakosai.

Hajdú István

MIKOR LESZ JÓ AZ ÚJ DEBRECENI TEJTÜZEM?

Zavarok a tejtellátásban

A KEZDET TÁJKÉPE

AZ ÉPÍTÉS ÉS A KÖZVÉLEMÉNY

Az építés mint az egyik legszebb, valóban alkotó tevékenység, napjainkban különösen jól látható politikai célokat hordoz és testisít meg. Államunk hatalmas anyagi eszközöket fordít lakások, iskolák, óvodák, bölcsődék, kereskedelmi, egészségügyi és egyéb létesítmények építésére. 1961–1980 között mintegy másfél millió lakás épült Magyarországon. Különösen koncentráltan jelenik meg az állam elhatározása a városok és lakótelepek építésében, de szinte minden egyes magánérből létesülő családi házban is ott van a nagyvonalú támogatás.

Az építési tevékenység kifejezetten kollektív tevékenység, hiszen a politikai és állami szervezetek irányító munkáján túl vállalatok és intézmények egész sora vesz részt benne az első gondolattól a megvalósításig. Bár közvetlenül elsősorban a tervezők, beruházók és a kivitelező építők végzik ezt a tevékenységet, a tényleges közreműködők köre ennél jóval szélesebb.

Az, hogy milyen ma egy lakótelep Magyarországon (vagy bárhol a világon), nem csupán néhány ember jó vagy rossz munkájának vagy képességeinek eredménye, hanem a társadalmi valóságnak a terméke és egyben sajátos képe. Természetesen vannak, akik ezt a képet nagyobb mértékben tudják alakítani, de végeredményben mint gazdasági produktum, társadalmunknak is vetülete. Azt mindenki tudja, hogy nem csupán az egyes tervezőkön múlik, milyen lesz egy iskola, lakótelep vagy iskola, még kevésbé az, hogy milyen lesz a lakások nagysága. A gazdasági lehetőségek, szabályozások és egy sereg objektív és szubjektív tényező eredményez a végtermék. Az építés korunkban rendkívül felgyorsult útjára például eleve kizárja a hagyományos kisipari technológia alkalmazását az állami lakásépítésben. Eppen ezért nem véletlen, hogy Berlintől Moszkváig, Párizstól Londonig, Belgrádtól Varsóig mindentüzt hasonló technológiát alkalmaznak, s a házak is nagyon hasonlóak, ha nagy tömegben kell alapvető szociális igényeket kielégíteni. A különbség a ráfordítható anyagi eszközök mértékében, s ennek megfelelően a lakásnagyságban, felszereltségben és több vagy kevesebb nemes anyag alkalmazásában van. Mégis, ha hiba lenne tagadni a gazdasági tényezőket és a társadalmi felépítmény szabályozásrendszerének hatását a tömegigényeket szolgáló építészeti alkotásokra, még nagyobb hiba lenne tagadni vagy csökkenteni a közvetlen közreműködők, a tervezők, beruházók és kivitelezők szerepét, felelősségét és ráhatását az épületek esztétikai és használati értékeire. Végeredményben mindig egy nagyon sok kompromisszummal kialakított megoldás születik, amely, mint a világon minden anyag, megőrzi a hatásokat, s esetünkben „betonba ágyazva” adja át használóinak, és őrzi az utókor számára képességeink, mai lehetőségeink és korlátaink (s egy kicsit önmagunk) képét. A közvetlen közreműködők

felelőssége tehát vitathatatlan, de nem korlátlan és nem határtalan.

Napjainkban szinte divat lett sommásan elmarasztalni az egész építőipart, ezen belül főleg a tervezőket, s az „embertelen betonrengereget”, a monotonitást, a fantáziátlanul jelzővel minősíteni lakótelepeinket s azt bizonygatni, hogy a társadalom fejlődésével járó problémák szinte kizárólagos oka a panel. Sőt nemrégiben még azt is megtudhattuk az Élet és Irodalomtól, hogy a panel még asztmát (!) is okoz, és „hogy élni ezekben a házakban tartósan nem lehet”.

A jó és tisztességes kritika mindig óriási hajtóerő és segítő eszköz, az volt és az ma is. Meg kell hallgatnunk és főleg hallanunk ezeket a kritikákat mint fontos társadalmi jelzéseket, hiszen legtöbbször sok valóság-tartalma van. Nem is az bántja az építőket ha szóvá teszik nem egy hibájukat, hanem az, ha igaztalanul, vulgáris leegyszerűsítésekkel, a tényekkel mit sem törődve, a tényleges helyzetet nem ismerve (de ismeretét nem is igényelve) félrehangozzák a közvéleményt. Olyan ellenséges környezet veszi ma körül a tervezőket, építőket, s velük együtt az építéspolitikai irányítót, amelyben már szinte lehetetlen bármilyen észérvel felhozni, az indulatok kezdenek uralkodni, ha valaki lakótelepet említ. Mocsár Gábor Debrecenről írt, s az egész városfejlesztési indulatban elmarasztaló könyvének recentiójában Magyar Nemzet egyik munkatársa például már odáig ment, hogy leírta: „Mocsár Gábor a városépítő kapkodás, az országos méretű arányvesztés sejtelmesei XX. századi krónikáját fogalmazta meg... s az átlagolvasó és az átlaglátogató... most megtudhatja róla — mármint Debrecenről —, hogy javarészt fuserek martaléka lett!” (!) Az ilyen idézetek bárkit meggyőzhetnek arról, hogy itt már szó sincs tárgyalatosságról és józan ítélőképességről.

Szerencsére vannak józanabb megnyilvánulások, sőt nem egy esetben elismerő kritikák is, mint pl. a közelmúltban a Magyarországon megjelent „Emberarcú panel” című írás, amely éppen a debreceni Újkertet hozza fel jó példaként, s dicséretes tárgyalatossággal és józan okfejtéssel beszél lakótelepeinkről.

Az ilyen józanabb megnyilvánulásokból e sorok írója is erőt merít ahhoz, hogy az építők ünnepén bemutassa olvasóinak az Újkertet.

AZ ÚJKERT

1976-ban kezdték építeni, s 1981 végére — néhány létesítmény kivételével — elkészült az Újkert, Debrecen legújabb lakónegyede. Államunk 5 milliárd forintot fordított rá, hogy pártunk életszínvonal-politikájának imponáló megvalósításaként újabb huszonegyezer embernek nyújtson otthon, korszerű életfeltételeket, művelődési lehetőségeket, s kellemes környezetet. Az Újkertben 7524 új lakás épült, ami a 276 megmaradóval együtt 7800 lakást jelent. Az építési terület meghaladja a 90 hektárt (86 lakás jut egy

hektárra), amelyből több mint húsz hektár park és egyéb zöldterület. Megépült 64 iskolai tanterem (16 tanterem-bővítési lehetőséggel), 800 gyermek részére óvoda, 360 gyermeknek bölcsőde. Üzletek, szolgáltató és vendéglátó létesítmények 11 700 négyzetméteren épültek, de ugyanennyi az ezután beépíthető tartalékterület. Az egészségügyi létesítmények kerekén 2000 négyzetmétert tesznek ki, de hely van még 3500 négyzetméter bővítésre. Végül 4750 négyzetméteren a közületek, OTP, posta, úttörőház, diákotthon stb. kaptak helyet.

A gépkocsiforgalomhoz szükséges parkolók a lakások 60 százalékához ki vannak építve, a további, később majd szükséges 40 százalék kétszintes parkolólemezzel kialakítható. Az épületek alatt 410 garázs van, s 300 még építhető.

Az Újkert szándékosan nem befejezett lakónegyed. Mű van és szükség lesz a majdan feltehetően növekvő gazdasági lehetőségek birtokában egyre igényesebb további közlekedési létesítmények építésére. Csak a lakásszám nem növelhető tovább, ebben a vonatkozásban befejezettné tekinthető. A tartalékterületek főleg a Hámán Kató út északi oldalán, a Békéssy Béla út északi és a Doberdó út déli részén találhatók, ahol üzlet-sorok, és igény szerinti más együttesek építésére van még lehetőség.

AZ ÚJKERT VÁROSÉPÍTÉSI KONCEPCIÓJA

bizonyos mértékben újszerű gondolatokat tartalmazott. Az 1974-ben készült részletes rendezési terv az akkoriban érvényes elvek tüllépe, de a városrendezés elméletéhez jobban igazodva fogalmazta meg a tennő városszerzőjét. A lakónegyedet három lakókörzetre osztotta, s az egyes lakókörzetek belső szerkezetét, területfelhasználását azonos elvek érvényesítésével úgy oldotta meg, hogy mégis mindhárom lakókörzet más. A lakókörzeteket közel zárt lakótömbök, összevont intézmények, összevont zöld- és közlekedési területek alkotják.

A lakókörzetek, s egyben az egész lakónegyed egyik legfontosabb szerkezeti eleme a terület súlyvonalában szettett észak—déli irányú, tört vonalú főgyalogút, s az azt kísérő közép magas beépítésű vonulat. A nagy fogatszámú házigyári épületeket csak észak—déli hossz tengellyel lehetett telepíteni, s ez szinte meghatározta, illetve indokolta a főgyalogútnak — mint szerkezeti vonalnak — a terv szerinti kialakítását. A főgyalogút a Vénkertből indul, s a Hámán Kató út, a Bolyai út és a Békéssy Béla út keresztezi. Ezeknél a kereszteződésekénél helyezkednek el a bevásárlóközpontok, amelyeket vizuálisan a jó tömeg- és színhatású magasházak jeleznek.

A részletes rendezési terv készítésekor merült fel először a korszerű közműalagút-közműtölyöső alkalmazásának igénye és lehetősége. Ez a megoldás alapvetően befolyásolta az épületek elhelyezését, mert az alag-

AZ ÉPÍTŐK

(Bemutatjuk az Újkertet,

Szép szokásaink közé tartozik immár, hogy évente megünnepli az országot az építőket: ez évben június 13-án. Az építők napjának különösen fontos jelzőszerepe, mondanivalója van ma, amikor az építési tevékenység az általános érdeklődés középpontjába került s többnyire szenvedélyes viták tárgya lett.

Mi lehetne méltóbb alkalom az építésről s az építőkről beszélni, mint az építők napja? Mivel

utak a vonalszerű beépítés esetén váltak gazdaságossá, s ez egyben más fontos szempontokon túl gazdaságilag is igazolta a lakókörzetek szerkezeti kialakítását. Ennek eredményeképpen a kész lakóterület a tervszin alatt is körbejárható, több ezer meter hosszú alagút hálózza be, ami elkerülhetővé teszi az út és járdabontásokat, ha valamely közművezetékét javítani kell.

A rendezés elve az volt, hogy a lakások döntő hányada a terület súlyvonalában — a gépjármű-közlekedési vonalaktól, s egyben a közlekedési ártalmaktól távolabb — kerüljön elhelyezésre. A lakótömbök épületei úgy vannak tájolva, hogy minden lakás a nagy összefüggő, szabad, parkosított terület felé néz. A lakótömbök déli oldalát pontoszerű beépítésű épületek határolják, így az árnyékolt felületet a minimálisra lehetett csökkenteni, s kedvező napfényellátottságot biztosítani.

Az egészségügyi és gyermekintézmények a főgyalogút keleti, napos oldalán, a főgyalogútról közvetlenül megközelíthetően helyezkednek el, összefüggő intézményterületet és változatosabb városképet alkotva, s egyben kapcsolódnak a nagy zöldterületekhez is. A szabad területek, zöldfelületek egy lakosra jutó értéke jóval kedvezőbb, mint ahogy azt az akkori előírások tartalmazták. Ezt a kedvezőnek mondható értéket úgy lehetett elérni, hogy az elaprózott területek helyett a koncentrációra törekedtek, a lakótömbökben 2—3 hektár nagyságú, összefüggő zöldterületeket alakítottak ki. Így kedvezőbb lakóhelyi környezetet, a lakás és zöldterület jobb funkcionális kapcsolatát lehetett biztosítani.

A közlekedés szervezésénél rendező elv volt a gyalogos- és gépkocsiforgalom szétválasztása; a gépjármű-közlekedési területek koncentrációja. Az Újkertben valósul meg először a garázsok föld alatti elhelyezése, kihasználva ezzel a kétszeres területfelhasználás előnyeit.

A főforgalmi utak zöme a régi, illetve korrigált nyomvonalon, halad, kisebb része új nyomvonalú. A lakónegyedben a gyalogutak, szervizutak, zöldfelületű és burkolt terek, utcák többnyire már kialakultak, de egy részük csak a tartalékterületek beépítése során később és fokozatosan nyer el végleges formáját.

AZ ÉPÜLETEK

Az Újkert lakóépületeinek többsége házigyári panelos épület, amely jórészt önmaga meg is határozza formáját és megjelenését. Összesen hét nagyobb lakóháztömb képezi a lakóterületet. Az első és második tömb még a kezdeti, ún. első tervcsalád termékeiből épült (az újpalotai lakótelep nyomán), de a harmadiktól kezdve már a Debrecenben kidolgozott új típusokat alkalmazták. Az új tervcsalád korszerűsített műszaki megoldásokat, nagyobb konyhákat tartalmaz, s minden lakáshoz loggia vagy erkély tartozik. Az iskolák, óvodák és bölcsődék az ugyan-

BEKÖLTÖZÉS UTÁN

EMBERARCÚ PANEL

NA

Debrecen

lehet legjobban séget, mint magólóult alkotással napján Debrecennek bemutatásá előtt, azok előtt, val, nemcsak az nem sokszor a mégis imponáló építenek az emb

csak Debrecenben által) kialakított épületek, sorozatteret. A lakónegyed létesítménye az a pont, amely egyszer hat. Tartalmaz 2 iskolát, 200 gyermek házat, diákotthont, éttermet, gyermek könyvtárat és egy hogy ez a sajátos tős szerepet fog já is. Ma még éles vel most az általa gítése az elsőrendű funkció kihasználás.

A lakó- és köztechnológiája köztesükön is lemérhetően kötött volt a ható építő- és h mennyiségét és emelt volna a meg anyag (kő, reflex lett volna alkalmaz tartásá különösen a lis épületeknél jár kompromisszummal burkolóanyagok h üzleteknél, melyek — jó színhatással göttük levő lakóépü gyednek a Debrecen székháza. Ennek k közeljövőben a m minc családi, egy-lakóház, az átlagos ben.

A lakónegyed tervezés előzte me nyire nem elég mégis kellemes ös felületükben színé színükben informá színészésük azonban tetszését.

Annál inkább elpek, kellemeseke a ket díszítő képző hangulatos szabad a jelen kiépített a használók és a k gyakorlati fogja é megismert véleme azt vallani, hogy a minden szempontb tás születte. Ha a városfejlesztő ép ügy szabad nézni a receni házigyári 12 re fejlődő műsza megoldások jöttek.

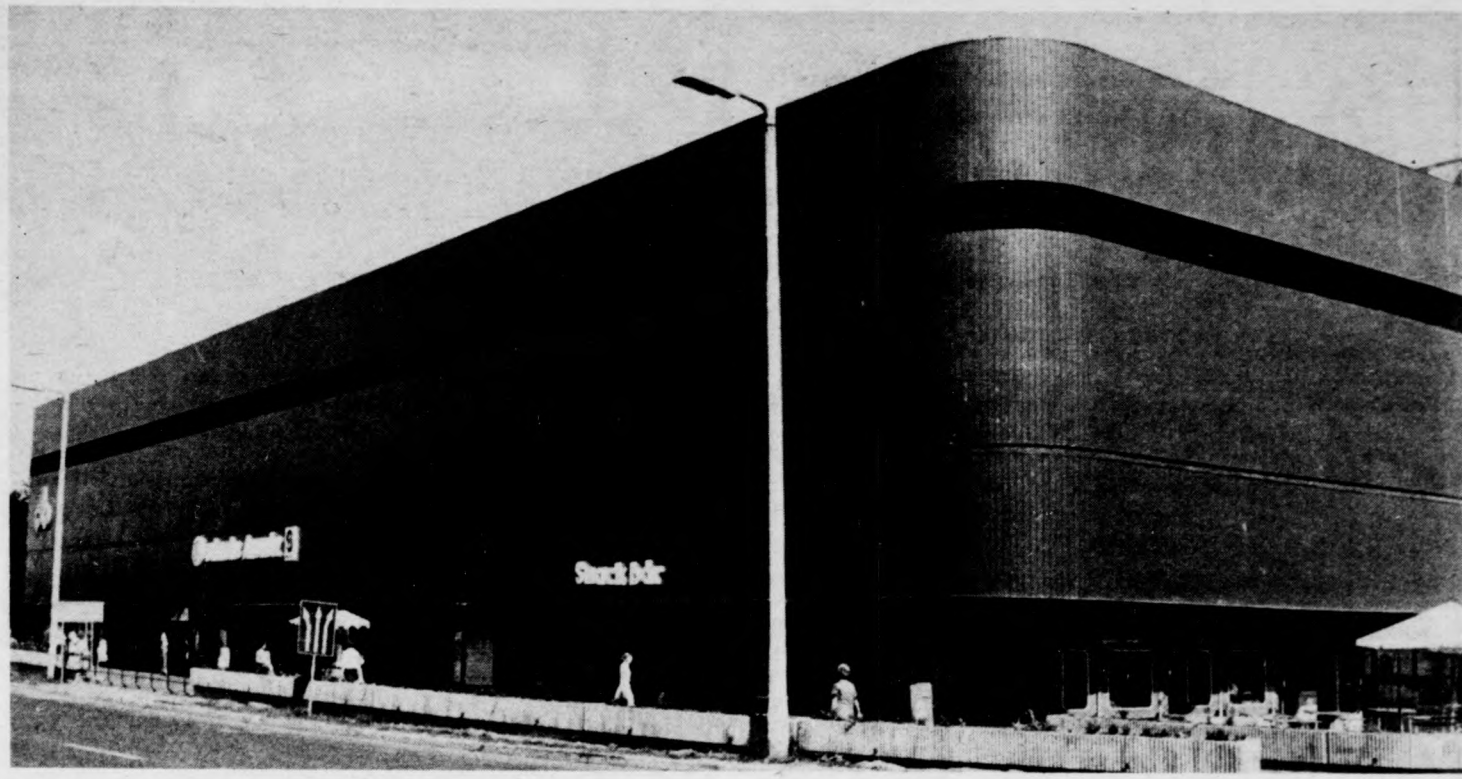
A most épülő Tó lembe ismét tov hogy majd átadja alakuló, oldottabb amely a bevásárol val, igényes rekon ket pedig kisebb

BEVÁSÁRLÓK

NAPJÁN...

Debrecen új lakónegyedét)

lehet legjobban minősíteni az emberi tevékenységet, mint magával a produktummal, a megvalósult alkotással? Ezért e sorok írója az építők napján Debrecen új lakónegyedének, az Újkertnek bemutatásával tisztelni kíván az építők előtt, azok előtt, akik nehéz, verejtékes munkával, nemcsak az anyaggal és az időjárással, hanem sokszor a közvéleménnyel is harcolva, de mégis imponáló lendülettel otthont és várost építenek az embereknek.

EGY ÚJSZERŰ MEGOLDÁS

csak Debrecenben (HÁEV—KELETTERV által) kialakított HAJDÚVÁZ-szerkezettel épültek, sorozattervek alapján.

A lakónegyed legkiemelkedőbb jelentőségű létesítménye az általános művelődési központ, amely egyszerre több funkciót is elláthat. Tartalmaz 2 x 16 tantermes általános iskolát, 200 gyermek részére óvodát, úttörőházat, diákközhont, sporttermet, tanuszodát, éttermet, gyermekélelmészeti konyhát, könyvtárat és egy kisebb mozi. Remélhető, hogy ez a sajátos intézményrendszer jelentős szerepet fog játszani a közművelődésben is. Ma még éles viták vannak körülötte, mivel most az általános iskolai igények kielégítése az elsőrendű feladat, ami a többi funkció kihasználását egy ideig késlelteti.

A lakó- és közösségi épületek építési technológiája közel azonos, ami a megjelenésükön is lemérhető. Az anyagi eszközök erősen kötött volta behatárolta az alkalmazható építő- és homlokzatképző anyagok mennyiségét és minőségét. Nagyon sokat emelt volna a megjelenésben, ha több nemes anyag (kő, reflexiós üveg, kerámia stb.) lett volna alkalmazható. A költségek szintén tartásuk különösen a jelentősebb kommunális épületeknél járt sok lemondással és kompromisszummal. Szembetűnő a nemes burkolóanyagok hiánya a Hámán Kató úti üzleteknél, melyek — ha nem maradnak el — jó színhatással indíthaták volna a mozgókép levő lakóépületeket.

Kellemes építészeti színtöltja a lakónegyednek a Debreceni Akadémiai Bizottság székháza. Ennek környezetében épül meg a közeljövőben a nyugdíjasok háza és harminc családi, egy- és kétszintes magastetős lakóház, az átlagosnál igényesebb kivitelben.

A lakónegyed színezését színdinamikai tervezés előzte meg, s bár a színek többnyire nem elég karakteresek, általában mégis kellemes összhatást adnak. A teljes felületükben színezett közösségi épületek színeikben információkat hordoznak, merész színezésük azonban nem nyerte el mindenki tetszését.

Annál inkább elfogadottak, s valóban szépek, kellemesek a kapubejáratok és tereket díszítő képzőművészeti alkotások, s a hangulatos szabadtéri berendezési tárgyak. A jelen kiépítésében elkészült művet a használók és a következő évek városépítési gyakorlata fogja értékelni. Mégis az eddig megismert vélemények alapján jogunk van azt vallani, hogy az Újkerti lakónegyedben minden szempontból figyelemre méltó alkotás született. Ha történetiségében nézzük a városfejlesztő építést — márpedig csak úgy szabad nézni — azt látjuk, hogy a debreceni házigyár 12 éves működése során egyre fejlődő műszaki, funkcionális és formai megoldások jöttek létre.

A most épülő Tócsókertben bizonyos értelemben ismét továbbfejlesztés valósul meg, hogy majd átadja a teret egy napjainkban alakuló, oldottabb városépítési megoldásnak, amely a belvárost minden értéke megővásával, igényes rekonstrukciókkal, a kertségeket pedig kisebb lakóegységekben alacsony

nyabb épületmagasságokkal, de a lakótelepeknél sűrűbb beépítéssel viszi át a kilencvenes évekbe, az ezredforduló felé.

Ez nem jelenti azt, hogy máris tagadni kellene az Újkert városépítészeti megoldását. Folytonosság nélkül nincs fejlődés. Az újkerti városrendezési koncepciót a gyakorlat igazolta. Szociológiai vizsgálatok mutatják, hogy az ott lakó emberek nagy többsége jól érzi magát ebben a városrészben, otthonának tekinti azt, nem is szólna a gyermekekről, akiknek különleges élményeket és lehetőségeket nyújt. Az emberek nem lakótelepen, hanem városban érzik magukat, s a városi élet lüktetését és forgalmát látni a főútvonalon. Elismerően nyilatkozott róla a közelmúltban a Magyar Urbanisztikai Társaság városunkban tartott vezetőségi ülése, ahol különösen a részletek átgondolt — az építéző igényességét is tükröző — megoldását dicsérték.

AZ ÉPÍTŐK

Az építéző és partnereinek, a beruházónak és a tervezőnek szándékát és elképzeléseit végül is a kivitelező építőipari vállalatok valósítják meg, bizonyos mértékig viszályt az előbbieket munkájára is. Az anyagi építésben teljesül ki, itt nyer értelmet, tartalmat és végleges formát az összes előkészítő munka. Mindaz, ami az építés előtt történik — bármennyire is nélkülözhetetlen és meghatározó — csak potenciális érték, s csak az építésben, az építés folyamán válik anyagi erővé. Maga az építés, a sok száz és több ezer ember magasan szervezett, koordinált, együttes munkája — amely maga is a fizikai és szellemi munka egysége — a végrehajtó teremtő erő.

Az építés többnyire még ma is az izmokat és idegeket próbára tevő, nagy fizikai igénybevételt jelentő tevékenység. A szociális gondoskodás megannyi formája ellenére az építőmunkás még ma is az egyik legnehezebb munkát végzi, különösen, ha ezt olyan pszichológiai hatások is terhelik, hogy családjától távol, idegen környezetben, az időjárás viszontagságainak és sokszor emberi értetlenségeknek kitéve kell dolgoznia. A munka könnyítésére az ember egyre inkább a gépeket használja, mégis az ember az, aki épít.

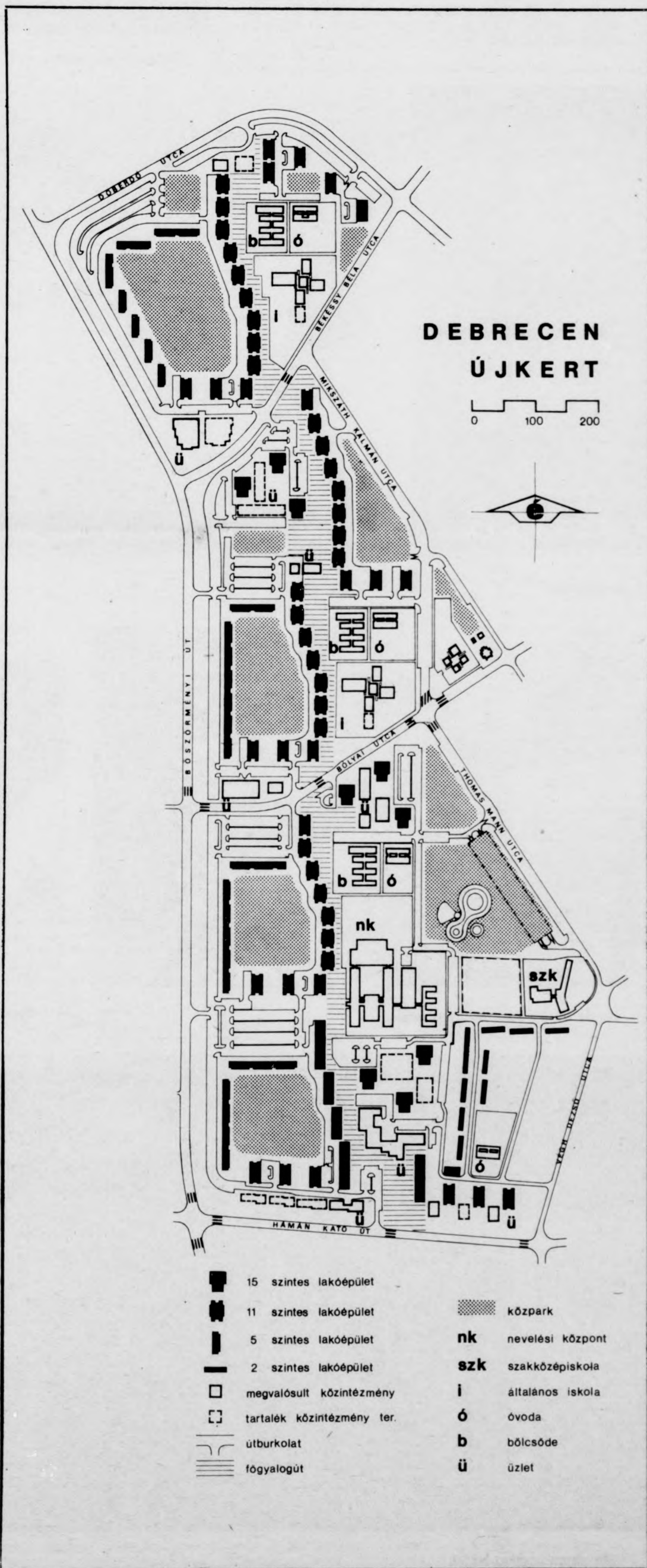
Köszönet minden építőnek a nehéz, de egyik legszebb emberi tevékenységéért: környezetünk, munkahelyünk, otthonunk építéséért. Köszönet az építőknek az Újkert egyszerű együtteséért, a jó minőségű munkáért. Tisztelet az építőknek a nehéz munkájukban tanúsított helytállásért, a mindig jobbat és szebbet akarásért.

Társadalmunk sokkal többet köszönhet az építőknek, mint azt ma általában ismeri és elismeri. Köszöntsük őket az építők napján ezzel a felismeréssel, s kívánjuk azt, hogy továbbra is békében végezhessék alkotó munkájukat egész társadalmunk, népünk javára.

Marton Lajos,
a KELETTERV igazgatója

BEVÁSÁRLÓKÖZPONT

EXEGI MONUMENTUM...

EMLÉKEZÉS EGY PEDAGÓGUSRA

Ilyenkor, pedagógusnap környékén mindig eszembe jut Gárdonyi szép jelképe a nevelőről: Lämpás. Az ma is? — teszem fel magamnak a kérdést. Egyben mindenképpen. Az égésben. Sokszor korán és időnk előtt. Mert, aki tanít, nevel, oktat, mindig élésben csúsznia. Nem lehet kitérni a kor kérdései elől, válaszolni kell a kihívásra.

Barla Gyula tanár volt, pedagógus. Valójában a Kossuth Gimnáziumhoz kötődött, életének utolsó éveit a Kossuth Egyetemen töltötte. Ott nem lelta a helyét, otthona a középiskola maradt. Tanítványai is onnan verbuválódtak, s aki rá emlékezik, a nevelő arcát őrzi magában. A szélidő, a mosolygós, a mindig derűt sugárzó tanári arcot, mert a fájdalom, a szorongást belül hordta a lélek belsejében. S hogy végül mégis az lett a győztes, az emberi természetünk esélytelenségéből következik.

Az iskola megbecsülte a jó tanárt. Rendhagyó a helyzet, s nem lehet általánosnak mondani. Legtöbbször nyugt és teher a lelkiismeretes vállalkozó. A többiek céltáblája, a kicsinyesség, az irigység ében tartója. A közepszerűség tiltakozik legjobban ellene. Önmaga nyugalmát félti. Azt a langyosságot, amely irózik a megújulástól. Barla Gyulának szerencséje volt. Úgy maradt tekintély, hogy nem kezdte ki a féltékenységet. Az egyénisége tette, hogy benne nem látták az ellenfelet? Érezték, hogy pályája rövidre szabott? Valószínűleg, bár neki az érvei voltak lenyűgözők.

Még a gyerekek körjáról ismerősöm. Egy gimnáziumba jártunk, ha nem is egy osztályba. Kisvárdán, a Besenyey György Gimnáziumba. Ő nyugatrol, én kelet felől közelítettünk minden reggel az iskolához. Gyula háza meg Jéke között az alma mater volt a fonákereszt. Azon függött a cél, az elköpelt jövőd. Az érettségi, utána az egyetem. Az iskolaudvart gyönyörű nyárfasor szegélyezte. Az épület előtt parkádsungel sűrűsödött, s főhomlokzat csupa ablaksorait nyugatrol érte a nap. Ifjúságunk, s talán arasznyi boldogságunk odakötődött. Mert később aztán szigorú, sőt kegyetlen évek következtek.

De a bölcsőhely környékéről egy-két dolgot talán még érdemes feljegyezni. Barla Gyula az iskola egyik legjobb tornásza volt. S kitűnő tanuló is, már akkor sejtette, hogy szakmai vonzódása, érdeklődése nem lehet más, csak az irodalom, csak a nyelvészet. Az is lett, habár erről csak utólag, csak később szerelem tudomást. Debrecenben, amikor én is az egyetemre kerültem. Ő, akkor már felsős volt, közel a diploma megszerzéséhez. Friss oklevéllel a zsebében olyan területen kezdte a gyakorlati munkát, amely a pályakezdetben a legnagyobb előny és a legnagyobb hátrány is. Az akkor működő szakértő tanfolyamokon lett nevelő, hozzásegítve a leghátrányosabb helyzetűeket is a tudás, a műveltség birtoklásához.

Aztán a középiskolai évek következtek az egyetem gyakorló gimnáziumaiban. Előbb a Fazekas, majd a Kossuth lett a leghosszabb munkahely. Tanári, tudói munkája itt ala-

pozódott és mélyült el véglegesen. S bár, elképzeléseit, célkitűzéseit nem sikerült teljes mértékben megvalósítani, amit hátrahagyott, mégis maradandó emlékezetes. Tanári s tudói minőségben is. Az iskola, az iskolája emléke előtt tisztelgetve — s azt a hagyományt folytatva, hogy kiemelkedő tanárképzését a jövőd számára is megörizze — bensőséges ünnepségen helyezte el a portréját az iskola épületében, barátok, tanárok, diákok közreműködésével.

Igy mondott ünnepi beszédet, s egyben baráti megemlékezést is Szathmári István, az Eötvös Loránd Tudományegyetem professzora. Többek között ezeket: „Most Barla Gyulára, a kivételes hatású nevelőre, a műveiben ma is köztünk levő tudós szakemberre, a hű és igaz barátára, a vonzó egyéniségre emlékezünk. Barla Gyulához az eszményi tanárhoz szervesen hozzátartozott a tudói munka. — A tanárban és a tudósban egyszerre — mintegy egymást sarkallva és táplálva — fogalmazódott meg a fő elv: a tudományt (elsősorban a stilsztkát, de a leíró nyelvtant és az irodalomtörténetet, irodalomelméletet is) segítségével hiva hatékonyabbá tenni az anyanyelvi nevelést. Stilszelemző és stilsztkai dolgozatai ezért kitűnő szaktudományi és szakmódszertani munkák. A stilszelemzés nyelvatanórákon című tanulmánya világosan utalt Barla Gyula alapvető elgondolására, hogy tudniillik a nyelvből a nyelvatanórákon a megfelelő stilszelemzésekkel kell kibontani a stílus, a szépirodalmi művek esztétikai értékét, de így kell elvezetni a tanulókat oda is, hogy helyesen, szépen, hatáson tudják közölni mondanivalójukat.”

A tanítványok így emlékeztek: „Barla Gyula tanár egyénisége nemcsak az órákon került közel tanítványaihoz. Éveken keresztül tanárnőke volt annak az önképző körnek, ahol az irodalmat különösen szerették bemutatni próbálkozásaiuk. De az egyetemen is micsoda öröm volt katedra-közben találkozni vele, amikor stilsztkát oktatott, szakmódszertani foglalkozást vezetett.” (Pogány Béla.) Vagy egy másik tanítvány: „Barla Gyula számára a magyar nyelv és irodalom tanítása nemcsak kenyerkereső foglalkozás volt, hanem hivatás. Volt tanárunknak az órákon bőven kamatozó irodalomtörténeti ismeretéről, a műelemzés, a stilsztkai iránti érzékenységéről az is képet alkothat, aki a könyveit, cikkeket forgatja.” (A. Molnár Ferenc.)

De így, és ebben a szellemben emlékezett a műsor összeállítója és rendezője B. Porkoláb Judit, az iskola tanára, Titkó István igazgató, Sebestyén Árpád, Petrikás Árpád egyetemi tanárok, Juhász Béla, az Alföld szerkesztője, és Szász Lajosné, a gimnázium volt igazgatója.

Ilyenkor pedagógusnap táján, pedagógusnap után válik világossá: habár e pálya a legtöbbször, a nevelőnek valami mégis megadatik: a tanítványok emlékezete. Sok? Kevés? Ki tudja. Egy biztos: a hivatásnak ez a legfontosabb hájtóanyag.

S ez, maga egy maréknyi halhatatlanság. Boda István

A Plac utca

Régi debreceni városképek

Ezzel a címmel nyílik kiállítás június 13-án a Déri Múzeumban. A különleges kiállítás kettős céllal készült. Az egyik, hogy minél több ábrázolást tegyen közzé épületekről, utcaképekről, melyek napjainkban már nem találhatók, de valamikor a városkép szerves részei voltak. Ezek a régi Debrecen hangulatát alapvetően meghatározó jellegzetes épületek az idők során elpusztultak, lebontották vagy átépítették őket. Ilyen volt például a Fehérő Szálló, a régi Városháza, a volt Angol királyi Szálló, vagy Debrecen leg-

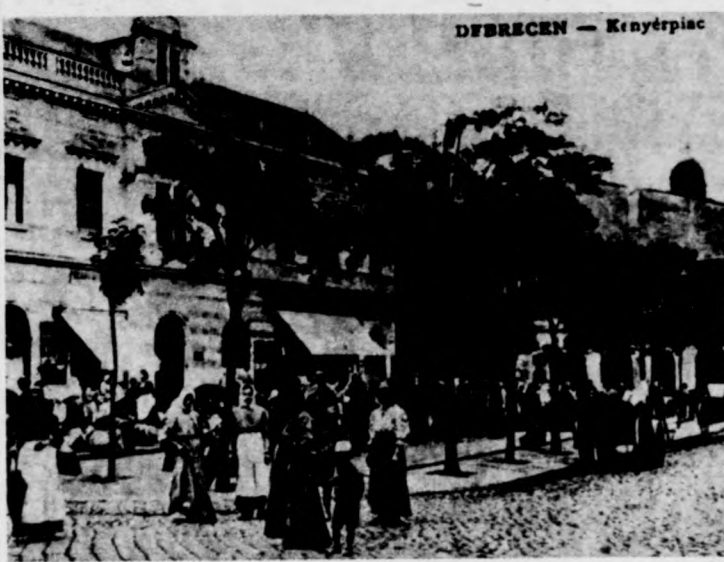
régebbi magánháza, Diószegi Sámuel főbíró, az első debreceni postamester háza. A másik cél, hogy bemutassa azt a környezetet, ahol elődeink éltek, vagyis városképi ábrázolásokat a régi Debrecen eszméi rekonstrukcióját valószínűsíti meg. Többnyire „élők” a képek — elsősorban az archív felvételek, de a festmények is —, vagyis az utca kép mellett az embert is megörökítik. Így sok esetben, a kimondottan helytörténeti jellegű kiállítás viselője és életmódjából is érdekesek az ábrázolások. A jegkorábbi debreceni lát-

képek csehleleken láthatók, az első 1783-ból származik. A század második feléről és a XX. század első évtizedéről ad teljesebb képet. Ebben nagy szerepe van annak, hogy erre az időszakra esik a fényképezés megindulása, a képeslapnyomatás első világháború előtti évtizedeihez kapcsolódó nagy építkezési láz. Ugyancsak erre az időszakra esik Zoltai Lajos, az első múzeumigazgató nagy értékű, számban is jelentős eredményeket létrehozó tevékenysége.

A kiállítás egyik értékes részét azok az akvarellek alkotják, amelyeket a millennium ünnepésekor a város rendelt meg Mendlik Oszkár és Székely Árpád festőművésztől. A 12 darabban álló sorozat Debrecen nevezetes középületeit örökíti meg. Többek között olyanokat, melyek ma már nem láthatók, vagy merőben új környezetbe kerültek, például Városháza, Mentelep, Tanitói Árvaház, Kereskedelmi Akadémia stb. A XX. századból ismert debreceni művészek ábrázolásai is szerepelnek a kiállításon: Senyei Oláh István rajzai, akvarellei és olajképei, Toroczkai Oszvald, Dienes János és Nagy Ferenc olajképei, valamint Dobi Oláh István és Bánszky Tamás rézkarcai.

Román Márta muzeológus

A kenyérpiac

DEBRECEN — Kenyerpiac

KODÁLY ÉS DEBRECEN

A Hány János bemutatói

1926. október 16-án, Kodály daljátékának ősbemutatóját joggal nevezi életrajzírója, Eöze László, a magyar szinpad zene ünnepeként: „Ekkor szólt meg először az Operaházban... teljes ragyogásban az ősi magyar nepszél.”

A rendelkezésre álló adatok szerint Debrecenben négyszer mutatták be a teljes Hányt. A négy évszám: 1934, 1947, 1951, 1969.

A mű története szempontjából legérdekesebb az első dátum. 1934. június 8-án (majd 9-én és 10-én) a Református Kollégium udvarán került sor a Hány első szabadbútor előadására és a teljes műnek első rádióközvetítésére. Jogi és lelkendezett tehát a korabeli debreceni sajtó (Debreceni Független Újság, 1934. június 6.), bár a szerző személyes jelenlétének „heroikus művészt” emlegetése, az „evangéliumi mélységű ünneplés” beharangozása, valamint a „legkultúrteoretikus magyar népi színjáték” elnevezés a hozzá fűzött hazafias frázisokkal kétséget hagy afelől, hogy az újságíró valóban a mű értékének lényegét látta-e meg. De sem ez, sem az a tény, hogy a szabadbútor bemutató az egyidejűleg rendezett tisztántúli ipari vásár „kísérő rendezvénye” volt, nem homályosítja el Debrecen kezdeményező szerepét a Hány János nepszerítésében. Három estén öt-öt ezer néző tapsolta végig Kodály remekének előadását.

Ablonczy László a Napló 1969. október 10-i számában idézi a vezénylő fiatal Ferencsik János nyilatkozatát, amelyben elismeréssel szól a napi munkájuk után a zeneiskola dísztermében összegyűlt ének- és zenekari tagokról, akik „este fél 8-kor ott ültek a pultok mellett és elfeledve napi gondjaikat... azon törek magukat, hogy ez a szinkópa ritmikus legyen és az a futam ne legyen elkenve.” A budapesti Operaház parádés szereposztásában dr. Palló Imre, Nagy Izabella, Sebeők Sári, Budanovits Mária, Maleczky Oszkár és Toronyi Gyula játszották a főszerepeket. Debreceni közreműködők: a 11. Bocskai honvéd ezred zenekarából, a MÁV Filharmonióból és a Városi Zeneiskola tanáraiból alakult zenekar, a Városi Zeneiskola vegyes- és gyermekkarából, a Városi Dalárdából és a Mátyás Dalkörből álló kórus; a toborzót (tánkar) és a statisztériát a Gábor Áron tüzérezred katonái szolgáltatták. Karigazgató Szabó Emília zeneiskolai tanár volt.

1947. október 11-én a Csokonai Színház már teljesen helyi erővel mutatta be az obsitos kalandjairól szóló daljátékot, tizenkétzeri ismétléssel. A nehézségek némileg emlékeztetnek az első debreceni Székelyfő gondjaira. Somlay Artúrnak kellett közömböznia ahhoz, hogy Közszeg Gáza igazgató kölcsönkapja a szegedi színházról az egyébként állami pénzen készített díszleteket (az akkor nagy pénznek számító ötven ezer forintért). Bár örülnünk kell az ismét közönségsiker aratott előadásnak, nem art idézni a Néplap 1947. október 12-i számából P. B. (valószínűleg Pukánszky Béla) soraikat: „Öszinte felháborodással figyeltük a közönségnek úgy-

vezett tehetős részét, amely Kodály zeneszámaiat végigfigyezte, mintha kávéházi muzsika mellett szórakozna.” Majd kiemeli a karzat közönségének „fogékonyabb, tisztellettőbb magatartását”, amelyet figyelemztetés lehet az illetékeseknek, hogy „ez a közönség a legjobb nevelés és a legjobb produkciót érdemli meg”.

Egy évvel a Székelyfőnek a szabadbútor szinpadon történő megjelenése után ismét Kodály-műnek tapsolhatott a közönség. Versényi Ida rendezte a Hány szabadbútor előadását, megjelent maga Kodály Zoltán is. Ismét Palló Imre volt Hány, ismét Maleczky Oszkár Marci bácsi, Mária Lujzát Dósa Mária, Örszét Lőrinc Zsuzsa alakította. A karmester Rudányi Vilmos volt.

Teljes Hány Jánost 1969-ben láthatott még a debreceni közönség, ezúttal ismét a Csokonai Színházban. Október 10-én volt a premier, az operarészleg évadnyitója, Rudányi Vilmos vezénylésével, Kertész Gyula rendezésében. A címszerepét az ekkor még vendégként Pécsről hozták érkezett Krémer József alakította. Partnerrei Varga Magda (Örszét), Tóth József (Marci bácsi), Gazsó János (Ferenc császár), Tíbay Kriszta (Császárné), Kőváry Anikó (Mária Lujza), Bán Elemér (Ebelasztin) és Virágos Mihály (Napoleon) voltak. Csak sajnálhatjuk, hogy a jubileumi évben nem hallhattuk ismét a világot bejáró dallamokat.

Sráky Tibor

Idényzáró zenekari hangverseny

Erdekes műsorral, színvonalas előadással búcsúzott a hangverseny-év a debreceni zenebarátoktól. A meleg júniusi estén csaknem megtöltötte a Bartók termet az a közönség, amely kíváncsi volt a Debrecenbe gyakran hazalátogató — idény hatvanéves — kiváló zongoraművész Zempléni Kornél játékára, a Televízió karmesterversenyén nagy népszerűségre szert tett (kanadai) de magyar származású Uri Mayerre és az ország egyik vezető művészeti testületére, az Állami Hangversenyzenekarra.

Beethoven c-moll zongora-versenye a műfajnak és a szerzőnek egyik legszebb, legreprezentatívabb alkotása. Formai szerkezete meg a bécsi klasszicizmus kiegyensúlyozottságát példázza, de izzó szemvetéssége és számos harmóniai leleménye már a romantika előfutára-ként hat. Uri Mayer vezénylése az építkezés klasszikus átetszését, Zempléni Kornél zongorázása inkább a romantika irányába mutató elemeket helyezte előtérbe. Nem mintha ez a zongorázás nem lett volna szigorúan átgon-dolt és következetesen megvalósított, de igazán emlékezetes pillanatok elsősorban a sejtelmes hangzású, másutt romantikus hévvel csapongó kifejezésű részek megszólaltatásával szerette. Gondolok itt főként az első tétele varázslatosra sikerült kidolgozói részére, valamint kaden-cijájára, mely utóbbiban a

művész nem érte be a Beethoven által „ajánlott” (le-írt) rögtönzési lehetőségeket, hanem saját fantáziáját gazdagon szabadjárá érezteve olyan bravúros kadenciával lepte meg hallgatóit, amely akárh Liszt is megírhátt volna. Ehhez hasonló — stílusú, színvonalú — saját kadenciájátekra — tudomás szerint Dohnányi Ernő óta aligha volt példa a magyar előadóművészi gyakorlatban.

Debreceni bemutatóként hallottuk R. Strauss Az úrhatnám polgár című hangversenyszvitjét, amelyet a Molière-vígjátékhoz komponált kísérő- és összekötőzeneből állított össze a szerző. Hetven évet váratott magára a debreceni bemutatás, de — őszintén szólva — nem sokat veszített azok a zeneked-velőink, akik eddig nem ismerték ezt a R. Strauss-zenét. A korabeli kritikus azt vetette a zeneszerző ellen, hogy túlságosan jelentékeny a zene, elvonja a figyelmet a vigjáték élvezetétől. Nos, ma már inkább kissé megfáradtnak és fárasztónak tűnik ez a terjedelmes (terjengős) darab, amelyben az elején még csak kapunk ízelítőt az igazi Strauss-i ötletekből, zenei fricskákból, de később egyre inkább beleszuppedünk a szó-rakoztató, szalonzenei fordulatok és tételek langyos állítólvibe. Pedig az érdekes zenekari összeállítás (kevés-vonós a fúvósokhoz képest, rengeteg mutatós szólóállás,

refinált hangszerelési effektusok sora), a precíz, lényeg-re törő, ugyanakkor animáló vezénylés és a nyomán ügy-szólván makulátlanul hű megszólaltatás sokat tett a műért. A hangos siker nem is maradt el.

A vendég karmester és zenekar képességei a befejező műsorban, Ravel La valse című kompozíciójában nyilvánultak meg a legelőnyösebben. Ebben a hatalmas táncvíziumban sikerült ezernyi szín- és dinamikai árnyalatot életre kelteni. Uri Mayer mutatós, közönség és zenekar részére egyértelműen világos és sodró erejű vezénylése lendületet, nagyszerű ritmikai alapokon nyugvó magas színvonalú, magával ragadó zenekari muzsikailást eredményezett.

Végül egy gond, amiről nem hallgathat a beszámoló. Nagy öröm, hogy az utóbbi években egyre gyakrabban megfordulnak Debrecenben a vezető magyar zenekarok. Örülünk, ha ezek az alkal-mak hozzájárulnának ahhoz, hogy nálunk is megszólal-hassanak századunk zenéjének azok a ma már klasszikus értékűnek számító re-zek csak kapunk ízelítőt az igazi Strauss-i ötletekből, zenei fricskákból, de később egyre inkább beleszuppedünk a szó-rakoztató, szalonzenei fordulatok és tételek langyos állítólvibe. Pedig az érdekes zenekari összeállítás (kevés-vonós a fúvósokhoz képest, rengeteg mutatós szólóállás,

Szesztay Zsolt

DEBRECEN A LEGFŐBB ÜGYEM

Tavaly karácsonykor látott napvilágot Mocsár Gábor Debrecenről szóló könyve, a Délbábajai városa. Emlékezetes, hogy a könyvet napok alatt elkapták, sokan nem is Debrecenben jutottak hozzá. A nehezen meghatározható műfajú könyv hamar vitát kavart, szóbeszéd tárgya lett, a róla szóló disputa a Debreceni Körbe szaladt, azaz a Debreceni Körbe szaladt. A múlt héten a könyvhét alkalmából Mocsár Gábor Debrecenben járt, így alkalom kínálkozott arra, hogy szót váltsunk az íróval sikeres könyvéről.

— Milyen a könyv kritikai visszhangja?
— Nem szoktam különösebben a kritikákra reagálni. Vannak írók, akik veszekednek a kritikussal, vannak akik köszönetet mondanak nekik. Úgy vélem, saját munkám értékét én magam is meg tudom ítélni. Ezzel szemben a kritika ellen beszélek, de valljuk be, ahány kritikus, az mind más olvas ki a könyvből, más tart lényegesnek. Erre szoktam mondani, tegye mindenki a dolgát, s feleljen azért, amit csinál.

Nos, a Délbábajai városa többnyire elismerő kritikát kapott. A Kritikában Szöllösi kiemelkedő munkának tartja, a legjobbnak véli debreceni tárgyú könyveim közül. Az Élet és Irodalomban Munkácsi Miklós azt tartja a könyv legfőbb érényének, hogy úgynevezett tabu témákat is megírt benne, s nem rogyott le az ége. Vagyis hozzá lehet és hozzá kell nyúlni minden közérdeklődésre számot tartó témához, mert csak annak van értelme, másrészt a mi társadalmunk már van annyira felnőtt, hogy belássa, az ellentmondások feltárása és tudatosítása az ő érdekét szolgálja. Ami pedig az írói illeti — megváltoztatta a változtatandókat — alkalmazom a görög mondást: ami sem idegen tölem, ami embert.

— A könyv bizonyos félreértést is okozott. Mi erről a véleménye?
— Erre Boda István célzó leghatározottabban az Alföldben megjelent kritikájában.

Hadd idézzek belőle: „A könyv körül ugyanis bizonyos félreértés van kialakulóban. Akik nem jutottak hozzá, a szóbeszéd újra és újra ezt hallják: Mocsár megint jól odapörkölt. Megadta a városnak. Úgye, mennyi disznóság volt és van itt ma is, csak hát ha valaki kimondja, ki meri mondani az igazat, akkor kiűzik, elzavarják Debrecenből. Megilyesmit és efféléket beszélnek, s lassan már nem is a könyv meg a szerző az érdekes, hanem a pletyka, a legenda, a híresztelések.”

Mit mondhatok? Sajnálom a félreértéseket. Azt, amit Boda is: el kell olvasni a könyvet, abból minden kiderül. Az igazság is, meg a tévedés is. Még olyasmit is hallottam, hogy a megyei pártbizottság állítólag megakadályozta a könyv terjesztését. Először is: a megye vezetői olvasták a könyvet, megértették szándékomat, s ha egyben-másban volt is vitánk, végül egyetértettünk. Ez nekem jólesett. Vita nélkül pedig ki látott már egyetértést? Másodsor: nem vagyok bosszúálló, soha nem akartam törleszteni Debrecennek zivataros távozásomért. Nekem Debrecen a legfőbb ügyem volt és az is maradt. Harmadsor: nekem az az írói mentalitásom, hogy nem fogom be a nőrés számát, s hogy újra a költőt idézzem. Engem az igazság bensőmből vezérel.

— Ismer olvasói véleményeket?
— Hogyne! Író-olvasó találkozókon sokan törtek lándzsát a könyv mellett, s kaptam leveleket az ország minden részéből, még Veszprémből is. Szegeden élek, s az egyik levélíró feltette a kérdést, hogy írnie-e Szegedről is hasonló könyvet? Nem, nem tudok írni. Tizen-nyolc éve élek a Tisza-parti városban, de az nem él bennem olyan elevenen, mint Debrecen.

— Ha most újra írhatná a könyvet, másképp csinálná?
— A lényegét tekintve nem változtatnék rajta, de természetesen egyes részleteket másképp írnék meg. A koncepciót annál kevésbé

módosítanám, mert ez a könyv nemcsak Debrecenről szól, hanem egy gondolkodási szférát próbál mozgósítani. Azt nevezetesen, hogy milyen a viszonyunk a múltunkhoz, a hagyományunkhoz. Meggyőződésem ugyan, hogy nem lehet tisztázott a jövőnk, ha nincs tisztázva a múltunk. Mégpedig nem csupán a haladó hagyományokat kell szerbe-szamba venni, hanem a retrográd örökséget is fel kell mérni. Sokszor írjuk, mondjuk, hogy apójuk haladó hagyományainkat, de a hagyományváltás nem sírgondozás, hanem számvetés az örökséggel, továbbgondolása annak a szellemiségnek, amit a múlt üzent nekünk. Debrecenben is számolni kell ma az élő múltbeli hatásokkal, akár akarjuk, akár nem. Ezek közül persze nem mind elvetendő. Szemeremsen hallgatunk róla, hogy a középkori lakosság még valóságos nevelést kapott. Engem is egy életre ellátott élményekkel a Református Kollégium. Restellem magam azoknak az íróknak a nevében, akik megtagadják valóságos nevelésüket, mert nem tudnak vele mit kezdeni. Én nem tagadom, hogy valamikor eltelt szívvel, emelkedett lélekkel és teli tüdővel énekeltem a kilencvenedik szoltárt: „Tebenned bíztunk, eleitől fogva.” Talán ez volt az első könyv nem vallásos írótlól, aki a maga módján igyekszik a kálvinizmus mibenlétét és jelentőségét megvilágítani.

Tudom, hogy pontosan ennek a fejezetnek támadt nagy visszhangja, s gondolom: azért, mert erről a vitái irodalomban eddig nem beszélünk. Rádadásul én politikai érdeklődésű író vagyok, a politika pedig csüszköl a terpen. Amit írtam, vitairatnak szántam, s szívesen veszem, ha vitaköznek rajta.

**— Van azonban a könyvben tárgyi tévedés is, ténybeli hibák...
— Igen. Több ezer adattal dolgoztam, s valóban elkövettem néhány hibát, tévedést. Ezeket persze tetlenül csináltam, hiszen na-**

gyon jól tudom például, hogy Bereczky Albert nem evangélikus, hanem református püspök volt. De hát leírtam... Restellem, mert hiszen lehettem volna figyelmesebb. De sokan felnagyítják a hibákat, s ezek alapján akarják a könyvet megítélni.

**— Egyesek azért haragudtak a könyvre, mert ráismertek a szereplők élő modelljére.
— Nem volt szándékomban senkit sem megbántani, de nem foghattam vissza a tolam áltapintatból. Nekem egyre inkább az a meggyőződésem, hogy nem az író a hibás azért, ha valami nem tetsző, kellemetlen jelenséget megír. Azt szoktam mondani tréfásan, ha szatírám miatt haragudnak, hogy szólni kéne a valóságnak, ne produkáljon szatirikus dolgokat. Megismertem: mindenki azért felel, amit csinál!**

**— A könyv megírása után is vállalta, hogy Szegeden élő debreceni író?
— Hallatlanul érdekel Debrecen, ezzel a könyvvel nem számoltam le vele, mint sokan mondták. Nem tudok elszakadni a várostól, amely meghatározta világlátásomat. Én a haláli port és a Kollégium udvarának porát sohasem fogom, mert nem is akarom letérlni a cipőmről. Az irodalomban azt látom, hogy minden igaz író örökre hű maradt a szülőföldjéhez.**

**— Mostanában mit csinál?
— Megírom az életem! Persze nagy bajban vagyok, mert regényeimben és novelláimban sok az önéletrajzi elem, az átfedéseket valamely el kell kerülni. Összel megjelenik egy novella kötetem, melynek ez lesz a címe: Részlet egy közép-európai életrajzból. Mert én közép-európai embernek is vallom magam. Készülő önéletrajzomban a Horthy-világot, a második világháborút, hadifogságot, s az utolsó harminchétf évét idézem fel. Azt a magyar sorsot szeretném feltárni, amelynek cselekvő módon én is részese voltam és vagyok.**

**— Köszönöm a beszélgetést.
— Bakó Endre**

ÉRTSÜNK SZÓT!

Ilyen szegények vagyunk?

Bizonyára nemcsak nekem, hanem az olvasóknak is megemlésként kell lennie a cikkben, egy néhány perces rádióinterjúban, egymás közvetlen közelében is hányzor ismétlődnek bizonyos szavak, főleg azok közül, amelyek valamilyen okból divatosak váltak.

Egy rádióhallgató nemrégiben olyan újságcikket juttatott el hozzám — nem is hosszú, mindössze egyházasbócsát —, amelyben nyolc előrelépés olvasható. Egyszer sem fejlődés, haladás, korszerűsödés, javulás, növekedés vagy más hasonló, hanem mindig csak előrelépés. Máskor meg — ki tudja, hányadmagammal? — azért kapom fel fejemet újságolvasás, rádióhallgatás vagy tévézés közben, mert szinte záporoz, zuhog rám a sok tulajdonképpen, látványos, felszámol, indul... Nem külön-külön bukkannak fel — ha így volna, nem is lenne velük semmi bajom —, hanem többnyire csapatostul járnak: egyetlen cikkben négy-öt felszámol, egy röpké interjúban öt-hat tulajdonképpen.

Ilyen rosszul állunk, ennyire szegények volnánk? Hogy érdemben válaszolhassunk, vessünk még egy pillantást az említett példákra! (Csak zárójelben jegyzem meg, nem bármifajta szóismétlésre gondolok itt. Köztudomású, hogy egyszerű szakmai szövegekben, másrészt művészi alkotásokban nagyon is nagy szerepe van az ismétlésnek. Szakszövegekben azért, mert egy terminus technikust a szakembernek általában nincs módja rokonértelmű megfelelővel felcserélni, irodalmi, költői, szónoki alkotásokban pedig azért, mert ott az ismétlés mint szóalakzat maga is fontos művészi kifejezőeszköz. Valójában ez is megérné egy külön cikket, de most legyen elég e sommás megállapítás.)

Térjünk vissza tehát példánkhoz! Az előrelépés-ekben bővelkedő újságcikket nem javítom, hiszen pontosan nem is idéztem, szinonimákat pedig már írásom elején is soroltam az előrelépés-re. A tulajdonképpen semmivel sem több, nem is jobb, mint a lényegében, voltaképpen, igazában, alapjában véve, s ráadásul az esetek nagy részében funkció nélküli, fölösleges töltelékszó. A látványos eredmények inkább bámulatosak, ragyogóak, a látványos bukások ellenben csúfosak, elképesztők, meghökkentők. Az sem kötelező, sőt nagyon is stülstalan, hogy mindig minden felszámoljunk. Bátran mondhatjuk ehelyett azt, hogy a lázadást leverték, elfojtották, a katonai támaszpontokat megsemmisítették, a színvonalbeli különbségeket elzúrták, a szerződést felbontották. Végül korántsem szükségszerű, hogy már szinte az induló ütemére kopog, ismétlődik ritmusosan a tömegtájékoztató eszközök (sajtó, rádió, tévé) nyelvében az indul. Az adás, a tanév vagy a tanfolyam már szinte sohasem kezdődik, mindig csak indul. De indul a kiállítás is, ahelyett, hogy nyílna, megnyílna; ezenkívül szóvaltas indul (holott: támad, kerekedik), szélvihar indul (noha valójában kitör, keletkezik), a Duna a Fekete-erdőből indul (holott onnan ered) stb. Az ember már-már haragra indul (azaz hogy: gerjed) és sok indul hallatán.

Csakugyan szegények volnánk? Mint e kis eszmefuttatásból is látható, nem szegénység ez, hanem nyelvi resttség, kifejezésbeli igénytelenség. Ha megtanulunk kellőképpen válogatni szavaink kincsesházából, menten kiderül, hogy nagyon is gazdagok vagyunk. Csak élni kell tudnunk nyelvünk gazdagságával.

Dr. Gréty László

SZÉKELYHIDI ÁGOSTON:

Araszok a végtelenből

ÜTINAPLÓ I.

Ketrecben és szabadon

Kezdem a végén. Hazafelé tartva, Leningrádtól Moszkváig, onnan Budapestig talán négy órát ültem repülőgépen. Táskaimat a szállítószalagra bízam. Velem az maradt csupán, ami a zsebeimben elfért, néhány katalógus és jegyzetfüzet. Előbb a színes, finom művű katalógusokat böngésztem. Moszkvától azonban inkább a jegyzetekben lapozgattam. Számvetés volt már ez. Itt-ott kiegészítettem a rövidítéseket, még frissen emlékezően tartalmakra, vagy beszúrtam egy-két nevet, adatot, amit korábban kihagytam. Esembe jutott, hogy megszámlálhatnám a bebarangolt kilométereket. Tizenhatezer-öttszáz lett a végeredmény, csak úgy becsüléssel. (Valójában ezerral több volt.)
Éppen a sikeres összeadásnak örvendeztem, amikor megszólított a szomszédom. Fiatalember volt, nem több húszévesnél. Hasonló korú társával addig angolul beszélte, most oroszra váltott. Megkérdezte meddig utazom, magyar vagyok-e, Budapestem milyen lesz a hőmérséklet, hová érdemes kirándulni, merre jártam, mennyi időt töltöttem, mi volt a célom. (Bevallotta, hogy a repülőgépjegyek füzeteiből sejtette, miféle számításokat véglek.) Megtudva, hogy csaknem mindenüvé meghatározott alkalmak vezérlelek, udvariisan elmosolyodott. Ketrecben érezte magát, magyarázta csodálkozó fejszövélással, ha nem szabad világlájként utazgatna. Én nem így vagyok vele?
Túl azon, hogy ő arab herceg volt, jómagam pedig magyar iro-

dalmár, bizony, nem úgy voltam és nem úgy vagyok vele. Nevetséges, meglehetősen, de tény, hogy az üdülésnek, az elnyújtózkodó kikapcsolódásnak az ötlete is idegen számomra. Üdülésre, hivatalosan egyszer mentem; öt nap múlva abbahagytam. Kísérletit úton bizonyosodott be tehát, hogy nem nekem való. Töprengeni, persze, szükséges a dolgon. Mert hátha mégsem pusztán alkati okok húzódnak a mélyben. Akkor milyenek?
Közben kezembe került egy nemzedékársam kitünő verse erről. Többször szövegben beszél az a vers, azt állítja és panaszkolva, hogy „alkalmatlanok vagyunk mi mind | a félig élő, nagy pihenésre...” Igaz. Vagy: ez is igaz. Nemzedékünk, a negyveneseké, ötveneseké úgy megszokta az állandó feladatot, mint a versenyló a futást (nyersebben: mint igazsá a terhet). Legtöbben abba roskadnánk bele, ha nem kellené, nem lehetne roskadásig tenni-venni valamit.
Tehát: mi a ketrec, mi a szabadság? A körülmények ketrecében éreztem volna magamat, ha hosszú hetekig utazgatva, nincs előttem megvalósítandó feladat. És fordítva. Szabadságom jelenék tekintettem, hogy ahhoz, ami adva volt, hozzátehettem, bármi keveset. Érvet, cáfolatot, gondolatot, javaslatot például.
Csak az nem derüljön ki, hogy mindez ama bizonyos „félig élő” magatartásnak egyszerűen a másik fele. Mert már mondták. De még nem hiszem.

Népek hidja

Vigyázat, közhely következnek. Figyelem, igazság mondatik ki! A népek legszeleesebb, legszilárdabb hidja a művészettel azonos. Az

irodalommal, a zenével, a festéssel, a szobrászattal többek közt. Miért? Mert a művészet nem csupán az élet egyik-másik

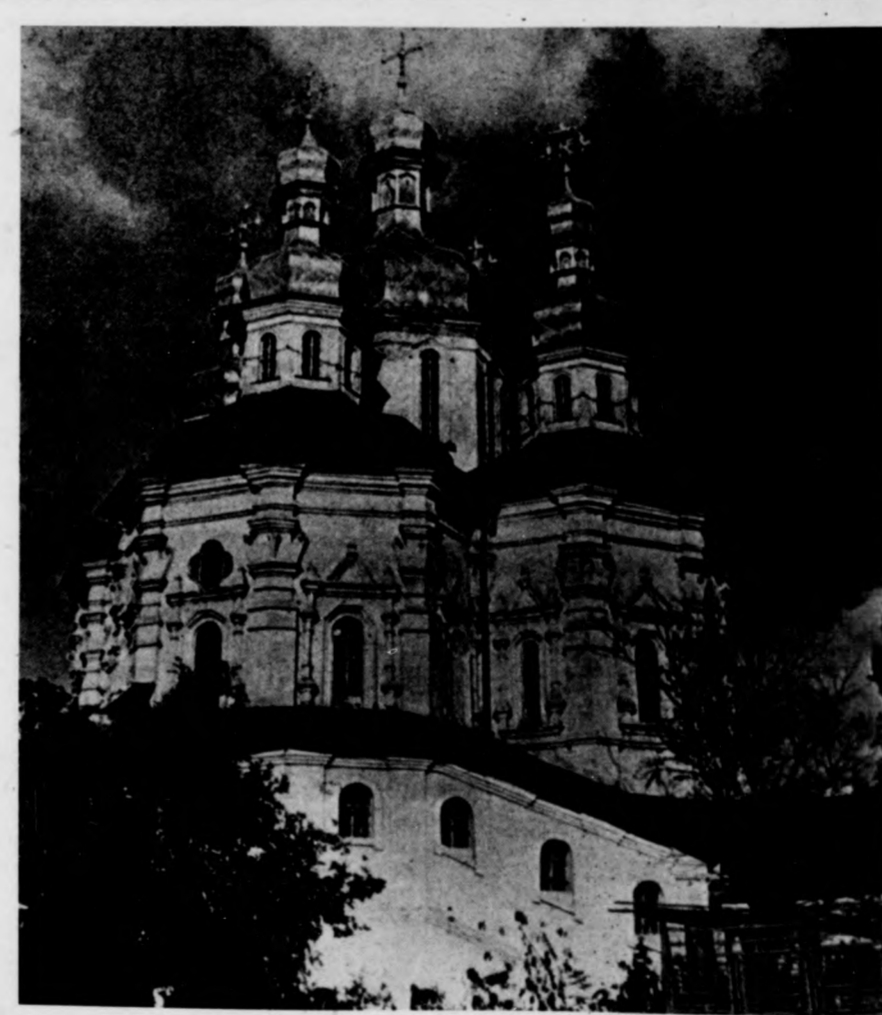
területét gazdagítja, fejleszti, hanem az embert magát. Tétélesen nem fogalmazta meg ezt senki sem, mégis erről esett szó a találkozókon, eszmecsereken, baráti összejöveteleken.

Moszkvába délben érkeztem, a repülőtérről a szállodába, majd az írószövetségbe vitt a gépkocsi, és három óraker már belecsöppentem az első vitába. Csingiz Ajmatov új regénye állt a középpontban (nálunk most jelent meg, Az évszázadnál hosszabb ez a nap címmel.) Nagy író kiemelkedő alkotásának ítélte a szovjet kritika, ám de nem minden eszmei fenntartás nélkül. Túlságosan egyoldalúan a „kis emberek”, vagy ha úgy tetszik, az elvont emberiség szempontjait érvényesíti, hangzott el. Túlságosan, egyoldalúan? Inkább lelkiismeretét ébresztve, a teljes igazságra figyelemmel, szívesen tért a rokon-szenvezők táborában. Akárhogy: egy nép (a kazah) történelmének súlyos példázataival a népek sorát képviselve.

Kijevben emelkedett, ünnepi hangulat fogadott. A „fejedelemség városainak anyja” ezeröttszáz éves. Csöppnyi töredéknek számít ebben az ukrán-magyar kapcsolatok láncolata. De számít, illő szerénységgel vázoltam, amit erről tudtam, a Sevcenko Múzeum lenyűgöző termeiben. Eppen Sevcenko műveit, törekvéseit fűzve, nálunk ugyanis az ő szenvedélyes, kemény, tiszta költészete tolmácsolta először az ukránok sajátos benső világát, amiképpen Petőfi versei a miénk az ukránoknak. Egymásról hallottunk az előtt is. Egymást hallgatni azonban akkor kezdtük.

Hogy ez utóbbi a kirgizek és a magyarok közt mikor, mivel indult, pontosan talán sosem tudható meg. Az viszont annál bizonyosabb, hogy valamikor hallgattuk egymást. Egymás dalait. Egymás közös dalait. Meghökkenem, mikor Frunzében, az írók klubjában egy költőné kirgiz népdalokat énekelt, és a mi népdalaink rokon változataira bukkantam bennük. A testvériség melegsítő kis kör pedig az én (tökéletlen, bár igyekvő) hangcsálássalomra bólogatott, az ismerős dalomoknak kijáró átéléssel. Kell hogy ősi és rokon költélekek legyenek köztünk, mondták, hiszen értjük egymás lelkét. Rokoni költélekek? Mit fogad el ebből a tudomány? Keveset. De miért a tudomány a döntőbíró? Hallgassunk csak meg meg két-három kirgiz és magyar népdalt...

(Folytatjuk)

A kijevi bazilika

gyenek köztünk, mondták, hiszen értjük egymás lelkét. Rokoni költélekek? Mit fogad el ebből a tudomány? Keveset. De miért a tudomány a döntőbíró? Hallgassunk csak meg meg két-három kirgiz és magyar népdalt...
Kételkedve is állítom, hogy a föltételezésből is nyertünk és nyertünk. Szeretettel és szeretnivalót. Tárgyasabban: egy szállal többet abban a költékben, amely szorosabba fűz és erősebben tart a népekhez, a népek közt.
Terítékre került Frunzében más is, Esmecserék formájában. Jelelül: a folklor és a modernség összeállításának bizonyult kérdése. Eladdig, hogy a mítosz, az ősi népek és a mainak van-e, lehet-e helye az atomkor művészetében. Közmegegyezéses válasszal ilyen

vita nem zárulhat. Nem is zárult. Ide most csak azt a gondolatot iktatom, amit elfogadtam és fejtegettem. A mítosz, a mítikus elem és a történelmi, ha történelmileg igaz jelképpé alakítható, alakíttatik. Ebben az esetben ugyanazt az utat járja, amit a folklor virágkorában. Az összekötő és termékenyítő vándorutat a nemzeti művészetek közt. Természetesen másképpen, más módon. A modern viszonyok, a tudományos alapozású világnézet, az egyéni alkotók, az eredeti kifejezőeszközök körében.
Így végül hátha ahhoz is hozzásegít, hogy az atomkor ne félelemmel, hanem büszkeséggel emlegessék a (létező) utódok.

NIKLAJ ADA
A győzelem ezek a kispengék az lépő fák s
a gyász r gyertyalá az erdőn d sirató-dal
verten, va szelid fűv Rejti nyon piroslík in
Ballagok. H hallom, am madárlátta oda-odakoc
Kivágo jelzők a távol végelet sorokba fegyve
Ór s ra fehérlő szivárg a Nap.
Nem léven ba teljesedéséért
mostanság, h számba vesze ködlő szöglet

Együtt a rák ellen LAKI KÁLMÁN DEBRECENBEN

Laki Kálmán professzor a washingtoni National Institutes of Health egyik intézetének vezetője otthonosan jön-megy, beszélget a Debreceni Orvostudományi Egyetem központi klinikai kémiai laboratóriumának helyiségeiben. Bizonyos időközönként hazalátogat, s ekkor ide, je jó részét a laboratóriumban tölti, konzultál, előadásokat tart Május elején egy hónapra érkezett Debrecenbe.

Az Egyesült Államok és Magyarország között levő csereegyezmény keretében három éve rákkutató munkaközösség alakult a professzor intézetében és a DOTE kutatólaboratóriumában dolgozó kutatókból. De Laki Kálmán Bethesda laboratóriumában azt megelőzően is sok fiatal tehetséges magyar kutatót fogadott, akik bekapcsolódtak a kutatásokba, itthon gyümölcsözőtették tapasztalataikat.

Laki professzor sok más tudóssal, szakemberrel együtt korunk legfontosabb orvosi problémájának tartja kutatási területét: a rákbetegség elleni harcot. A másik, de inkább már a holnap feladata — úgy véli —, a szív és érrendszeri betegségek alapos megismerése, a megelőzésükért és gyógyításukért való küzdelem.

Másodéves orvostanhallgató voltam, amikor a rák problémájával először foglalkoztam Szent-Györgyi professzor laboratóriumában kaptam azt a feladatot, hogy vizsgáljam meg, oldható-e a rákos sejt: sejtöregedéseket lehet-e hidrotrop anyagokkal felismerni. Minjt ismeretes, a kemoterápia nem váltotta be a hozzá fűzött reményeket a rák gyógyításában — ezzel a módszerrel nem sikerült rákos betegeket meggyógyítani. Az eredeti elképzelés az volt, hogy a rákos állapotot fenntartó vegyületet, valamilyen módon „kilöjük”. Erről a DNS-ről azonban nincs anynyi ismeretünk, hogy elpusztíthatjuk. Azok a vegyületek, amelyekkel hatástalanítani lehetne őket, sokkal inkább hatnak az állatok saját sejtjeire.

Laki Kálmán korábbi fő kutatási területe: az izom-működés biokémiája, később a véráramlás biokémiája volt. Ez utóbbi témában való vizsgálódásai során 1944-ben fedezte fel azt az enzimet, amely a rákkutatás sarkpont-

jává vált. A korabeli sajtó „Rendkívül nagy felfedezés a Nobel-díjas Szent-Györgyi professzor orvosi vegytani intézetében” című cikkben így ír a szenzációról: „Laki dr. a vérnek egy eddig ismeretlen alkotórészét fedezte fel.”

— Ez volt az az anyag, ami szükséges ahhoz, hogy a vérben levő fibrinogen elég „erős legyen” a véralvadástól.

— Ez volt az az anyag, ami szükséges ahhoz, hogy a vérben levő fibrinogen elég „erős legyen” a véralvadástól. Ez az enzim azonban nemcsak a véralvadáshoz, hanem a sebgógyuláshoz is szükséges. A sebgógyulás közben végbemenő sejtgyógyulás pedig hasonlít a rákos sejt szaporodásához, abban különbözik, hogy a rákos sejt szaporodása nem áll meg. Feltételezve azt, hogy ez az enzim szükséges a rákos sejt burjánzásához is, egerekre oltottuk. Azt észleltük, hogy fokozza a rákos daganat növekedését. Később pedig az enzim gátlásával sikerült a sejtgyógyulást leállítani. A transzglutamináz enzim irreverzibilis gátlására az hatástalanításra az izocianátok bizonyultak alkalmasnak. A rákos sejtek nem tudják magukat védő réteggel beborítani, így a szervezet természetes immunrendszere működésbe lép, az őt fehérvérsejtek elpusztítják. Így jelenlegi kutatásaink a rákos sejtök ön-levegőztetésének megakadályozására irányulnak.

Mi magyarázza az egerek meggyógyulását? Az élő szervezet egyik jellegzetes tulajdonsága, hogy ha idegen sejt kerül a szervezetbe, külső vagy ellenanyagot termel, amely az idegen sejtet elpusztítja. Mivel a rákos sejt is idegen, feltételezhetnénk, hogy velük szemben is ugyanígy viselkedik az élő szervezet.

— A rákos sejtek úgynevezett dedifferenciált sejtek, a szervezet immunrendszeré-

Harasztin Gitta

nek tehát fel kellene ismerni idegenségüket. A szervezet T-limfocitái ezt felismerik és mozgósítják az őt fehérvérsejteket, de azok mégsem tudják megölni őket. Miért? Egyszerűen nem tudnak közelübe férkőzni. A rákos sejt felületén embriónális fehérje jelenik meg. Ehhez a transzglutamináz enzim egy elfedő fehérjét kapcsol, ennek hatására az eredeti sejt módosul, s így létrejön egy a rákos sejt csoportot elfedő rendszer, ami védőpajzsként szolgál az emberi, az állati szervezetet támadó fehérvérsejtjei ellen. Fontos tehát az ellepezés folyamatának tisztázása. Minden sejtben van egy úgynevezett „maszkaraz-enzim”. Az egyiket, a már említett transzglutamináz enzimet én fedeztem fel. Ha ezt az enzimet folyamatosan gátljuk, akkor a proliferáló rákos sejt nem tudja magukat védő réteggel beborítani, így a szervezet természetes immunrendszere működésbe lép, az őt fehérvérsejtjei elpusztítják. Így jelenlegi kutatásaink a rákos sejtök ön-levegőztetésének megakadályozására irányulnak.

A következő évek kutatásai döntik el, hogy az állatkísérleti tapasztalatok alkalmazhatók-e tumoros betegek gyógyítására. A kutatócsoport eddigi kísérletei azt bizonyítják, hogy a transzglutamináz működését gátló anyag lehetővé teszi az őt fehérvérsejtjei működésbe lépését, s így a rosszindulatú daganatos betegek eredményes gyógyítását.

Harasztin Gitta

Francia szó a nagyvilágban

Ha a napjainkban oly közkedvelt vetélkedők valamelyikén föltennék a kérdést, hogy Franciaországon kívül hol használják még hivatalos nyelvként a franciát, vajon hányan tudnának erre a kérdésre pontos választ adni? Az európai országokkal volna a legkevésbé baj, hiszen eléggé közismert, hogy Belgiumban, Svájcban, Luxemburgban a francia hivatalos nyelv, jobban mondva a hivatalosan használt nyelvek egyike. No de Európán kívül? Vajon mennyire becsülnék a „frankofon”, vagyis a „francia nyelvet beszélő” országok számát? Ötnél többre vagy kevesebbre? Tíznel többre vagy kevesebbre? Ha az olvasó maga is hajlandó belemenni ebbe a játékba, s megkísérli mozgósítani ismeretait, vajon hány ország nevet tudja hirtelenében vagy akár némi fejtörés után egy papírlapra fölírni? Kanada, Algéria s még egy-két afrikai állam bizonyára hamar fölkerülne a listára, hiszen önként adódnék a gondolat, hogy ezeket az országokat a hajdani francia és perze belliga gyarmatbirodalom területén kell keresni. De ki tudja ma már fejből megmondani (főleg nálunk), hogy a mai afrikai államok közül pl. melyek voltak az egykor Francia-Nyugat-Afrika vagy Francia-Egyenlítői Afrika néven ismert „birtokok” részei? A túlnyomó többség biztosan nem. Afrika politikai térképe az elmúlt negyed században különben is annyira átrendeződött, hogy bizony olykor még az államneveket is külön meg kell tanulnunk: a mai Benin nem is oly rég még Dahomey volt, a hajdani Francia-Szudán ma Mali Köztársaság stb.

Nem véletlenül hoztuk föl példának az afrikai földrészt: a „francia jelenlét” (ami egyszerre jelent gazdasági, politikai és nyelvi jelenlét) itt a legerősebb. Afrikában tízennygy olyan állam van, amelynek egyetlen hivatalos nyelve a francia, és hat olyan, ahol a hivatalos nyelvek egyike. Talán nem érdekelten felsorolni őket. Az első csoportba tartoznak: Benin, Csád, Elefántcsontpart, Felső-Volta, Dzsibuti, Gabon, Guinea, Kongo, Közép-afrikai Köztársaság, Mali, Niger, Szenegál, Togo és Zaire. A másodikba (zárójelben a másik hivatalos nyelv: Algéria (arab), Burundi (kirundi), Kamerun (angol), Mauritánia (arab), Ruanda (ruanda), Tunézia (arab). Ezek a „frankofon” országok az afrikai földrész területének 45 százalékát foglalják el, lakosságuk az összlakosság 33 százaléka, vagyis jóval meghaladja a százmilliót.

Ez persze nem jelenti azt, hogy Afrikában több mint százmillió ember beszél franciául. Egy tavaly közreadott felmérés, amely az említt hús államból, igaz, csak tízennygyre terjedt ki, de különböző okokból még ezeknél sem támaszkodhatott mindig megbízható adatokra, 37,5 millióra becsüli a francia nyelvű iskolai oktatásban részesülők számát, nyomatékosan hangsúlyozva azonban, hogy az erős lemorzsolódás miatt ezt a számot nem szabad a franciául ténylegesen beszélőkével azonosítani. De még ha minden tényezőt figyelembe veszünk, akkor is nyilvánvaló, hogy az afrikai földrészen a francia nyelvűség jelentős szerepet játszik, bár egyéb összehasonlításokból az is kitűnik, hogy a részben vagy egészen angol nyelvű országok a kontinens területének 48 százalékát foglalják el, s ezeknek az országoknak a lakossága az összlakosság 65 százalékát teszi ki.

Afrika persze nem az egész világ, s joggal merül föl a kérdés, hogy nemzetközi összehasonlításban milyen hely illel meg a francia nyelvet napjainkban. A kérdést könnyebb föltenni, mint pontos választolni rá. Olyan statisztikák, melyek részleteiben is megbízható összképet nyújtanak, nincsenek. Az a felmérés, amelyre az ímént hivatkoztunk, s amelyet egy francia nyelvpedagógiai folyóirat (Le Français dans le Monde) tett közzé egyik tavalyi számában, mindössze 96 országra terjedt ki, s olyan — a francia nyelv oktatása vagy használata szempontjából jelentős — államok maradtak ki belőle, mint pl. a Szovjetunió, Kanada, Zaire vagy Vietnam. Igaz, hogy ebben a 96 országban még így is a Föld lakosságának 80 százaléka él, s így a felmérés eredményeiből kibontakozó kép fő vonalaiban mégiscsak megbízhatónak ítéhető. Mi derül ki belőle?

Egy nyelv nyilván ott a legszorosabban szerepet, ahol nem csupán idegen nyelvként tanítják, hanem magának az oktatásnak a nyelve alsó, közép- és felsőoktatásban egyaránt. Ilyen szempontból a vizsgált 96 ország közül 32-ben oktatási nyelv az angol, 19-ben a francia (döntő többségük afrikai állam), 17-ben a spanyol (ebből amerikai állam 15), 6-ban a portugál (négy afrikai államban és Brazília-ban), 5-ben a német (valamennyi Európában). Ha viszont a franciának mint iskolában tanított idegen nyelvnek a helyzetét tekintjük ugyancsak ebben a 96 országban, mégpedig aszerint, hogy hányan tanulják, akkor kitűnik, hogy 30 országban áll az első helyen, 33 országban a másodikon, 10 ország-

ban a harmadikon és 4 országban (köztük Magyarországon) a negyedik helyen. „Első nyelvként” egyedül az angol előzi meg (51 országban), „második nyelvként” a legelterjedtebb (ebben a kategóriában a német követi 19 országban), mint „harmadik nyelvet” viszont megelőzi a német (25 országban). Az adatok arra mutatnak, hogy a franciának elsősorban Európában gyengült meg a helyzete: a skandináv országokban megelőzi az angol és a német, Közép- és Kelet-Európában váltakozva az angol, a német és az orosz nyelv. Ami a Szovjetuniót illeti, Papp Ferenc kitűnő könyvéből (Könyv az orosz nyelvről) megtudhattuk, hogy az 1975/76-os tanévben tizenkétmillióan tanultak angolt, tizenegymillióan németet, két és fél millióan franciát a különböző oktatási intézményekben.

És Magyarországon? Egy 1977-es statisztika szerint az orosz mellett második idegen nyelvként a gimnáziumokban és szakközépiskolákban 36 617 tanuló tanult németet, 32 042 angolt és 1011 franciát. 1972-ben a franciául tanuló száma, ha hinni lehet egy akkori felmérésnek, még 36 000 körül volt: igaz, akkoriban csaknem 20 000 fővel jártak többen középiskolába, mint öt évvel később.

Vajon miről fognak tudósítani az újabb statisztikák?

Gorlovics Tivadar

ex libris

SZILÁGYI IMRE
EX LIBRIS

GYÓGYÍTÓ ÁSÍTÁS?

Az ásítás mindennapi életjelenségeink közé tartozik, már a csecsemőnél is megfigyelhető, legkorábban a születést követő ötödik napon. Az ásítás és a vele összefüggő nyújtózkodás feltétele a testi fáradtság, az ébrenes utáni állapot, az éhség és az unalom, de keletkezhet ásítás például nagy veresétség következtében is. Meglepő, hogy a tudomány még ma sem ismeri teljesen az ásítás élettani alapjait.

A közelmúltban érdekes dologra figyeltek fel a kutatók. Észrevették, hogy az egyik oldalukon megbénult betegek mozdulatlanságra kárhoztatott végtagjai ásítás közben önkéntelen mozgásokat végeznek. Hogyan értelmezhető ez a különleges jelenség? A tudomány még nem adott kielégítő választ a kérdésre, tény azonban, hogy a béna kar ásításkor kinyújtózkodik, és újra begömbül, majd az ujjak is szétnyílnak. Így vetődött fel az a gondolat, hogy nem lehetne-e mesterségesen előidézett rendszeres ásításokkal mozgásgyakorlatra készíteni a bénult végtagokat.

Érdekes és sokat ígérő mozgásterápiai módszer bevezetéséhez kaptak ezzel indítékot az orvosok.

VÁROSBAN KÜLTÖZŐ MADARAK

Olasz ornitológusok (mardartani kutatók) megállapít-

tották, hogy a madarak egyrészt nagyobb számban keresnek menedéket a városokban. Például Róma környéke egyre barátságosabbá vált a madarak számára, mert a mezőgazdaságban vegyi rovarirtó szereket használnak, és sokan vadásznak a madarakra. A városi parkokban védve vannak ezektől a veszélyektől, és valószínűleg ez az oka, hogy egyre több madár költözik a városi zöldövezetekbe.

CSISZOLÁS JÉGGEL

Az optikai lencsék csiszolására mind ez idáig koptatóport tartalmazó vizes szuszpenziót alkalmaztak. Egy szovjet mérnök a koptatóanyagot teletett vízzel megfagyasztotta, s az így készített csiszolószerszám alakját a kívánt lencseprofilnak megfelelően alakította ki. A lencse felülete és a jégszerszám közötti súrlódás hatására fejlődő hó a jeget vékony rétegekben megolvasztja, a csiszolópor kifejté koptató hatását, a víz pedig megfelelő kenést biztosít. Mivel a víz és az üveg hővezetési képessége majdnem azonos, mód van a folyamat szabályozására, hogy a jég csak olyan vékony rétegben olvadjon meg, ami a lencsék tökéletes csiszolásához és polírozásához elegendő. Ez az eljárás nem csupán nagy csiszolási sebességet biztosít, de a hőmérséklet emelésével, illetve csökkentésével lehetővé teszi a

szerszám keménységének változtatását is: —50 C-fokon hűtött csiszolószerszámokkal a legkeményebb fémek is polírozhatók.

TERV A CIKLON MEGFÉKEZÉSÉRE

A ciklonok félelmetes pusztításai ellen ma még nincs hatékony fegyver. Sok elméletileg kidolgozott javaslat lát napvilágot, az eredményességüket biztosító gyakorlati kísérletek azonban még várhatnak magukra. Amerikai kutatók érdekes tervvel álltak elő a pusztító forgószéllek leküzdésére. Szerintük a ciklonok örvénylő szelmezőgása két, egymástól mintegy 1500 méter távolságra párhuzamosan mozgó felhő töltéskicserélődésének hatására jön létre. Azt javasolják, hogy mindkét felhőbe több kilométer hosszú, rendkívül vékony huzalból készült terkecsket kellene lőni, amely repülés közben lecsévélné. A szabadad vált huzalvég egytörnyőhöz erősítve az egyik felhőbe maradna. Amint a másik huzalvég eléri a másik felhőt, a töltések rövidzárlat következ, tében hatalmas villámflás formájában kiegészítőnek. Kérdés, hogy a gyakorlat igazolni fogja-e az egyébként jónak és keresztülvihetőnek látszó tervet.

RÖVIDZÁRLAT

— Mit csinál, kisfiam?
— hallotta édesanyja már-már elfelejtett hangját sok év távlatából —, de még most is jól tudta a választ:

— Semmit — válaszolta mindig a kérdésre, s nem is tűzött. Valóban nehéz lett volna ráfogni bármilyen tevékenységére gyermekkorában, hogy a legcsekélyebb konkrét eredménnyel járt volna. Legtöbbször csak üldögélt és nézelődött bele a világba, s szegény szülei már attól tartottak, hogy valami baj van a fejével, de ennek később ellentmondott; meglehetősen jó tanulmányi eredménye.

Pedig akkortájt sem foglalkoztatta túl sok minden. Tanulni nem szeretett, az órákon pedig úgy érezte, szinte más valaki felel helyette. Semmi kedve nem volt ugyanis a tanár meglehetősen érdektelen kérdéseire válaszolni, csak valahogy elfeledkezett szándékáról, így mégis kinyitotta a száját.

Nem érdekelte az olvasás, mert unalmasnak tartotta, hogy mindig ugyanazok a betűk ismétlődnek. Nem érdekelték a lányok,

mert idővel rájött, hogy azok túlnyomó többsége is hasonló tulajdonságot mutat. Hidegen hagyták az úrhajózás eredményeit is, mintha csak megérezte volna, hogy később rendszerez, úgy évenként-féleven.

Tettvágó

ként ugyanis fellétek valakit az úrbé. Unalmasnak tartotta a mozi, a tévéről nem is beszélve, s balszerencséjére ebben az időszakban a futballpályákon sem találkozott túl sok izgalommal.

Napjainak legnagyobb részében ekkoriban arra koncentrált, hogy nehogy véletlenül valami olyasmibe fogjon bele, ami nem érdekli. S ezzel általában el is telet a nap. Ilyenkor nyugodtan dőlt nyugovóra, mert sikerült elkerülnie, hogy valamilyen unalmas tevékenységbe kezdjen. Csak azt sajnálta néha, hogy minderre ilyen kevés ideje van. Aztán dolgozni kezdett, s viszonylag hamar belenyugodott abba, hogy a munkája egyáltalán nem érdekli. Kollégái megnyugtatták, hogy ők is így vannak ez-

zel, de azért mindenki végezte a dolgát. Ő legtöbbször az ablakon bámult ki felé, s élvezte, hogy ilyenkor semmi nem jut eszébe. Szabadságra viszont szeretett menni, mert határozottan kedvelte a semmittevést.

Néha elszomorodva vette tudomásul az évek múlását, bár nyugdíjazása napján mintha éppen vidámnak látszott volna.

— Végre, most már jut időm mindenre — mondta, és semmi szín alatt sem lett volna hajlandó egy perccel sem tovább dolgozni, pedig kérelméték.

Azán hazafelé menet leült az első padra és apró szuszogások közepette elaludt. Este a parkőr ébresztette:

— Ne haragudjon, uram, hogy felébredtettem, de most talán ideje lenne hazamenni.

— Semmi baj, bátyám — felelte kissé álmosan —, majd holnap visszajövök és folytatom. Most már van időm, s ennyi év után talán egy kis lazítást is megengedhetek magamnak...

T. Szűcs József

Lakótelepen

Döntetlen

Tettenérés

— Szóval ez az lep terve — mondta magának a ter igazgatója, és a kitök fölé hajolt. — vannak egyes részleteket nem értek.

— Azonnal mezik mindent — buzgón a tervezőnak az épülettombtatott a rajzra.

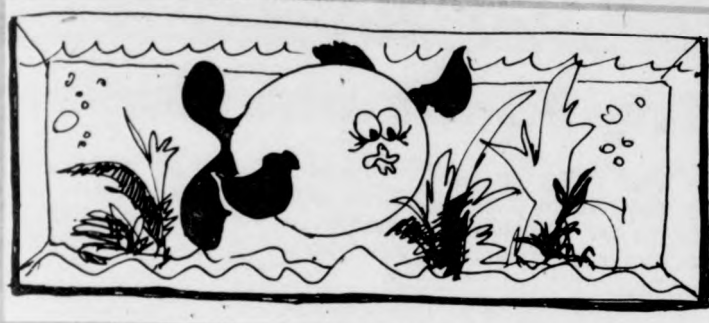
— A háztömbök Megfelelnek. De példát? — kérdezőgató egy jelre, amely két háztöhelyezkedett el.

— Itt? De hiszen lék!

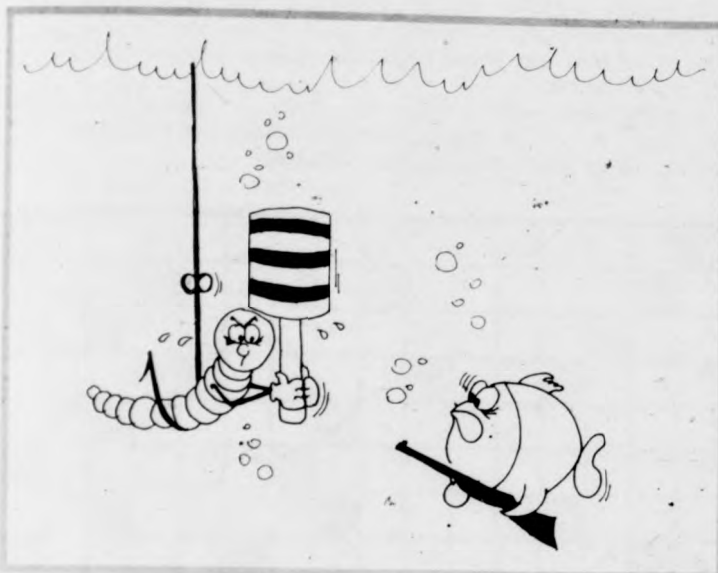
A ho

Nagy sikerré popeggyűttes a

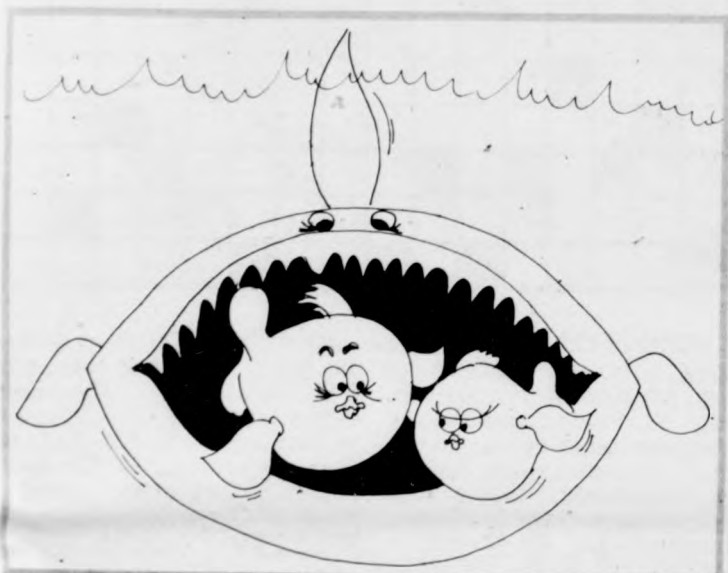
HUMOR

Lakótelepen

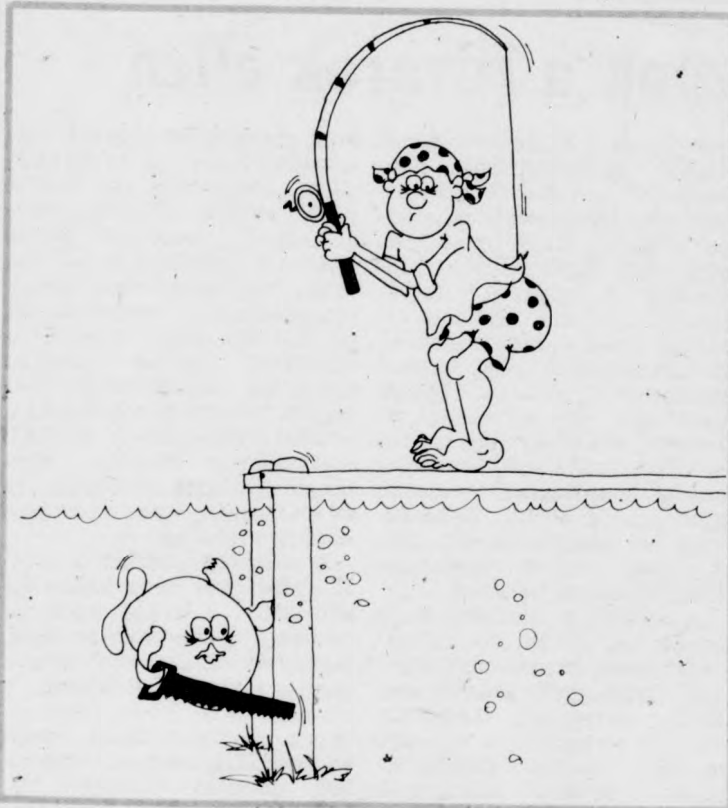

Döntetlen

Tettenérés

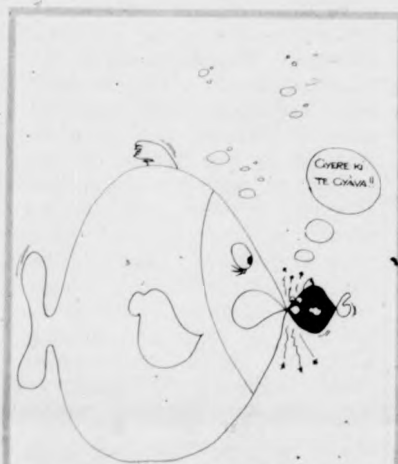
HUMOR

Merénylet

MINT HAL A VÍZBEN...

KOZMA MIHÁLY KARIKATÚRÁI

Az összeférhetetlen

Magánzárka

HUMOR

A MAGYAR MÚLT MOSOLYA

A GÚNY, A FOLHÁBORODÁS MŰVÉSZETE

Az irodalomtörténet-írást nem tartja számon a költő Zrínyi Miklóst mint satirikust. Es ezt jól is teszi, hiszen régi irodalmunk európai szintű remeke a Szépi veszedelm. Katonai és politikai tanulmányai már természetükkel fogva is nélkülözik a humort, a mosolyra serkentő motívumokat. Zrínyi Miklós univerzális zseni volt. Nemcsak az irodalomhoz, de a politikához, a hadi tudományok elméletéhez és gyakorlatához is óriási mértékben járult hozzá. század Közép-Európjában.

ZRÍNYI MIKLÓS:

Röpirat Montecuccoli tábornagyhoz

(RÉSZLETEK)

Legkitünőbb Vezér! Minthogy tehát magadat és egész hadseregedet a diadalmra méltónak ítéled, sőt diadalmemet tartasz, szentvedd el, kérlek, hogy én megemlékezve a római szokásról és arról a szabadságról, amely a római katonáknak megengedte, hogy a győztes hadvezérnek szemébe mondhasák, ami akartak (Suetonius in vita Caesaris) — egyet-mást neked szintén felsorolhassak.

Tehát 50 000 törököt 50 mérföldre visszavetted. Kemény fejedelmet visszahelyeztetted? Új várórségeket állítottál be? Erdélyt megtartottad? Teringettél! Nagy dolgok ezek, sőt a legnagyobbak! De ezekkel a nagyhangú szólomokkal azután vége is van a dicsőségnek.

Mondd meg nekem, mi haszna van hadjáratozástól Magyarországnak? Mondd, épen add vissza nekünk Erdélyt, amelyet pedig épen vettél át? Add vissza Erdélynek Kemény fejedelmet, akinek hűségét és oltalmát ígértél, add vissza a boldogságot, békét és bőséget, amelyet hadseregeddel és várórségeid bevitelével üztél ki, azután tartasz diadalmemet, akkor sajátságos ki ama három szót: jöttöm, láttam, győztem! Mi pedig önként és örvendő szívvel fogjuk téged Marsnak, Herculesnek, Bacchus atyánknak nevezni, „aki az illatozó Indiáról kedves szerénen jött hozzánk”. De óh jaj, mit te bölcselkedel, mi csalódkunk, hiszen a filozófusok egyedül a beszédben bölcsnek, egyébként mikor tette kerül a sor, a legostobábbak.

Azt mondd, hogy távolról nem lehet tevékenykedni; valóban, ha te, a naphoz hasonlón, nem tudod az égről felmelegíteni a földet, közelebb kell jönnöd. Ha meg akarod semmisíteni az ellenséget, nem lehetsz tőle mérföldes távolságban, hanem miként ama mór Regulus (Barthol. Rogat de bello maurorum et hispanorum) felelt egy kardja rövid voltát gúnyoló spanyolnak; „Majd megtoldom legalább egy lépéssel!” Neked is közelebb kellett volna kerülnöd az ellenséghez, ha diadalmot óhajtottál rajta aratni...

... virágzó hadsereget kaptál kezébe, és valóságos tönkretetted; sokkal inkább a jóbarátot zaklattad, mintsem az ellenséget; az egész országban siralmas emléket hagyta magad után, mivel száraz szemmel és száraz karddal (amely pedig a mi oltalmunkra volt rendelkezve) szemléltetted százazreknek török fogságba hurcolását. Ennél kevesebbet még egy hitvány hóhértól sem várhattunk volna. Egyébként nem tagadom, hogy kevés magyar van, aki oly pontosan ismerne a háború tudományát, amennyire egy nagy hadvezérhez illik. Mindamellett biztosíthatlak, hogy nincs egyetlen magyar végbeli főkapitány, sőt kapitány sem, aki areád bizott derekas hadsereget oly tunyán engedte volna elpusztulni; vagy ha elpusztult volna is, bizonyára az ellenség kétszeres romlásával veszett volna oda. Mi magyarok nem értünk ahhoz a mesterséghez, hogyan kell az ütközetet minduntalan elnapolni, az ellen-

ség dűlásait megtorlás nélkül elnézni, barátot és szövetségest nem nem segíteni, inkább a hazát, mintsem az ellenséget pusztítani, a háborúban pénzt összeharcolni. Ha te mindezeket a háború rejtettebb titkainak nevezed, akkor bizony mi semmit sem tudunk. Nem értettek ehhez hajdan a Kínizsiek, a Báthoriak, a Hunyadiak sem, mégis a haza megvédése, a kereszténység oltalmazása, az ottomán hatalom visszaszorítása miatt valóságos szentként tisztelve nyugszanak sírjukban. Mi pedig, utódaik, az ő jóhírnevüket sohasem mocskolnók be semmittevéssel, a haza gyáva elvesztetésével, ha számunkra csak legesekélyebb működési teret engedélyeznének...

Ne kalandozzál el, kérlek, minduntalan, felsorolva Rákócziak és Keménynek a hadjárat során elkövetett tévedéseit: nyilvánvaló, hogy tévedéseikért súlyosan megkaptak. Mindamellett ők hazaszeretűikről, keresztényi buzgalmuikról véreink omlásával és a maguk halálával bőségesen bizonyították ki, azután nyödről adtal nyomás bizonyították ki ama három szót: jöttöm, láttam, győztem! Mi pedig önként és örvendő szívvel fogjuk téged Marsnak, Herculesnek, Bacchus atyánknak nevezni, „aki az illatozó Indiáról kedves szerénen jött hozzánk”. De óh jaj, mit te bölcselkedel, mi csalódkunk, hiszen a filozófusok egyedül a beszédben bölcsnek, egyébként mikor tette kerül a sor, a legostobábbak.

Azt mondd, hogy távolról nem lehet tevékenykedni; valóban, ha te, a naphoz hasonlón, nem tudod az égről felmelegíteni a földet, közelebb kell jönnöd. Ha meg akarod semmisíteni az ellenséget, nem lehetsz tőle mérföldes távolságban, hanem miként ama mór Regulus (Barthol. Rogat de bello maurorum et hispanorum) felelt egy kardja rövid voltát gúnyoló spanyolnak; „Majd megtoldom legalább egy lépéssel!” Neked is közelebb kellett volna kerülnöd az ellenséghez, ha diadalmot óhajtottál rajta aratni...

... virágzó hadsereget kaptál kezébe, és valóságos tönkretetted; sokkal inkább a jóbarátot zaklattad, mintsem az ellenséget; az egész országban siralmas emléket hagyta magad után, mivel száraz szemmel és száraz karddal (amely pedig a mi oltalmunkra volt rendelkezve) szemléltetted százazreknek török fogságba hurcolását. Ennél kevesebbet még egy hitvány hóhértól sem várhattunk volna. Egyébként nem tagadom, hogy kevés magyar van, aki oly pontosan ismerne a háború tudományát, amennyire egy nagy hadvezérhez illik. Mindamellett biztosíthatlak, hogy nincs egyetlen magyar végbeli főkapitány, sőt kapitány sem, aki areád bizott derekas hadsereget oly tunyán engedte volna elpusztulni; vagy ha elpusztult volna is, bizonyára az ellenség kétszeres romlásával veszett volna oda. Mi magyarok nem értünk ahhoz a mesterséghez, hogyan kell az ütközetet minduntalan elnapolni, az ellen-

Ezek hát a tetteid, legyőzhetetlen hős! Mi volt vajon leghevesebb csatáid eredménye? Hector minden nélkül vonul el, s ezért vándor a magyarok halálját. Add vissza nekik, amit méltatlanul elveszel tőlük, s hálátlan madaraknak nevezed őket te, a madarak leghevesebb magyar van, aki oly pontosan ismerne a háború tudományát, amennyire egy nagy hadvezérhez illik. Mindamellett biztosíthatlak, hogy nincs egyetlen magyar végbeli főkapitány, sőt kapitány sem, aki areád bizott derekas hadsereget oly tunyán engedte volna elpusztulni; vagy ha elpusztult volna is, bizonyára az ellenség kétszeres romlásával veszett volna oda. Mi magyarok nem értünk ahhoz a mesterséghez, hogyan kell az ütközetet minduntalan elnapolni, az ellen-

— Szóval ez az új lakótelep terve — mondta mintegy magának a tervezőintézet igazgatója, és a kiterített rajzok fölé hajolt. — Csak hogy vannak egyes részletek, amelyeket nem értek.

JANUSZ OSEKA

A terv

— Azonnal megmagyarázok mindent — mondta buzgón a tervező. — Itt vannak az épülettömbök — mutatott a rajzra. — A háztömböket látom. Megfelelnek. De mi ez itt például? — kérdezte az igazgató egy jelre mutatva, amely két háztömb között helyezkedett el. — Itt? De hiszen ez törmelék!

— Mi az, hogy törmelék? — Hát ami a lebontott háztömből otmaradt. — Na és mi értelme van annak, hogy ott van? — Semmi — magyarázta a tervező. — Azért van ott, mert senki nem vitte el. Az igazgató nyugtalan lett. — És itt mit jelölt be? — Egy régi heverőt.

— És az minnek van ott? — Egyszerűen ott van. Mint a törmelékhalmoz. Az igazgató újra átnézte a tervet, azután gyanakodva kérdezte: — Mondja, és ez a pont mi akar lenni? — Az egy gumidarab. — Miféle gumi? — Egy régi gumicsizma. Fél pár. Ezek a körök pedig — mutatott mintaszerűen ki-

hegyezett ceruzájával a tervező a rajzra — szétrepedt betonsövények.

— Értem. Szóval szétrepedt betonsövények... Itt hevernek... Na és mi fekszik még itt? — Egy köteg szögcsodrórt a régi kerítésből, egy kábeldarab, egy lyukas vödör — sorolta a mérnök készségesen. — És ezek a szaggatott vonalak? — Sártenger. De téglákat kell belerakni, és akkor át lehet kelni rajta. — Hát maga csodálatos dolgokat rakott bele ebbe a tervbe — mondta az igazgató, megdöbbenését egyáltalán nem leplezve. — Egy fél gumicsizmát, egy öreg heverőt, szétrepedt betonsövényeket, kábelt, vödört... Mi hiányzik még??

— Ó, nagyon sok minden nincs itt — mondta szolgálatkészen a tervező —, de azt is megjelöltem. Például itt — mutatott a terv egy pontjára — az a terület van, ahol nincs bölcsöde és óvoda. Ez a téglalap a hiányzó üzleteket jelzi.

— A hiányzó üzleteket?! És magánál véletlenül nem hiányzik valami? — Nem! Igyekeztem alaposan elvégezni a munkámat. Kérem, nézze csak meg: ide terveztem azt a helyet, ahol nem lesz büfé, jól megválasztottam a hiányzó park helyét is, és sokat gondolkodtam azon, hová tervezzem a hiányzó éttermet...

— Maga megőrült?! — csapott öklével az asztalra az igazgató. — Ne csináljon belőlem bolondot! Vagy talán viccnek szánta ezt a tervet? — Dehogyan igazgató elvtárs, szó sincs semmitféle viccről — bizonygatta az építész. — Egyszerűen csak igyekeztem egy realis építési tervet kidolgozni, olvat, amelynek megvalósításában százszázalékosan biztosak lehetünk!

A hosszúlábú lányok: a Babe-trió

Nagy sikerrel mutatkozott be a magyar közönségnek a holland Babe poeogyüttes a Budapest Sportsarnokban

Házi szabás-varrás II.

Blúz-alapszabásminta

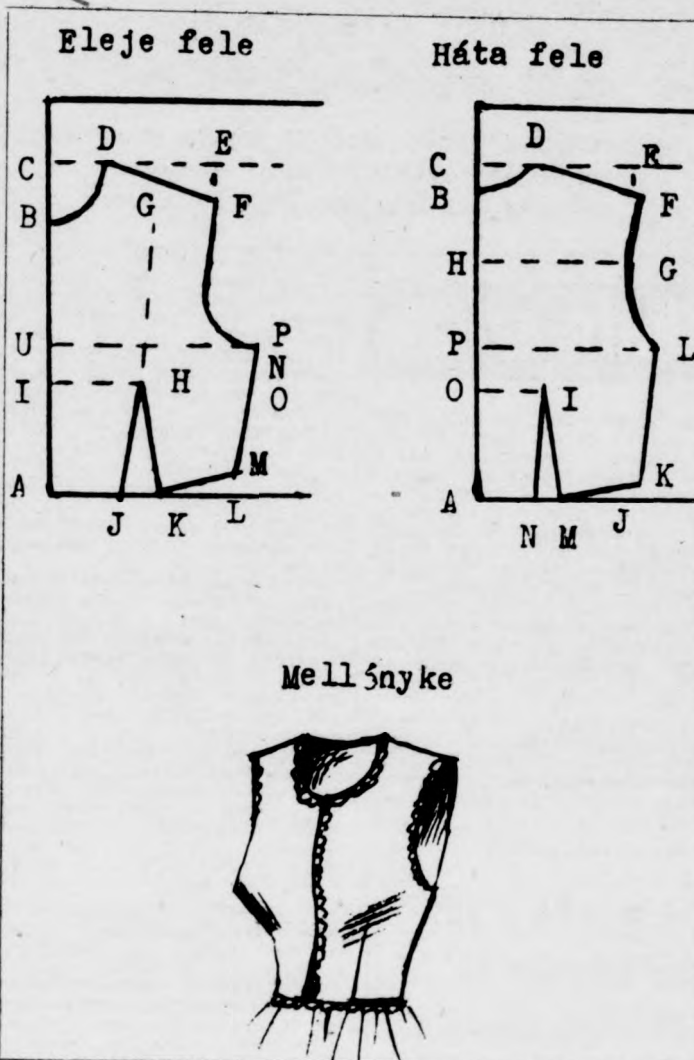
Minden ruhafelsőrész és blúz készítéséhez alapot nyújt az itt lerajzolt alapszabásminta. A betűk magyarázata a következő. (A csomagolópapír képezi a minta első és oldalsó szélét.)

A-tól B-ig: eleje hossza. B-től C-ig: 7-8 centi (nagyobb nyakbőségűnél az utóbbi). Az A-C-vonalról derékszöveget rajzolunk a C pontra. Rámérjük a C-től D-ig távolságot: 6 centi. D-től E-ig: 14 centi. E-től lefelé derékszöveget rajzolunk, rámérjük az E-től F-ig: 6 centit. D-t összekötjük F-fel; ez a vállvonal. Öhlös körivet rajzolunk B és D között; ez lesz a nyakkivágás. Megfelezzük a D-F távolságot (vállvonalat). Innen szaggatott vonallal függőlegest rajzolunk, és G-től H-ig rámérjük a mellmagasságot. A H ponttól vízszintes szaggatott vonalat húzunk a papír széléig, és I-vel jelöljük. Az I jeltől bemérünk tíz és fél centit (ez a két mellbimbó közötti távolság fele). Aki e távolságot ellenőrzi, és kiderül, hogy a sajátja eltér a megszokott 21 centitől, módosítsa az I-től H-ig távolságot szükség szerint! Az A-tól befelé 10 centit mérünk, ezt a pontot J-vel jelöljük. A J-től bemérünk 5 centit, K-val jelöljük.

A derékbőség negyedéből kivonunk 10 centit (ezt ugyanis már ráértük az A-J távolságra), és a maradékot rámérjük a K-L távolságra. Az L betűtől derékszöveget húzunk fölfelé, rámérünk (mellbőség szerint, ki kisebbet, ki nagyobbat) 2-4 centit. M betűvel jelöljük ezt a pontot, és P-ig rámérjük az oldalhosszat plusz 3-4 centit (erősebbek a 4 centit). Az F és a P betű kö-

zött kirajzoljuk a karöltőt, a vállszéltől egy darabig függőlegesen, onnan öblönsen a P betűig. P-től N-ig 5 centit mérünk, N-től O-ig 2-4 centit (ez lesz az oldal-mellvarrás). P-től U-ig: mellbőség negyede plusz 2 centi.

A feirajzolt mintát kiszabjuk, magunkhoz - a rajtunk levő, jó méretű, lehetőleg passzent mellényhez stb. - illetve ellenőrizzük: jó helyen van-e a derékvonal, oldalvarrás, vállvarrás, mellvarrás. Ahol szükséges, módosítjuk; ha kell, javítva ismét elkészítjük. Kész az eleje fele! Következik a háta fele. Szintén a csomagolópapír lesz az alsó-oldalsó széle. A-tól C-ig: háta hossza plusz 2 centi, C-től derékszöveget húzunk az A-C vonalra. C-től D-ig: 6 centi. B-től D-ig meg-rajzoljuk a nyakkivágást. D-től E-ig: 14 centi. E-től derékszög a C-E vonalra. E-től F-ig: 4 centi. Összekötjük a D-F-et, ez lesz a vállvonal. B-től H-ig: 10 centi. Innen derékszögű szaggatott vonalra mérjük a hátszélesség felét (H-től G-ig). A-tól N-ig: 8 centi. N-től M-ig: 3 centi, M-től I-ig: 11 centi. O-I-ig is 11 centi. Az N-I-M pontokat összekötjük, ez lesz a hátevvarrás. M-től J-ig: derékbőség negyede mínusz 8 centi (mert azt már ráértük az A-N-re). J-től K-ig: 2 centi. K-től L-ig: oldalhossza. P-től L-ig: mellbőség negyede. E-L között kirajzoljuk a karöltőt. Ez a hátán csak enyhén görbül! Kivágjuk, magunkhoz illesztjük, korigáljuk, majd (később eltávolítandó ragasztószalaggal) állítsuk össze az elejét a hátával, mell- és hátevvarrásait is hajtsuk vagy ragasszuk össze, és egészében is próbáljuk fel.

Mellőny ke

Ahol kell, módosítsuk. Ismét kiteríthetően tegyük el.

Aki nem bír magával, máris rögtönözhet egy mellénykét. (Ajánlatos maradek vagy bontott anyagból készíteni, hiszen az első szárnypróbálgatás esetleg nem jár teljes sikerrel.)

Fontos: az eleje közepét egyenes szálszöves-irányban tegyük az anyagra. A háta közepét ugyanígy, de ha elég az anyagunk, hajtsuk ketté, s a hajtásra - közvetlenül - fektessük a háta szabásmintát.

Máshol mindig és mindenütt rá kell hagyunk a varrásra, behajtásra! A ráhagyás ez esetben - és általában - 2-3 centi (ahol etől eltér, alkalomadtán közöljük).

A kész mellénykét körülhorgolhatjuk azonos vagy élénk, eltérő színű fonallal. Záródását cipzárral (bevarrása bonyolultabb), vagy horgolt hurkokkal-gombokkal oldjuk meg. Hegyes kivágás nyomvonalát szaggatva kirajzoljuk. Jó munkát! P. G.

Vendégvárásra

SAJTOS KOLBASZ

Hozzávalók 4 személynek: 30 dkg sütni való kolbász, 2 evőkanál zsiradék, 1 dl világos sör, 20 dkg ementáli sajt, 1 nagy fej hagyma, kevés vaj, mustár, köménymag.

A kolbászt zsiradékban megsütjük. A sört ráöntjük, és fedő alatt 5 percig pároljuk. Majd fedő nélkül ropogósra sütjük. A kolbászt kivesszük a zsiradékból, hosszabban elvágjuk, és vékonyan megkenjük mustárral. A zsiradékkal együtt tűzálló tálba tesszük. A sajtot szeletekre vágjuk, és a kolbászra tesszük. Grillsütőben vagy előmelegített sütőben megsütjük. A hagymát karikákra vágjuk, és a vajban aranybarnára sütjük, köménnyel megszórjuk és a sajt tetejére tesszük.

SÜLT SAJTOS

Hozzávalók 4 személynek: 2,5 dl víz, 5 dkg vaj, fél kávéskanál só, fél kávéskanál bors, 1 kávéskanál sütőpor, 1 kávéskanál paprikapor, 20 dkg liszt, 5 tojás, 3 evőkanál paradicsomlevő, 15 dkg apróra vágott angolszalonna, 30 dkg ementáli (reszelve).

A vizet vajjal, sóval, borsal és paprikaporrall forraljuk. Tűzről levéve hozzákeverjük a sütőporral elkevert lisztet. Tűzre visszateve állandó keverés mellett sima masszát főzünk belőle. Ismét levezsük a tűzről, és egymás után beletesszük a tojásokat, a paradicsomlevőt, az angolszalonnát és a reszelt sajtot. Jól elkeverjük. A masszát kivajazott tűzálló tálba tesszük, és közepes lángon egy órát sütjük.

TOJÁSOS TÉSZA

Hozzávalók 4 személynek: fél kg liszt, só, 4 tojás, 2,5 dl víz, kifőzéshez: 2 liter víz, 1 kávéskanál só, 50 g vaj.

A lisztet, vizet, tojásokat sóval egy tálban habosra ke-

verjük. Ha túl tömör, még egy kis vizet öntünk hozzá. A vízbe só-t teszünk és forraljuk. A tésztát kinyújtjuk és csíkokra vágjuk. Forró sós vízben kifőzzük. Minél vékonyabbak a tésztacsíkok, annál finomabb lesz a tészta. Ha a víz felszínére jön a tészta, akkor fött meg. Szűrővel kimerjük, és hideg vízzel leöntjük. Lecsöpögtetjük és forró vajban megforgatjuk.

MAJAS KENYÉR

Hozzávalók 4 személynek: 4 szelet barnakenyér, 20 dkg kenőmáj, 4 paradicsom, bors, 2 kis banán, 4 szelet ementáli sajt.

A kenyérszeletek egyik oldalát megpirítjuk. Kenőmájjal megkenjük a másik felét. A paradicsomot felszeleteljük, és a kenyerekre tesszük. Borsal megszórjuk. A banánt is felszeleteljük, és szintén a kenyerekre, a paradicsom fölé tesszük. Legfelülre 1-1 szelet sajtot teszünk. Grillsütőbe tesszük és megsütjük.

LÁBSZÁR KARALÁBEVAL

Hozzávalók 4 személynek: 38 dkg csont, 2 babérlevél, fél kávéskanál borszem, só, 2 fej hagyma, 1 liter víz, fél kg marhalábszár, 75 dkg karalábé, fél kg burgonya, 30 dkg mélyhűtött krumpli, negyed kg sütni való kolbász, szerecsendió, bors, fél csomag petrezselyem.

A csontot, hagymát fűszerekkel együtt vízben megfőzzük. A húst beletesszük és másfél órát főzzük. A karalábét és burgonyát feldaraboljuk és a húslevesben megfőzzük, körülbelül 30 percig. 10 perc főzés után beletesszük a borsot, a húsdarabokat és a meghámozott kolbászt. Fűszerezük és apróra vágott petrezselymet, valamint a karalábé zöldjét is rászórjuk és tálaljuk.

Ö	Á	
R	N	V
K	T	
É	Y	S
N	I	

Az egyik legszükségesebb kiegészítő ruhadarabunk, ami szinte mindig, mindenhol velünk jön, és ami-re mégis a legkevésbé figyelünk!

Divatos, de ha használni kívánjuk, bizony gyakran dühöngünk!... mert vagy kicsi, vagy otromba formájú, vagy nem illik a ruhánkhoz, és persze, ha reggel a munkába indulunk, napközben hivatalos elintézőnk van, délután a napi bevásárlás - mind-mind más formát, más tartalmat kíván, de ha van egy jó formájú, semleges színű, mindent elnyelő, és akár félbe hajtható TÁSKÁNK, e problémák megoldódnak.

Bemutatott modellünk vékony műbőrből vagy kívül-belül azonos minőségű vastagabb lenvászonból ké-

szül. Munkakezdeknél először a szabásmintát pontosan megszerkesztve, a méretek figyelembevételével felnagyítjuk.

A felső (szabad oldalú) füles rész keményebb kartonpapírral (cellkarton) alábéleljük. A munka jobb oldalán, az oldal- és fogórész 5 mm távolságban nagyleptékű díszöltéssel körbevarrjuk. Ezután a táska alsó szélén, mindkét oldalon 5 db azonos hosszúságú hajlítást készítünk, összevarrjuk az alsó rész oldalait.

A jobb oldalra fordított táskát az oldaltalálkozási pontokon néhány öltéssel, biztosító varrással rögzítjük, végül a bélést a táska belső talprijén néhány kézi öltéssel összefogjuk.

Táska

Futólépés

Ha az ábra betűit a sakkjáték futólépésének szabályai szerint haladva helyes sorrendben olvassátok össze, egy magyar író nevét kapjátok eredményül. Ki az író?

MEGFELELTÉS: Orkény István

Ajándéktartó kiskosár

Észak-európai szokás a kicsi karácsonyi csomagocska, néhány szem cukorkával, drázzsával, dióval, mogyoróval. Kartonpapírból, 7 cm sugárral kört rajzolunk. A kivágott félkört, az oldalsszeleken összefogjuk, és a szaggatott vonalig egymásba csúsztatva összeragasztjuk. A 17 cm hosszú papírcsíkot, a felső nyitott szélre ragasztjuk kosárfülnek. A külső oldal felületre színes virágot, motívumot festünk. Igen mutatós a karácsonyfára akasztott sok kicsi színes kosárka, oldalukon a majdani tulajdonos nevével, kezdőbetűvel, és természetesen a

belsejükben a névre szóló apró, de kedves meglepetéssel.

P. V.

I. Péter szeretett vadászni, sétálgatni. Séta közben mindent megfigyelt, éles látású volt: messzire látott, mindent hallott. Egyszer megy az utcán, hát látja: a fűszerezőt egy ptyókás katona jön kifelé. Jön és motyog. I. Péter a nyomába szegődött, s hallgatózott. A katona meg így beszél magában: „Némely embernek esze nincs, ám pénze annál több; nekem meg eszem van bőven, csak a pénz hibádzik. De hát a pénz nem mindenkit kedvel.”

Utolérte a cár.

— Adj isten, bajtárs!
— Fogadj isten!
— Nem ismersz meg?
— Nem.
— Hogyhogy? Hisz egy ezredben szolgáltunk, az 509-es gyalogosoknál.
— Hát az meglehet.
— Kivel beszélgettél?
— Csak úgy magammal.
— És mit mondtál?
— Azt mondtam, eszem van bőven, ám pénzem az sincsen.
— Aztán minek neked a pénz?

— Pálunkára!
I. Péter meg így szól, miközben végigtapogatja a zsebeit:
— Nálam sincs pénz, othon hagytam. Gyere, tegyük zálogba a kardodat!

— Az ám, de tiltja a szabályzat.
— Mit, szabályzat! Hisz senki sem tudja meg.
— Mégis félek. Ha a car megtudja, lesz baj!
— Ugyan kitől tudna meg? Holnap reggel kiváltjuk.
— Na jól van, menjünk! Bemennek a teázóba, hívják a csaplórost:
— Hozzon egy pint vodkát, zálogba tesszük érte ezt a kardot.
Megkapták, amit kértek; ettek, ittak, majd mindketten hazaindultak.
I. Péter rövidesen visszatért a csaplóroshoz, és kiváltotta a kardot. Másnap

reggel a katona szerzett egy kis pénzt, s ő is elindult a teázóba a kardért. Am a gazda nagy meglepetésére ezt mondta neki:
— Hiszen a barátod még tegnap kiváltotta!

— Hogy vágnám le? Lehet, hogy ártatlan!
— A círral nem szokás vitázni. Parancsolom: vagd le!
A katona az égre emelte tekintetét:
— Uram, ha ez az ember ártatlan, változtasd fává acélkardomat!
Kihúzza - látják, hogy fából van. Így szól a katona:
— Felség, isten csodát tett! Ez az ember tehát ártatlan.
I. Péter így válaszolt:
— Igazat beszéltem, gyere velem, megajándékozlak. De többet nem neked a szabályzatot, a kardod el ne add! A kupicát fenékiig ne add, s a titkot senkinek el ne mondd! Amig csak én tudom, ártatlan maradsz.
A cár bőkezűen megajándékozta a furfangos katonát, s a szolgálatból elbocsátván hazaengedte. A legény megköszönte a pénzt s az oktatást. Visszatért a falujába, ahol módos azzá lett belőle. Talán még ma is él, ha meg nem halt.

(Fordította: Grabócz Gábor)

Június 12., sz.
Atléti
DMVSC nagyerde...

Kerékp.
Panorámaút, 8.30
indításos nemzetk...

Spartacus pálya, 8.30
Püspökladányi
mezején, Nádasi, P...

Labdarú
DMVSC Vágóhíd
lep, 17: DMTC-H...

Egyetemi spo
D. Universitás-E
II.), - Hajdúszobos...

Június 13., va
Atléti
DMVSC nagyerde...

Kerékp.
Hortobágyi műt.
széki ifjúsági tón...

Dózsa Kistadió
D. Állami Gadsas...

Vörös Meteor-Hajd
mezején, Zavacki).

Értesítj
a felvás
folyamatos
A ter
I. osz
Fenti dátum

VB-
sa
Vasarnaptól egy b
rutabairjongók ne
ta az ötletet, hogy
Divinyi Béla labdar
kérdésről.

(Divinyi Béla deb
Goraiucsapaggy Mű
rabban Nyiregyháza
ugaszt, 1974-ben a
ragost. NB 1-es játé
18 I. osztályú találk
rangorban Nagy M.
madik helyen végez

Huszonnégy
résztvevő
a VB, van-e eltér
országok játéksz
zött?

Nincs. Az ug
dul, hogy az amer
foci összekapcsol
lámmal, a show-m
FIFA viszont ezt
is előírja, hogy sz
stíust csak a testb

1 Volt-e az u
ben komoly
Csak egy-ké
toztatás fordult
például, hogy ha
leköpi ellenfelét, a
állítani, s követv
rúgást kell itéln
közvetlenül
módosítás a magy
gásban, hogy a kö
négy játékos hely
nevezhető egy mé

Utalt rá, h
pést nem
bírálják el. Mit í
bály?

Ha az ellenf
köpi le a magaró
kezett labdarúgó,
kell állítani, ha o
tőt vagy a partb
pedig le kell fújn
zést.

A kiállítás
pal, a fig
sárgával tudják
idő, hogy eltörté
sőbb visszahoztá
kártyákat a magy
gásba is. Miért v
vitat ez a két lap
A piros lap
problémás, mint
játékosok tudják
kiállítás és igyke
a szabálytalansá
rúlni. A sárga lap

Építőzők figyelmébe!
Biharnagybajomi TŰZEP-telepünk
bőséges építőanyag-készlettel és -választékkal
áll rendelkezésükre.

Legújabb alapanyagokból készült,
divatos termékeiből
nyári árusítást tart
a Debreceni Ruhagyár.
ÚJ SZÍNEKEL ÉS MODELLEKEL VÁRJUK
KEDVES VÁSÁRLÓINKAT!

Általános iskolában
végző
fiatalok részére
a Debreceni
Uvegipari Szövetkezet
költségtérítési szakmában
továbbtanulási lehetőséget
biztosít.

A Debreceni Közlekedési Vállalat felvezet autószerelő, lakatos, fényező szakmunkásokat és pályamunkásokat.
Kilépési munkakönyvesek ne jelentkezzenek!
Jelentkezés: Blaháné u. 2. I. 12.

A Debreceni Közlekedési Vállalat felvezet áramlási művelő, villamosmérnök, villamosipari gépészt, villamosipari gépészt, villamosipari gépészt, villamosipari gépészt.

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy
KOMÁROMI ROBERT,
a MÁV Értékelési Főosztályának vezetője, 39 éves korában, súlyos betegség után elhunyt.

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy
MÁTRÓ LAJOSNE
Kisasszonyok 19-én elhunyt. Szeretett halottunkat kívánás szerint hamvasztás után egyházi szertartással csendben eltemettük.

Fájó szívvel tudatjuk, hogy
SZABÓ GYULA
nyugdíjas moziüzem-vezető 70 éves korában tragikus hirtelenséggel elhunyt.

Fájó szívvel tudatjuk, hogy
DOROGI JÁNOS,
a LAKVÍZ dolgozója, 47 éves korában tragikus hirtelenséggel elhunyt.

Középiskolások, egyetemi hallgatók, figyelem!
A Debreceni Konzervgyár
nyári szünidőben
munkalehetőséget biztosít
Alkalmazáshoz iskolai engedély, valamint tüdőszűrő-és székletvizsgálati eredmény szükséges.

A Hajdú-Bihar megyei Állatforgalmi és Húsipari Vállalat felvétele keres baromfi-feldolgozóhoz férfi és női, csomagolóhoz női fizikai dolgozókat.

A Debreceni ÁFÉSZ felvételt hirdet áruforgalmi főosztályára kereskedelmi szervező munkakör betöltésére.

Színesebb a VB,
ha színes a TV!
Minden mérkőzést
színesben láthat
a Kálvin téri
VÁRKAPU BÁRBAN!

Püspökladányban is szíj a Szatmár!
Június 10-től 17-ig
a püspökladányi ÁFÉSZ bútorboltja
kiállítás és vásárt rendez

EXPRESS
Eladó 2 beklőzhető ház telekkel, az egyiket ikerház építhető.

Eladó 2 beklőzhető ház telekkel, az egyiket ikerház építhető. Kandó K. u. 6.

A KÖZVETLEN 8. SZ. VÁLLALAT
SZEMÉLYFORGALMI ÜZEMEGYSÉGE
FELVESZ
AUTÓBUSZ-GÉPKOCSIVEZETŐKET,
ÉRETTSÉGGEL RENDELKEZŐ FORGALMI SZOLGÁLTATÉVŐKET,

A helyközi üzem Debreceni, Józsa Telephelyre jegykezelőket.
Bejáró dolgozó részére naponta szolgálati járatot közlekedtetünk Nagyhegyes, Hajdúszoboszló, Újfehértó.

A Hajdú-Bihar megyei Vendéglátó Vállalat
FELVÉTELRE KERES
melegkonyhás étterembe dolgozókat
szakács, konyhalány, mosogató, edényleszedő,
fagylalteladó és takarító munkakörbe

Dolgozókat alkalmaznak
A hajdúszoboszlói Béke Mgtsz baromfi-feldolgozó üzeme felvétele keres baromfi-feldolgozóhoz férfi és női, csomagolóhoz női fizikai dolgozókat.

APRÓHIRDETÉSEK
HÁZ
2 szoba-összkomfortos ház azonnal beklőzhetően eladó.

Budapesti hasonlóra cseréltem megegyezéssel Debreceni Új Élet parki, fűtési szivattyúval lakásomat, 56 négyzetméteres, két parka nyíló külön bejáratú szoba, garázzsal.

JÁRMŰ
Trabant Combi eladó. Liget tér 15. Csapóker, Kincsesudvar.

BÚTOR
Mindentelre szép bútor vétele és eladása. Arany János u. 13. Telefon: 20-019.

GÉP ÉS SZERSZÁM
Kérszergő, faipari, vasipari gépek vétele és eladása. Arany János u. 13.

ÁLLAT
Napos és élőnevelt csibe kapható Fűrés u. 18. Építőker utcából nyílik.

EGYÉB
12 mázsa román cement 50 kg-os zsákokban, mázsa 170 Ft eladó. Erdekldni Hétfőtől: Hatvan u. 17. I. em. 2-es ajtó.

Hét végi sportműsor

Június 12., szombat

Atlétika
DMVSC nagyerdei sporttelepe, 16: Magyarországi-Romániai női, férfi válogatott vádai első versenynapja. — Nagyerdei, Köztetési melléti rész, 10: A Lakótelepi SE tömeges mezői futóversenye.

Kerékpár
Panorámaúti, 8.30: Egyenkénti indításos nemzetközi ifjúsági időfutam verseny (12 km). — Nagyerdei körút, 17: Nemzetközi ifjúsági háztábor körüli kritérium verseny (42 km).

Kézilabda
Spartacus pálya, 17: D. Spartacus-Püspökföldi MÁV (férfi megyei, Nádasdi, Pest).
Vidéken: Hajdúszoboszlói Gázláng-Csomór (16, férfi NB I., B., Kecske, Kauti), Balmazújváros-Hajdúnánás (17, férfi megyei, Nagy L., Kiss A.), Kaba-Létavértes (17, férfi megyei, Fodor, Toth), Hajdúszoboszlói Földes-Hajdúszoboszlói (19, női megyei, Bánkúti, Gacsályi).

Labdarúgás
DMVSC Vágóhid utcai sporttelepe, 17: DMTK-Hajdú Vasas (örögflúk mérkőzés).

Tennis
Egyetemmel sporttelep, 14: D. Universitas-Eger (női OB II.). — Hajdúszoboszlói pálya, 14: Hajdúszoboszlói-Selyp (férfi OB III.).

Június 13., vasárnap

Atlétika
DMVSC nagyerdei sporttelepe, 16: Magyarországi-Romániai női, férfi válogatott vádai második versenynapja (rúd 15, kalapács 15.30).

Kerékpár
Hortobágyi mőt, 8.30: Nemzetközi ifjúsági tömegrajtos mezőnyverseny (110 km).

Kézilabda
Dózsa stadionja, 10.30: D. Állami Gazdaság-D. Universitas (férfi megyei, Katkó, Mezei). — Vénkeri pálya, 10: D. Vörös Meteor-Hajdú Vasas (női megyei, Zavacki). — Közteti pá-

lya, 10: D. Köztetési II.-Püspökföldi Zöld Mező (női megyei, Katona, Tib). — DMVSC Vágóhid utcai pályája, 10: DMVSC II.-Polgár (női megyei, Matkó, Széchy).
Vidéken: Derecske-D. Kinizsi (10, női NB II., Horváth, Réti), Hajdúszoboszlói Boeskaal-Bánkúti, Gacsályi), Hajdúszoboszlói Gázláng II.-Berettyóújfalui MSE (10.45, férfi megyei, Bánkúti, Gacsályi), Derecske-Polgár (11.45, férfi megyei, Nádasdi, Pest), Nádudvari II.-Bojt (10, férfi megyei, P. Szabó), Bihar-keresztes-Hajdúdorog (10, férfi megyei, Nagy L., Kiss A.), Berettyóújfalui MSE-Balmazújváros (10, női megyei, Fodor, Toth), Földes-Hajdúszoboszlói (10, női megyei, Galgóczi, Simon).

Labdarúgás
DMVSC Vágóhid utcai pályája, 11.30: DMVSC-Csepel (Király), NB I-es ifjúsági bajnoki mérkőzés.

Vidéken: A megyei serdülő bajnokság helyosztói (11): Létavértes-Hajdúszoboszlói (Benke, Németh J.), Berettyóújfalui SE-Polgár (Nyéki, Csató). — Berettyóújfalui járási bajnokság (10.30): Mezőpéterd-Kismarja, Bihar-keresztes-Pocsaj, Mezősas-Konyár, Zádák-Szentpéterszeg, Köröscsák-Tépe, Berettyóújfalui-Esztár (8.30).

Tennis
Hajdúszoboszlói pálya, 8.30: Hajdúszoboszlói-Rudabánya (férfi OB III.).

Tömegsport
Berettyóújfalui MSE pályája, 8: A munkahelyi olimpia városi döntője kézilabdában, kispályás labdarúgásban és röplabdában. — Püspökföldi sportpályák, 9: A falusi dolgozók spartakiadjának járási döntője, atlétikában, kézilabdában, kispályás labdarúgásban, röplabdában és sportlövészben.

Vízilabda
Nagyerdei uszoda, 11: D. Dózsa-Ceglédi VSE. (OB II. A.).

Válogatott atlétikák edzése

ATLÉTIKA

Megérkezett Debrecenbe a magyar és román atlétikai válogatott. Bakai József, a magyar csapat szövetségi kapitánya már ki is jelölte a szombaton és vasárnap pályára lépő csapatát, melyben három DMVSC-sportoló is helyet kapott. 200 m-en Babályi, 110 m gáton Bodó, 5000 m-en pedig K. Szabó lesz ott az indulók között.

A válogatott csapat összehállítása. Férfiak: 100 m: Nagy I., Kovács A. 200 m: Nagy I., Babályi. 400 m: Újhelyi, Vasvári. 800 m: Paróczai, Szalai I. 1500 m: Sulyok, Szabó T. 5000 m: Májner, K. Szabó. 10 000 m: Golács, Bauer. 110 m gát: Bakos, Bodó. 400 m gát: Takács I., Takács J. 3000 m akadály: Markó, Balogh. 4x100 m: Tatár, Nagy I., Babályi, Kovács A. 4x400 m: Újhelyi, Paróczai, Vasvári, Bankó. Magas: Jámber J., Széles. Távol: Szalma, Pálóczi. Hármás: Bakosi (esetleg Sári), Kiss T. Rúd: Fülöp, Salbert. Súly: Kácsor, Ladányi. Diszkosz: Téglá, Csizsár. Gerely: Paragi, Szoboszlai. Kalapács: Tamás, Tanczi.

Nők: 100 és 200 m: Orosz, Ecskiné. 400 m: Pál, Petrika I. 800 m: Mohácsi, Nyitrai. 1500 m: Visnyei, Jakab. 3000

KOMMENTÁR

Vízgaelőadásra készülődnek a debreceni ritmikus sportgimnasztikai csoport tagjai — vasárnap délután 6 órától a városi sportcsarnokban adnak számot tudásukról, az utóbbi esztendőben végzett munkáról. A háromszáz résztvevő Volay Enikő edző-pedagógus (valamint Sáráné Major Hilda és Magyar Gábor korrepetitorok) irányításával csendben dolgozik, s várja a holnapi bemutatót — közben nagy tervekkel dédelget magában.

Valamikor működött egy sportgimnasztikai szakosztály a megyeszékhelyen, napjainkban azonban ismét szélszél honol a hazai vízeken. Pedig Debrecen évek óta hagyományosan nemzetközi verseny házigazdája, s az idén is nagy mezejnyükük össze az őszi sportgimnasztikai rendezésre. Talán a városba érkező külföldi sportolók nem is tudják, hogy valójában talajtalannul egészítai a Hajdúszoboszlói sportág. A sportgimnasztika iránti érdeklődés túlzás nélkül óriásnak mondható. Példa erre az is hogy a mostani díszbemutatóra ezer jegy már előtételben elkel, s hogy az esztendőről esztendőre meghirdetett tanfolyamokra tömeges a jelentkezés. Napjainkban két helyszínen, a művelődési központban és az újkerti iskolában tizenhárom csoportban összesen háromszáz 4-14 éves gyermek ismerkedik a sportággal.

Közülük jó néhányan olyan fejlődésre adtak máris tanúbizonyságot, hogy a szakemberek szerint megfelelő edzéssel rövidesen a sportág élonalába is eljuthatnának. Egyelőre erre kevés esélyük van, mert szakosztály hiányában nincs módjuk a versenyzésre. A városi sportcsarnok megértő gondoskodása, a sportág felkarolása sokat segít rajtuk, hiszen gyakorlati, felkészülési lehetőségek, nagyközönség elé lépésük így megoldódott. De bármily jó patrónus is a csarnok, ez az intézmény nem alakíthat szakosztályt. A D. Sportiskola hajlandóságot mutatna a sportággal való foglalkozásra — de csak akkor, ha lenne biztosítéka arra, hogy a kibregedő fiatalokat átveszi majd egy felnőttkelet versenyezettő egyesület.

Oly sokat beszélünk mostanában a női sport fontosságáról, a testkultúra jelentőségéről. A sportgimnasztikai szakosztály éppen azoknak biztosítana rendszeres testmozgási lehetőséget, azokat vonná be az edzésük révén a versenysportba, akik ritkábban jutnak el a pályák környékére, a csarnokok küzdőterére. A sportág gazdát keres több figyelemre áhítozik — talán nem is alaptalanul.

A. S.

Értesítjük az egrestermelőket,

a Debreceni Konzervgyár felvásárló szervek bonyolításával folyamatosan végzi az egres felvásárlását

A termelői ár 1982. június 29-ig I. osztályú egresnél 8.50 Ft/kg.

Fenti dátumot követően 5 Ft/kg termelői árat biztosítunk.

VB-sarok

Tizenhárom plusz egy kérdés a játékszabályokról

Vasárnapi egy hónapon át szinte nem lesz olyan nap, hogy a rutbairajongók ne látnának közvetítést a világbajnokságról. Ez adta az ötletet, hogy néhány nappal a rajt előtt leljünk beszélgetni Divinyi Béla labdarúgó-játékvezetővel néhány, a szabályokat érintő kérdéssről.

(Divinyi Béla debreceni játékvezető, 39 éves, civilben a Magyar Gorkuocsepapgy Művek oktatási előadója. 1975 óta bírásokodik. Korábban Nyiregyházi futballozott, majd 1970-ben az MGM Vasasba igazolt. 1974-ben a DMTE játékosaként hagyta abba az aktív labdarúgást. NB I-es játékvezetői keretbe 1980 októberében került, azóta 18 I. osztályú találkozót vezetett. Ebben az évben a játékvezetői rangsorban Nagy M. és Palotai mögött a Népsport ranglistáján a harmadik helyen végzett.)

1 Huszonnégy csapat részvételével kezdődik a VB, van-e elérés az egyes országok játékszabályai között?

— Nincs. Az ugyan előfordul, hogy az amerikaiaknál a foci összekapcsolódik a reklámmal, a show-műsorral. A FIFA viszont ezt tiltja és azt is előírja, hogy szabálymódosítás csak a testület hozhat.

2 Volt-e az utóbbi években komoly módosítás?

— Csak egy-két apró változtatás fordult elő. Olyan például, hogy az egy játékos leköpi ellenfelét, akkor ki kell állítani, s közvetlen szabadrúgást kell itélni a korábbi közvetett helyett. Nem a játékkal közvetlenül összefüggő módosítás a magyar labdarúgásban, hogy a korábbi tizenegyi játékos helyett tizenhat nevezhető egy mérkőzésre.

3 Utalt rá, hogy a leköpiést nem egyenesen bírálják el. Mit ír elő a szabály?

— Ha az ellenfél játékosát köpi le a magáról megfigyelt labdarúgó, akkor ki kell állítani, ha a játékvezetőt vagy a partbírókat, akkor pedig le kell fújni a mérkőzést.

4 A kiállítás piros lappal, a figyelmeztetést sárgával tudatják. Volt egy idő, hogy eltörték, majd később visszahozták a színes kártyákat a magyar labdarúgásba is. Miért vált ki ennyi vitát ez a két lap?

— A piros lap nem olyan problémás, mint a sárga. A játékosok tudják, miért jár kiállítás és ügyekeznek ezeket a szabálytalanságokat elkerülni. A sárga lap esetében a

— Ha jó helyről, de a partonálól egy méternél távolabbról dobja a játékos, akkor meg kell ismételtetni. Akárcsak akkor, ha nem jó helyről dobja a labdát. A másik fél kapja a dobógát, ha azt szabálytalanul vették el.

10 Szabályos volt-e a KEK-döntőn Quini gólja? Hiszen szabadrúgásnál nem várták meg a bírói sip-szót.

— A szabálykönyv itt úgy fogalmaz, hogy bírói sip-szóra csak büntetőrúgásnál és középkezdésnél kell várni. Van azonban egy kiegészítése ennek a szabálynak, mely szerint, ha a játékvezető elkezdte kimérni a kilenc métert, akkor már csak jelzés után tehet elrugni a labdát.

11 Milyen messzire áll a sorfal, ha a szabadrúgást nem egészen kilenc méterre a kaputól ítélik meg?

— A legtovábbra helyre, azaz a gólvonalra. A kapus pedig előtűnik helyezkedik el.

12 Lehet-e időhúzásért közeget szabadrúgást ítélni? Mi minősül időhúzásnak?

— Ha többször egymás után a kapus oda-vissza passzolgat egyik csapattársával, anélkül, hogy bárki támadná őket, akkor időhúzásért büntethető. Elsősorban a labdatartás minősül ennek (négy lépés szabály), az ítélet közvetett szabadrúgás.

13 Milyen mezben kell védenie a kapusnak?

— A kapus mezének különböznie kell saját és az ellenfél játékosait meztől, valamint a bíró fekete öltözetétől.

13+1 A cserék alkalmaival a partjelzők ellenőrzik a játékosok jelenléte labdarúgók cipőjét. Mit vizsgálhatnak ilyenkor?

— A játékvezető segítőt a stoplikt ellenőrzik, azok méreteit, s azt, hogy megfelelnek-e az előírásoknak, nincsenek-e nagyon kihagyva a fémstópik, a bőrből nem áll-e ki valami.

Mészáros István

Foci-barlang

GAZDAG PROGRAM A MŰVELŐDÉSI KÖZPONTBAN MUNDIAL-MECCSEK, FELVÉTEL RŐL IS

Felkészült a labdarúgó-világbajnokságra a Kölcsey Művelődési Központ is. A Mundial idején, június 13. és július 11. között szerettel várnak minden érdeklődőt.

Televízióközvetítések, izgalmas focimeccsekről készült filmek és az előcsarnokban megrendezésre kerülő A magyar foci története című kiállítás csalogatják a futballkedvelőket. Valamennyi közvetítési napon játékos focivetélkedőre kerül sor, és a színes televíziók előtt helyet foglalok még értékeket is kapnak debreceni szakemberektől. Az ilyenek, valamint azok kedvéért, akik délután, illetve éjszaka dolgoznak, a magyar csapat mérkőzéseit képmagnóra veszik és a mérkőzést követő napon délelőtt 10 órakor levetítik.

A részletes program.

Június 13., 19.30: Argentína-Belgium nyitómérkőzés. Kommentál Csende Sándor, a DMVSC szakedzője. — Június 14., 17 óra: Góltó az aznapi mérkőzésekre. — Június 15., 20.30: Magyarország-Salvador mérkőzés. Vendég: Hegedűs Gábor, a DMVSC szakedzője. — Június 16., 17 óra: Fociteszt VB-történetből. — Június 17., 17 óra: Focilottó. — Június 18., 20.30: Magyarország-Argentína mérkőzés. Kommentál Nagy György, a D. Kinizsi vezető edzője. — Június 19., 20.30: Kakuktojás-játék. — Június 20., 17 óra: Angol fociműt vetélkedő. — Június 22., 20.30: Magyarország-Belgium mérkőzés. Kommentál Hegedűs Gábor. — Június 23., 20.30: Játék a nevelőkkel. — Június 24., 17 óra: Francia és csehszlovák fociműt vetélkedő. — Június 25., 17 óra: Góltó az aznapi mérkőzésekre.

Remélhetőleg a későbbiek során is szükség lesz a magyar csapat mérkőzéseinek kommentálására. A VB-döntő pedig a tervek szerint Menyhárt Ernő, a DMVSC labdarúgója lesz a művelődési központ vendége.

Nyolcvanhatan a harmadik csoportból

Íme a harmadik csoport együttesének nevezési listája. Zárójelben a játékosok klubjával, illetve születési évével. A sorszám a mezek számozását jelenti.

ARGENTINA

- Osvaldo Ardiles (Tottenham Hotspur — 1952).
- Hector Bailey (Talleres — 1950).
- Juan Barbas (Racing Buenos Aires — 1959).
- Ricardo Bertoni (Fiorentina — 1955).
- Gabriel Calderon (Independiente — 1960).
- Ramon Diaz (River Plate — 1959).
- Ubaldo Fillol (River Plate — 1950).
- Luis Galvan (Talleres — 1948).
- Americo Gallego (River Plate — 1955).
- Diego Maradona (Boca Juniors — 1960).
- Mario Kempes (River Plate — 1954).
- Patricio Hernandez (Estudiantes — 1956).
- Julio Olarticoechea (River Plate — 1958).
- Jorge Olguin (Independiente — 1952).
- Daniel Passarella (River Plate — 1953).
- Nery Pumpido (Velez Sorsfield — 1957).
- Santiago Santamaria (Nevell — 1952).
- Alberto Tarantini (River Plate — 1955).
- Enzo Trossero (Independiente — 1953).
- Jorge Valdano (Zaragoza — 1955).
- Jose Valencia (Talleres — 1955).
- Jose van Tuyne (Racing Buenos Aires — 1954).

BELGIUM

- Jean-Marie Pfaff (Beveren — 1953).
- Eric Gerets (Standard Liege — 1954).
- Luc Miliecamp (Waregem — 1951).
- Walter Meeuws (Standard Liege — 1951).
- Michel Renquin (Anderlecht — 1955).
- Frank Vercauteren (Anderlecht — 1956).
- Rene Vandereycken (Genoa — 1953).
- Wilfried van Moer (Beveren — 1945).
- Erwin Vandenberg (Lierse — 1959).
- Ludo Coeck (Anderlecht — 1955).
- Jan Ceulemans (C. Bruges — 1957).
- Theo Custers (Español — 1950).
- Francois van der Elst (West Ham United — 1954).
- Marc Baecke (Beveren — 1956).
- Maurice de Schryver (Lokeren — 1951).
- Gerard Plessers (Standard Liege — 1956).
- Rene Verheyen (Lokeren — 1952).
- Raymund Mommens (Lokeren — 1958).
- Marc Miliecamp (Waregem — 1950).
- Guy Vandermissem (Standard Liege — 1957).
- Alexandre Czerniatynski (Antwerpen — 1960).
- Jacques Munaron (Anderlecht — 1956).

MAGYARORSZÁG

- Mészáros Ferenc (Sporting Lisszabon — 1950).
- Martos Gyöző (Watterschell — 1949).
- Bálin László (Toulouse — 1948).
- Toth József (U. Dózsa — 1951).
- Müller Sándor (Hercules — 1948).
- Garaba Imre (Bp. Honvéd — 1958).
- Fazekas László (Antwerpen — 1947).
- Nyilasi Tibor (Ferencváros — 1955).
- Csörög András (U. Dózsa — 1955).
- Kiss László (Vasas — 1956).
- Póloskai Gábor (Ferencváros — 1961).
- Szentes László (Rába ETO — 1955).
- Rab Tibor (Ferencváros — 1953).
- Sallai Sándor (DMVSC — 1960).
- Bodonyi Béla (Bp. Honvéd — 1956).
- Csongrádi Ferenc (Videoton — 1956).
- Csapó Károly (Tatabánya — 1952).
- Kerekes Attila (Békéscsaba — 1954).
- Varga József (Bp. Honvéd — 1954).
- Csuhay József (Videoton — 1957).
- Katizir Béla (Pécsi MSC — 1953).
- Kiss Imre (Tatabánya — 1957).

SALVADOR

- Luis Guevara (Platense — 1961).
 - Mario Castillo (Santiago — 1951).
 - Francisco Jovel (Aguila — 1951).
 - Carlos Reginos (Fas — 1950).
 - Ramon Fagoaga (Atletico Marte — 1952).
 - Joaquin Vertura (Santiago — 1956).
 - Silvio Aquino (Alianza — 1949).
 - Jose Rugamas (Atletico Marte — 1953).
 - Francisco Hernandez (Santiago — 1958).
 - Jose Huevo (Atletico Marte — 1956).
 - Jorge Gonzalez (Fas — 1957).
 - Francisco Osorio (Santiago — 1957).
 - Jose Rivas (Independiente — 1958).
 - Luis Ramirez (Aguila — 1954).
 - Jaime Rodriguez (Bayer Urdingen — 1959).
 - Mauricio Alfaro (Alianza — 1956).
 - Guillermo Lorenzana (Atletico Marte — 1956).
 - Miguel Diaz (Chalatenango — 1957).
 - Julio Hernandez (Santiago — 1958).
 - Jose Munguia (Fas — 1953).
 - Jose Munguia (Fas — 1953).
- (Csak 20 játékost neveztek.)

Az új tanév munkarendje

Ideen az általános iskolákban és a középiskolák tantervezetében augusztus 30-án, az első tanítási nappal kezdődik az új tanév. A tanévnyitó ünnepélyt augusztus 28-án, vagy 29-én, esetleg 30-án reggel tarthatják. Az első félév 1983. január 30-ig tart, az utolsó tanítási nap január 28-ra esik. Az értesítéseket, az addigi munka minőségével, a diákok február 4-én kapják meg.

képzők végzős növendékei május 27-ig, a nemzetiségi gimnáziumok végzős diákjai pedig május 12-ig járnak iskolába. A téli szünet 1982. december 23-tól 1983. január 3-ig tart, negyediken már tanítás lesz. A tavaszi szünet első napja április 5., az utolsó április 8. Jobb szervezéssel, a tanórák tartalmasabb kihasználásával kell elérniük az iskoláknak az ötnapos munkarendben való tanítás feladatainak teljesíthetőségét. Az érettségi írásbeli vizsgák a nemzetiségi gimnáziumokban 1983. május 13-án, más gimnáziumokban és szakközépiskolákban május 16-án, esti-leveléző tagozatokon május 30-án kezdődnek. A közös érettségi-felvételi dolgozatkot május 23-tól írják a diákok. A szakmunkásvizsgákra június 16-tól kerül sor jövőre.

Az utolsó tanítási nap az alsó fokú oktatási intézményekben, a középiskolák I-III. osztályaiban, a gép- és gyorsíró iskolákban, az egészségügyi szakiskolák I-II. osztályaiban 1983. június 17-én lesz. A szakmunkásképzőkben az utolsó évfolyamok kivételével június 10-ig tart a szorgalmi időszak. A végzős középiskolások és az egészségügyi szakiskolások 1983. május 13-ig, a szakmunkás-

Bartók szobra Párizsban

Csütörtök óta Varga Imre Kossuth-díjas kiváló művész Bartók-szobra díszíti a francia főváros egyik modern negyedében, a Szajna-part közelében Bartók Béláról elnevezett teret. Jacques Chirac, Párizs polgármestere csütörtökön délelőtt — a francia művészeti élet számos kiválóságának jelenlétében — ünnepség keretében leplezte le a szobrot a modern felhőkarcolók között parkzerűen kiképzett tere Párizs XV. kerületében.

Párizs polgármestere hosszabb beszédben részletesen méltatta Bartók Béla életútját és művészetét, s hangsúlyozta, hogy Bartók zseniális zenéje nagy értékekkel gazdagította az egyetemes emberi kultúrát. Az ünnepségen dr. Béni József, párizsi magyar nagykövet hangsúlyozta, hogy e Bartók-örökösök között a magyar kultúra és művészetének a két országot összekötő baráti kötelékének.

Növényvédelem

Az amerikai fehér szövőlepké larvái ellen kezdték a kis hernyófészkek leszedésével, elégetésével kell védekezni, melyekben legkésőbb június 15-20. között. Később ellenük már a vegyszeres védekezés ajánlott: a Fiblob E és a Ditrifon 50 WP engedélyezett dózissal. A kaliforniai pajzstetű citromsárga kis larvái ellen a letelepedés előtt az UNIFOSZ 50 EC vagy a BI 58 EC készítmény hatásos.

A kertek tisztán tartása a gyomnövényektől, és a pusztító rovarok elleni védekezés időszere most a kiskertekben. A rovarok ellen célszerű hajnalban és késő délután kombinált permetezéssel (BI 58, Dithane, Karathane) védekezni, s a permetezéshez levéltrágyás kezelés közbeiktatása is hasznos.

Cirkusz Debrecenben

Június 5-től Debrecenben vendégszerepel az Európa utazó kiscirkusz. A Szabadság fürdő és a sportszarnok mögötti területen felállított sátorban (megközelíthető a Zákány utca felől) június 15-ig délután öt és este nyolc órákor, 16-17-18-án öt órákor, 19-én öt és nyolc órákor, 20-án, a zárónapon öt órákor nézhetik meg a műsort az érdeklődők. A programban látható óriáságygöyrevű, szibériai barnamedve, a világ legkisebb lova, lovagló Judy-majmok, fellépnek késődobolók, zsonglőrök, bűvészek, bohócok, drótkötéltáncosok, légtornászok és külföldről hazatérve Adam, az illúzió mestere.

TÁRSADALMI MUNKA ÉS POPKONCERT

Nyomdász ifjúsági hetek

Május és június hónapban ifjúsági hetek zajlanak az Alföldi Nyomdában. A nyomdászok az ifjúsági hetek nyár eleji rendezvénysorozatával olyan hagyományt kívánnak teremteni, amely egyrészt beilleszkedik a vállalat kulturális életének rendszerébe, másrészt jó lehetőséget teremt a fiatalok sajátos igényeinek kielégítésére. A vállalat KISZ-szervezete úgy állította össze a programot, hogy az figyelembe veszi a vállalat dolgozóinak elterjedt érdeklődését, s amely a mozgósítás mellett jó lehetőséget teremt a résztvevők politikai, szakmai, kulturális és közéleti ismereteinek bővítésére, mindemellett a szabad időt hasznos és értelmes eltöltésé is szolgálja. Az ifjúsági hetek programjában szakmai és sportvetélkedő (ez utóbbi sajnós csak elméleti ismereteket feltételez), gyermeknap kirándulás, irodalmi délután, a fiatalok lakáshelyzetével, a lakáshoz jutás esélyeivel és lehetőségeivel foglalkozó fórum, popkoncert is olyan

HÍREK

1982. június 12., szombat VIII. napja A Nap két 4.46 — nyugszik 20.41 órákor

VÁRHATÓ IDŐJÁRÁS:

Északnyugaton is csökken a felhőzet. Szombaton többször erősen befelhősödik az ég, és sokfelé várható zápor és zivatar. A délnyugati szél megélénkül, helyenként megerősödik, zivatar idején viharos szellőkésekre is kell számítani. A legalacsonyabb éjszakai hőmérséklet 12, 17, a legmagasabb nappali hőmérséklet szombaton általában 23 és 28 fok között alakul.

ÜLŐ RÖPLABDA-BEMUTATÓ.

Ma, szombaton 11 órától a debreceni városi sportszarnokban miskolci, egri és budapesti csapatok részvételével tartják a mozgássérültek ülő röplabda-bemutatóját és -versenyét, melyet megyei egyesületük és a röplabdázóverseny rendezett. Az érdeklődők díjmentesen látogathatják a sporteseményt.

TÉMAFIGYELÉS SZÁMITÓGÉPPAL.

Az Országos Műszaki Információs Központ szolgáltatásként az intézménybe érkező legújabb tudományos-műszaki-gazdasági eredményeket az érdeklődő szakembereknek, intézményeknek megküldi, hogy mentesüljenek a szakirodalom-követéstől. A nagyvilágból mágnesszalagon érkező információkat számítógép válogatja.

Reklámgyermek

— Fiaskám, mi van veled, máskor ilyenkor már aludni szoktál? — Nem akarok még ágyba menni, sokáig nem leszek álmos. Biztos olyan Pepsi-érzem van, mint a tévében a bácsiknak meg a néniknek, akik sose fáradnak el akármilyen csúszkán... (t. sz. j.)

EGYIRÁNYÚTÍTÁS.

Debrecenben a Poroszlay utca Simonyi út és Tanácsköztársaság útja közé eső szakasza 1982. június 15-én, kedden 0 órától egyirányúvá lesz. Behajtani csak a Simonyi út felől szabad.

ÉVFORDULÓNAPTÁR

Száz évvel ezelőtt, 1882. június 12-én született Baracskán, és 82 éves korában, 1964-ben halt meg Franciaországban Austerwell Géza vegyész-mérnök. A zürichi műegyetemen szerezte a mérnöki oklevelet, majd ugyancsak ott, a tudományegyetemen doktorált. Angliában Herbert Spencernél hallgatott filozófiát, utána tanárságot tett a zürichi műegyetemen, miközben műszaki doktori diplomát szerzett. 1910-ben kivándorolt Franciaországba, de az első világháború kitörésekor hazajött. Behívták katonának, s a fronton súlyosan megsebesült. Előbb Bécsben, a hadügyminisztériumban teljesített szolgálatot, ahol sellakot (lakkok, szigetelőh. stb. gyártásához használt anyagot) és gyantát állított elő saját találmányai, olcsó módszerekkel. Ezután Boszniába vezényelték. Itt sikerült szilvماغból zsíradsókat kivonnia. Az első világháború után ismét Franciaországban telepedett le, ahol a harmincas években az Ioncsereji anyagokkal és ezek tulajdonságaival foglalkozott eredményesen. A második világháború idején részt vett a francia ellenállási mozgalomban, és helytartóként kitüntetésben is részesült. A háború végétől Jollot-Curie munkatársra lett, s az uránizotópek szétválasztásán dolgozott.

AZ ÜGYELETES HÍRSZERKESZTŐ

Szilágyi Gábor Telefon: 12-144

A lottó nyerőszáma:

1, 8, 33, 34, 35

TÁRSASUTAZÁST SZERVEZ LVOVBA az Express Utazási Iroda. A vonattal utazó turistákat gazdag program várja a július 2-8. közötti kirándulásra.

LITVÁN ÉPÍTŐMUNKÁSOK

delegációja érkezett a Hajdú megyei Állami Építőipari Vállalathoz. A küldöttség tagjai fogadták a vállalat vezetőit, és Seres György vezérigazgató tájékoztatót adott számukra a vállalat tevékenységéről, eredményeiről, gondjairól. A litván építőmunkások az építők napjának ünnepségprogramjában is megjelentek a HÁEV munkájával.

HALÁLÓS BALESET.

A budapesti—miskolci személyvonat június 10-én, csütörtökön este Hatvan és Hortcány között — az eddigi megállapítás szerint jól működő fényoromp mellett — elütött egy tehervozkocsit. A baleset következtében egy ember életét veszítette, három sérülést szenvedtek. A baleset okának megállapítását a rendőrség szakértők bevonásával folytatja.

Autósorszárok

A gépkocsi-sorszárok 1982. június 11-én a következők voltak: Trabant lim. hycomat 12 322, Trabant hyc. combi 18, Trabant combi 3829 (Budapest), Trabant lim. 5504 (Debrecen), Wartburg lim. 7468, Wartburg de lux 9148, Wartburg de lux tolettós 1689, Wartburg lim. tolettós 1150, Wartburg turist 3804 (Budapest), Skoda 105 S 4810, Skoda 120 L 5328, Lada 1200 10 863, Lada 1300 4660, Lada 1500 5800, Lada 1600 1591, Lada combi 1656 (Debrecen). Moszkvics 11 363, Polski Fiat 124 P 11 487, Zastava 712 (Budapest), Dacia 4311 (Debrecen).

KÖZLEMÉNYEK

Pálma divatúru és ajándéküzlet a Pálma expresszó mellett. Nyitlás: hétfőn de. 10 órákor. Hálózatserelési munkák miatt Áramszünet lesz Berettyóújfaluban június 14-én, 15-én, 16-án, naponta 7.30-tól 16 óráig az alábbi utcákban: Vörös Hadsereg 39-től végig, Krúdy Gy., Kodály Z., Bartók B., Vécsei, Székő, Erkel F., Török B., Köztársaság. (x) Közérdekű közlemény: Felhívjuk Debrecen város lakosságának figyelmét, hogy 1982. június 09-től 13-ig az éjszakai órákban (21 órától 5 óráig) a Hortobágyi Állami Gazdaság környezetvédelmi üzeme levéltud. elleni védekezést végez az utak, az utcák és közterületek felén. A felhasznált vegyszer Chintrin 25 EC, amelynek munkagépeségügyi várakozási ideje „0” nap, élelmezésegészségügyi várakozási idő 4 nap. Kérjük az autótulajdonosokat: az említett időpontokban gépkocsijaikat a fák alatt ne tárolják. A felhasznált vegyszer, a Chintrin 25 EC méhkegret károsítja az élelmezési láncot, ezért a méhek elszállítását, illetve lezárása érdekében, Hortobágyi Állami Gazdaság környezetvédelmi üzeme. (x)

AZ ÁLLATORVOSI ÜGYELETET

Debrecenben június 12-én, szombaton reggel 6 órától vasárnap reggel hatig dr. Márkus István, Nagyerdei körút 24. II. em., telefon: 22-194 adja; vasárnap reggeltől hétfő reggel hat óráig pedig dr. Nagy László, Huszár Gál u. 15., telefon: 11-397.

ORVOSI KÖNYVTÁRSÁGOKBÓL

nyitott kiállítás a budapesti Semmelweis Orvostörténeti Múzeumban, az Apród utcában. A kalocsai érseki könyvtár közel kétszáz ritkasága, latin nyelvű kódexek, XV—XVI. századi nyomtatványok, XIII. századi kéziratok láthatók a kiállításon.

Rejtvényfejtők figyelmébe!

A Napló 1982. május 29-i számában megjelent keresztrejtvény helyes megfejtése: Beethoven, Hekató, Debussy, Verne, Steinbeck, Germanus, Petőfi, Verlaine, Piliis. 50-50 forintos könyvtulajnyt nyertek: Bekés Istváné, Debrecen, Petőfi tér 10.; dr. Gacsó Sándorné, Hajdúszoboszló, Deák F. u. 6.; Lesznák Ferencné, Debrecen, Lak tanya u. 23.; Takács Lajosné, Debrecen, Hajdú János u. 12.; Zemplénszky Jánosné, Debrecen, Domokos Lajos u. 20.; Gujcsó Mihály, Debrecen, Dóczy József u. 6.; Kapus Béla, Debrecen, Gvadányi u. 12.; Tárbécsy Gyula, Debrecen, Dózsaczy György u. 7.; Gáll Mihályné, Páspökklágy, Rákóczi u. 30.; Gábor János, Debrecen-Józsa, Deák u. 69.

MOZI

Canterbury mesék (olasz, 18). Vig n. 10, n. 12, hn. 2, hn. 4, 6, n. 9. Kéjtudás Las Palmasa (svéd). Apolló n. 10, n. 12, hn. 2, Meteor f. 6, f. 8. A Hold I-II. (olasz, 18). Művész f. 5, f. 8. A hétszáz éves titok (szovjet). Apolló 4, 6. Ahová lépek, ott fű nem terem (francia). Vig kamara f. 5, f. 7. A birodalom visszavág (amerikai). Meteor f. 4, Meteor kert 9. Emberevő medve (szovjet). Híradó f. 10, hn. 2. Keresztül a nagy vízválászon (amerikai). Petőfi kert 9. A nagy medve fiál (NDK). Meteor mese f. 4, f. 6. A nagy zsákmány (francia). Delta f. 6. Róvídfilm-összeállítás a Diszkó moziban. 7-11-ig diszkó, közben vetítés. Széld motorosok (amerikai). 16). Apolló 8. Vasárnapi szülők (magyar). Híradó f. 12, hn. 2, hn. 4, hn. 6. A hajdúszoboszlói Furdó moziban Kopaszkutya (magyar). 9. 11. 13. 15 óra. 17 óráig róvídfilm-összeállítás.

SZÍNHÁZ

Művelődési Központ: Ma nincs előadás! Hungária: Ma 14 órákor János vitéz, bérletszünet. Ma 20 órákor Autóbusz, Lendvay-bérlét. Ertesítjük Megyeri-bérléteinket, hogy a június 12-re, szombatra hirdetett CSIRKEFOGÓK előadása elmarad, a bérletek a vasárnapi előadásra érvényesek! A Csokonai Színház műsora 1982. június 15-22-ig.

MOZI • SZÍNHÁZ • TV

Művelődési Központ: 1982. június 15. (kedd) 19 órákor Csirkefogók, Egressy-b. 1982. június 16. (szerda) 19 órákor Imádok férjhez menni, bérletszünet. 1982. június 18. (péntek) 19 órákor Csirkefogók, Szentpétery-b. 1982. június 19. (szombat) 19 órákor Nabucco, Somlay-b. 1982. június 20. (vasárnap) 19 órákor Csirkefogók, Lendvay-b. 1982. június 22. (kedd) 19 órákor Csirkefogók, KISZ-b. Hungária Kamaraszínház 1982. június 15. (kedd) 18 órákor Autóbusz, Somlay-b. 1982. június 16. (szerda) 19 órákor János vitéz, Megyeri-b. 1982. június 17. (csütörtök) 18 órákor Autóbusz, Gözön-b. 1982. június 18. (péntek) 18 órákor Autóbusz, Móra-b. 1982. június 19. (szombat) 18 órákor Autóbusz, BIOGÁL-b. 1982. június 20. (vasárnap) 18 órákor Autóbusz, Csokonai-b. 1982. június 22. (kedd) 18 órákor Autóbusz, Szigligeti-b. Ertesítjük kedves nézőinket, hogy június 13-tól (vasárnap) az Autóbusz című előadásunkat 18 órákor kezdjük. Az előadások 20 órákor érnek véget, így kedves nézőink megtekinthetik a 20-50-kor kezdődő VB-mérkőzéseket! TV BUDAPEST, 1. műsor 7.58 Műsorismertetés. 8.00 Idősebbek is elkezdhetik... 8.05 Nas Ekran — A mi kerpényünk (ism.). 8.25 Mese, mese, mátká... Klisfilm-összeállítás. 8.50 Teniszszul. 2. rész. 9.05 A öreg banya útka. Ifjúsági tévéfilmsorozat. 5. rész: melyben bizonyos lesz, hogy az nevet, aki utójára nevet. 9.40 Olajkeresők. Francia-olasz-angol westernparódia. 11.10 Keresztkérdés. Fejtőrjáték (ism.). 12.20-13.20 Haydn szimfóniái. Dr. Bartha Dénes előadása (ism.). 14.37 Műsorismertetés. 14.40 Tomi és kuttyaja. Lengyel filmsorozat. 14.55 Curro Jimenez. Spanyol kalandfilmsorozat. 4. rész: Az ördög szájánál. 15.55 Reklám. 16.00 „Vár állott, most kőhárom...”. 16.30 Hírek. 16.35 Reklám. 16.45 MAFILM-magazín. 17.00 Leszokni nehéz. 5. rész: A negyedik hét. 17.30 „A hol-tig haza: Debrecen”. 18.00 Negyvenkémillió fiatal nevében. 18.40 Új egymillió fontos hangjegy. A KFT együttes műsora. 19.00 Reklám. 19.10 Idősebbek is elkezdhetik... 19.15 Esti mese. 19.30 Tv-híradó. 20.00 Vers mindenkinél. Vörösmarty Mihály: Petike. 20.05 A Telepódium bemutatója. Tiszta idegbaj! Klinikai kabaré. 21.20 Lóvetény winchesterre és musztangokra. Amerikai film (ism.). 23.25 Tv-híradó, harmadik kiadás. BUDAPEST, 2. műsor 14.33 Műsorismertetés. 14.55 Tenisz Davis Kupa. Magyarország—Jugoszlávia mérkőzés. Közvetítés a margitszigeti teniszstadionból. 17.30 Egy kolostor Macedóniában. 18.00 Nagy magyar muzsikuskor. Adam Jenő. 18.55 Tisztelendők. Aranyborjú. 19.30 Tv-híradó. 20.00 Vers mindenkinél. 20.05 Csájkovszkij: VI. (Patetikus) szimfónia. 20.50 Tv-híradó, második kiadás. 21.10-22.00 A Yardi. Angol dokumentumfilm (ism.). POZSONY, 1. műsor 8.30 Úttörők magazinja. 9.35 Közvetítés Lidicébi. a tragédia 40. évfordulója alkalmából. 11.40 Híradó. 11.55 Úttörők magazinja (2. rész). 13.15 Francia tévéorozat (ism.). 14.10 E. 9.25 Egy dal, több előadóval. Hofman bemutatja... 15.00-17.30 Sportidután (motor- és kerékpárverseny). 18.40-19.10 Portréfilm. 19.30 Történeket az

MOZI

életből. 21.55 Sportfradó. 22.10 A Csehslóvak Tv balett- és zenekarának műsora. 22.55 A prágai tévészínház krónikája. 23.10 Az ügyvéd (olasz film). 23.40-0.20 Zenés műsor.

POZSONY, 2. műsor

16.35 Híradó. 16.50 A rendőrség hívszámja 110 (NDK-tévé-sorozat). 18.10 Utazó kamera. 18.40-19.30 Találkozás szovjet művészekkel. 20.05 A virágok szépségéről. 20.30 Kert, tele pevékkel (tévéfilm). Utána: beszélgetés a filmről. 22.10 Don Juan (színházi közvetítés).

BUKAREST

10.30 Zenel fesztivál Temesvárról. 11.10 Látogatás a Iasi Nemzeti Színházban. 12.30 Hétvégi. 17.20 Utazás a földgömbön. Manila. 17.45 A hét politikai esemény. 18.00 Tv-híradó. 18.30 Tv-enciklopédia. 19.15 Népművészet. 19.30 Fény és árnyék. Filmsorozat. 20.20 Szombati esti szórakoztató műsor. Közben: 22.15 Tv-híradó. UNGVÁR 17.10 Rajzfilmek. 17.35 Barátom Margret (film). 19.00 Híradó. 19.35 Szórakoztató műsor. 21.15 Nemzetközi atlétikai verseny. 21.45 Hírek. 22.20 A hét esemény. 22.25 Goltota (Tv-film, 2).

A NYIREGYZHÁZI RÁDIO MŰSORA

8.30 Hírek — Időjárás — Lapszemle — Evfordulónaptár. 8.45 A héten történt. 9.00 Hétvégi teríték, zenével. 9.10 Mi a véleménye a nyári vendéglátásról, a napközis táborokról. 9.25 A nyiregyházi buttkokról. Riporter: Tarnavölgyi György. Horvát Péter, Várkonyi Zsuzsa. 9.40-10.00 Észak-tiszántúli krónika — Lapszemle — Műsor-előzetes. (A nap szerkesztője: Rozsávölgyi Erzsébet.)

Az új tanév munkarendje

Ideen az általános iskolákban és a középfokú tanintézetekben augusztus 30-án, az első tanítási nappal kezdődik az új tanév. A tanévnyitó ünnepélyt augusztus 28-án, vagy 29-én, esetleg 30-án reggel tarthatják. Az első félév 1983. január 30-ig tart, az utolsó tanítási nap január 28-ára esik. Az értekezéseket, az addigi munka minőségével, a diákok február 4-én kapják meg.

Bartók szobra Párizsban

Csütörtök óta Varga Imre Kossuth-díjas kiváló művész Bartók-szobra díszíti a francia főváros egyik modern negyedében, a Szajna-part közelében Bartók Béláról elnevezett tere. Jacques Chirac, Párizs polgármestere csütörtökön délelőtt — a francia művészeti élet számos kiválóságának jelenlétében — ünnepség keretében leplezte le a szobrot a modern felhőkarcolók között parkzerűen kiképzett téren Párizs XV. kerületében.

Növényvédelem

Az amerikai fehér szövőlepkék lárvái ellen kezdetben a kis hernyófészkek leszedésével, elégetésével kell védekezni, melyekből legkésőbb június 15—20. között. Később ellenük már a vegyszeres védekezés ajánlott: a Fibol E és a Ditrifon 50 WP engedélyezett dóziséval. A kaliforniai pajzstetű citromsárga kis lárvái ellen a letelepedés előtt az UNIFOSZ 50 EC vagy a BI 58 EC készítmény hatásos.

ÁLLATORVOSI ÜGYELETET

Debrecenben június 12-én, szombaton reggel 6 óratól vasárnap reggel hatig dr. Márkus István, Nagyerdői körút 24. II. em., telefon: 22-194 adja; vasárnap reggeltől hétfő reggel hat óráig pedig dr. Nagy László, Huszár Gál u. 15., telefon: 11-397.

ORVOSI KÖNYVTÁRSÁGOKBÓL

nyitott kiállítás a budapesti Semmelweis Orvostörténeti Múzeumban, az Apród utcában. A kalocsai érseki könyvtár közel kétszáz ritkaság, latin nyelvű kódexek, XV—XVI. századi őnyomtatványok, XIII. századi kéziratok láthatók a kiállításon.

Rejtvényfejtők figyelmébe!

A Napló 1982. május 29-i számában megjelent keresztjelvény helyes megfejtése: Bethoven, Heikát, Debussy, Verne, Steinbeck, Germanus, Petőfi, Verlaine, Piliis. 50—50 forintos könyvtárványt nyertek: Békési Istváné, Debrecen, Petőfi tér 10.; dr. Gacsó Sándorné, Hajdúböszörmény, Deák F. u. 6.; Lesznák Ferencné, Debrecen, Laktanya u. 23.; Takács Lajosné, Debrecen, Hajdú János u. 12.; Zemplényi Jánosné, Debrecen, Domokos Lajos u. 20.; Gupcsó Mihály, Debrecen, Dóczy József u. 6.; Kapus Béla, Debrecen, Gvadányi u. 12.; Tárczy Gyula, Debrecen, Dózsa György u. 7.; Gáll Mihályné, Püspökudvarny, Rákóczi u. 30.; Gábor János, Debrecen-30., Deák u. 69.

Cirkusz Debrecenben

Június 5-től Debrecenben vendégszerepel az Európa utazó kiscirkusz. A Szabadság fürdő és a sportszarnok mögötti területen felállított sátorban (megközelíthető a Zákány utca felől) június 15-ig délután öt és este nyolc órakor, 16—17—18-án öt órakor, 19-én öt és nyolc órakor, 20-án, a zárónapon öt órakor nézhetik meg a műsort az érdeklődők. A programban látható óriási gyöngy-revü, szibériai barnamedvék, a világ legkisebb lova, lovagló Judy-majmok, fellépnek későbábok, zsonglörök, bővészek, bohócok, drótkötéltáncosok, légtornászok és külföldről hazatérve Adam, az illúzió mestere.

TÁRSADALMI MUNKA ÉS POPKONCERT

Nyomdász ifjúsági hetek

Május és június hónapban ifjúsági hetek zajlanak az Alföldi Nyomdászok. A nyomdászok az ifjúsági hetek nyár eleji rendezvénysorozatával olyan hagyományt kívánnak teremteni, amely egyrészt beilleszkedik a vállalat kulturális életének rendszerébe, másrészt jó lehetőséget teremt a fiatalok sajátos igényeinek kielégítésére. A vállalat KISZ-szervezete úgy állította össze a programot, hogy az figyelembe veszi a vállalat dolgozóinak eltérő érdeklődését, s amely a mozgósítás mellett jó lehetőséget teremt a résztvevők politikai, szakmai, kulturális és közéleti ismereteinek bővítésére, mindamellett a szabadidő hasznos és értelmes eltöltését is szolgálja. Az ifjúsági hetek programjában szakmai és sportvetélkedő (ez utóbbi sajnos csak elméleti ismereteket feltételez), gyermeknap kirándulás, irodalmi délután, a fiatalok lakáshelyzetével, a lakáshoz jutás esélyeivel és lehetőségeivel foglalkozó fórum, popkoncert és olyan társadalmi munka is szerepel, amelynek bevételével a vállalat ifjúsági szervezete rendelkezik. A szervezők szándéka eddig csak részben találkozott a vállalat fiataljainak érdeklődésével, mert a sikeres és látogatott rendezvények mellett — mint például az egyik szocialista brigáddal közösen lebonyolított színvonalas szakmai vetélkedő — kevésbé látogatottak is voltak (gyermeknap a Hármashelyi utcai vagy Kun János előadással). Az ifjúsági hetek következő eseményei — lakásfórum a tanács és a nyomda illetékes vezetőivel, vagy találkozó a népszerű előadóművészzel, Bródy Jánossal — várhatóan a nyomdászfiatalok nagyobb érdeklődésére számíthatnak, a szabadnapokon végzett társadalmi munka pedig egyaránt hasznos az ifjúsági szervezet tagjainak, s az Alföldi Nyomda egész kollektívájának. — sz. l. —

200 ADAG EGY HALBÓL.

A Tisza vezényesi szakaszán Csanádi Kálmán halász csütörtökön varsával 56,5 kilós harcsát fogott, melynek hossza 210 centiméter. A kapitális ragadozó a szolnoki halászati tévész pesti csárdájában mérik ki kétszáz adag halászlének.

MOZI • SZÍNHÁZ • TV

Table with columns for MOZI, SZÍNHÁZ, and TV. MOZI: Canterbury mesék (18. Vig n. 10, n. 12, hn. 2, hn. 4, 6, n. 9), Kéjutas Las Palmasha (svéd), Apolló n. 10, n. 12, hn. 2, Meteor f. 3, f. 8, A Hold I-II. (olasz), Művész f. 5, f. 8, A hétszázéves títok (szovjet), Apolló 4, 6, Ahová ledik hét, 17.30 „A holting haza: Debrecen”, 18.00 Nyegenyemillió fiatal névben, 18.40 Uj egymillió fontos hangy. A KFT együttes műsora, 19.00 Reklám, 19.10 Idősebbek is elkezdenek... Tétvétora, 19.15 Esti mese, 19.30 Tv-híradó, 20.00 Vers - mindenkinek, Vörösmarty Mihály: Petike, 20.05 A Telepódium bemutatja, Tisza ideg-baj! Klinikai kabaré, 21.20 Lőverseny winchesterre és musztingokra, Amerikai film (ism.), 23.25 Tv-híradó, harmadik kiadás. SZÍNHÁZ: Művelődési Központ: 1982. június 15. (kedd) 19 órakor Csirkéfogók, Egryssy-b. 1982. június 16. (szerda) 19 órakor Imádok férjhez menni, bérletszűnet. 1982. június 18. (péntek) 19 órakor Csirkéfogók, Szentpétery-b. 1982. június 19. (szombat) 19 órakor Nabucco, Somlay-b. 1982. június 20. (vasárnap) 19 órakor Csirkéfogók, Lendvay-b. 1982. június 22. (kedd) 19 órakor Csirkéfogók, KISZ-b. Hungária Kamaraszínház 1982. június 15. (kedd) 18 órakor Autóbusz, Somlay-b. 1982. június 16. (szerda) 19 órakor János vitéz, Megyerib. 1982. június 17. (csütörtök) 18 órakor Autóbusz, Gözön-b. 1982. június 18. (péntek) 18 órakor Autóbusz, Móra-b. 1982. június 19. (szombat) 18 órakor Autóbusz, BIOGAL-b. 1982. június 20. (vasárnap) 18 órakor Autóbusz, Csokonai-b. 1982. június 22. (kedd) 18 órakor Autóbusz, Szigligeti-b. Ertesztjük kedves nézőinket, hogy június 13-tól (vasárnap) az Autóbusz című előadásainkat 18 órakor kezdjük. Az előadások 20 órakor érnek véget, így kedves nézőink megtekinthetik a 20-50-kor kezdődő VB-mérkőzéseket! TV BUDAPEST, 1. műsor 7.58 Műsorismertetés, 8.00 Idősebbek is elkezdenek... Tétvétora, 8.05 Nás Ekran - A mi képernyők (ism.), 8.25 Mese, mese, mátká... Kisfilm-összeállítás, 8.50 Teniszszul, 2. rész, 9.05 A öreg bánya útka. Ifjúsági tévéfilmsorozat, 5. rész; melyben bizonyos lesz, hogy az nevet, aki utójára nevet, 9.40 Olajkeresők, Francia-olasz-angol westernparódia, 11.10 Keresztábrók, Fejtörtéjék (ism.), 12.20-13.20 Haydn szimfóniái, Dr. Bartha Dénes előadása (ism.), 14.37 Műsorismertetés, 14.40 Tomi és kuttyaja, Lengyel filmsorozat, 10. rész: Kutyszárgalát (ism.), 14.55 Curro Jimenez, Spanyol kalandfilmsorozat, 4. rész: Az öreg székely, 15.55 Reklám, 16.00 „Várj állott, most közhölöm...”, 16.30 Hírek, 16.35 Reklám, 16.45 MAFILM-magazin, 17.00 Leszokni nehéz, 5. rész: A nyegdek hét, 17.30 „A holting haza: Debrecen”, 18.00 Nyegenyemillió fiatal névben, 18.40 Uj egymillió fontos hangy. A KFT együttes műsora, 19.00 Reklám, 19.10 Idősebbek is elkezdenek... Tétvétora, 19.15 Esti mese, 19.30 Tv-híradó, 20.00 Vers - mindenkinek, Vörösmarty Mihály: Petike, 20.05 A Telepódium bemutatja, Tisza ideg-baj! Klinikai kabaré, 21.20 Lőverseny winchesterre és musztingokra, Amerikai film (ism.), 23.25 Tv-híradó, harmadik kiadás. BUDAPEST, 2. műsor 14.53 Műsorismertetés, 14.55 Tenisz Davis Kupa, Magyarország-Jugoszláviai mérkőzés, Kézváltás a margitszigeti teniszstadionból, 17.30 Egy kosztor Maceedoniában, 18.00 Magyar magyar muzsikások, Adam Jenő, 18.55 Tiszteletdíj, Aranyborjú, 19.30 Tv-híradó, 20.00 Vers - mindenkinek, 20.05 Csajkovszkij: VI. (Patetikus) szimfónia, 20.50 Tv-híradó, második kiadás, 21.10-22.00 A Yard, Angol dokumentumfilm (ism.), POZSONY, 1. műsor 8.30 Úttörők magazinja, 9.55 Kézváltás Lídceből, a tragédia 40. évfordulója alkalmából, 11.40 Híradó, 11.55 Úttörők magazinja (2. rész), 13.15 Francia tévésorozat (ism.), 14.10 E. 9.25 Egy dal, több előadóval, Hofman bemutatja... 15.00-17.30 Sportidőutató (motor- és kerékpárverseny), 18.40-19.10 Portréfilm, 19.30 Történetek az életből, 21.55 Sporthíradó, 22.10 A Csehszlovák Tv balet- és zenekarának műsora, 22.55 A prágai tévéestivál krónikája, 23.10 Az ügyvéd (olasz film), 23.40-02.00 Zenés műsor. POZSONY, 2. műsor 16.35 Híradó, 16.50 A rendőrség hívószáma 110 (NDK-tévé-sorozat), 18.10 Utazó kamera, 18.40-19.30 Találkozás szovjet művészekkel, 20.05 A virágok szépségéről, 20.30 Kert, telepelenkával (tévéfilm), Utána: beszélgetés a filmről, 22.10 Don Juan (színház közvetítés). BUKAREST 10.30 Zenei fesztivál Temesvárról, 11.10 Látozás a Iasi Nemzeti Színházban, 12.30 Hétvégén, 17.20 Utazás a földgömbön, Manila, 17.45 A hét politikai esemény, 18.00 Tv-híradó, 18.30 Tv-enciklopédia, 19.15 Népművészet, 19.30 Fény és árnyék, Filmsorozat, 20.20 Szombati esti szórakoztató műsor, Közben: 22.15 Tv-híradó. UNGVÁR 17.10 Rajzfilmek, 17.35 Barátom Malgréd (film), 19.00 Híradó, 19.35 Szórakoztató műsor, 21.15 Nemzetközi atlétikai verseny, 21.45 Hírek, 22.20 A hét eseményei, 22.25 Golgota (tv-film, 2.). A NYIREGYZÁSI RÁDIO MŰSORA 8.30 Hírek - Időjárás - Lapszemle - Évfordulónaptár, 8.45 A héten történt, 9.00 Hétvégi teríték, zenével, 9.10 Mű- és népművészeti műsorok, 9.25 A napközis táborokról és a nyíregyházi butikokról, Riporter: Tarnavölgyi György, Horvát Péter, Várkonyi Zsuzsa, 9.25 Egy dal, több előadóval, 9.40-10.00 Észak-tiszántúli krónika - Lapszemle - Műsor-előzetes, (A nap szerkesztője: Rózsavölgyi Erzsébet).

1982. június 12., szombat

Villó napja

A Nap kél 4.46 — nyugszik 20.41 órakor

VÁRHATÓ IDŐJÁRÁS:

Északnyugaton is csökken a felhőzet. Szombaton többször erősen befelhősödik az ég, és sokfelé várható zápor és zivatar. A délnyugati szél megélénkül, helyenként megerősödik, zivatar idején viharos hőmérsékletre is kell számítani. A legalacsonyabb éjszakai hőmérséklet 12, 17, a legmagasabb nappali hőmérséklet szombaton általában 23 és 28 fok között alakul.

ÜLŐ RÖPLABDA-BEMUTATÓ.

Ma, szombaton 11 órától a debreceni városi sportszarnokban miskolci, egri és budapesti csapatok részvételével tartják a mozgószárnyú ülő röplabda-bemutatóját és -versenyt, melyet megyei egyesületük és a röplabdaszövetség rendezett. Az érdeklődők díjmentesen látogathatják a sporteseményt.

TÉMAFIGYELÉS SZÁMÍTÓGÉPPPEL.

Az Országos Műszaki Információs Központ szolgáltatásként az intézménybe érkező legújabb tudományos-műszaki-gazdasági eredményeket az érdeklődő szakembereknek, intézményeknek megküldi, hogy mentesüljenek a szakirodalom-követéstől. A nagyvilágból mágnesszalagon érkező információkat számítógép válogatja.

Reklámgyermek

— Fiacskám, mi van veled, máskor ilyenkor már aludni szoktál? — Nem akarok még ágyba menni, sokáig nem leszek álmos. Biztos olyan Pepsi-érzésem van, mint a tétvében a bácsiknak meg a néniknek, akik sose járhatnak el akármilyen csúszkán... (t. sz. j.)

EGYRÁNYÚSÍTÁS.

Debrecenben a Poroszlay utca Simonyi út és Tanácsköztársaság útja közé eső szakasza 1982. június 15-én, kedden 0 óratól egyirányúsításra lesz. Behajtani csak a Simonyi út felől szabad.

ÉVFORDULÓNAPTÁR

Száz évvel ezelőtt, 1882. június 12-én született Baracsán, és 82 éves korában, 1964-ben halt meg Franciaországban Austerwell Géza vegyészemléke. A zürichi műgyűjtemen szerzte a mérnöki oklevelet, majd ugyancsak ott, a tudományegyetemen doktorált. Angliában Herbert Spencernél hallgatott filozófiát, utána tanársegéd lett a zürichi műgyűjtemen, mlközben műszaki doktori diplomát szerzett, 1910-ben kivándorolt Franciaországba, de az első világháború kitörésekor hazajött. Behívták katonának, s a fronton súlyosan megsebesült. Előbb Bécsben, a hadügyminisztériumban teljesített szolgálatot, ahol sellakot (lakkok), szigetelőt stb. gyártásához használt anyagot és gyantát állított elő saját találmányú, első módszerrel. Ezután Boszniába vezényelték; itt sikerült szilvamágból zsiradékot kivonnia. Az első világháború után ismét Franciaországban telepedett le, ahol a harmincas években az loncserűj anyagokkal és ezek tulajdonságaival foglalkozott eredményesen. A második világháború idején részt vett francia ellenállási mozgalomban, és helyiellenállási kitüntetésben is részesült. A háború végeztével Joliot-Curie munkatársa lett, s az uránizotópok szétválasztásán dolgozott.

AZ ÜGYELETES HÍRSZERKESZTŐ

Szilágyi Gábor Telefon: 12-144

A lottó nyerszámai:

1, 8, 33, 34, 35

TÁRSASUTAZÁST SZERVEZ LVOVBA az Express Utazási Iroda. A vonattal utazó turistákat gazdag program várja a július 2—8. közötti kirándulásra.

LITVÁN ÉPÍTŐMUNKASOK

delegációja érkezett a Hajdú megyei Állami Építőipari Vállalathoz. A küldöttség tagjai fogadta a vállalat vezetősége, és Seres György vezérigazgató tájékoztatást adott számukra a vállalat tevékenységéről, eredményeiről, gondjairól. A litván építőmunkások az építők napjának ünnepségprogramjában ismételten a HÁÉV munkájával.

HALALOS BALESET.

A budapesti—miskolci személyvonat június 10-én, csütörtökön este Hatvan és Hort-Csány között — az addigi megállapítás szerint jól működő tényorompó mellett — elütött egy tehérgépkocsit. A baleset következtében egy ember életét veszítette, három életveszélyes, illetve súlyos sérülést szenvedtek. A baleset okának megállapítását a rendőrség szakértők bevonásával folytatja.

Autósorszámok

A gépkocsis-sorszámok 1982. június 11-én a következők voltak: Trabant lll. hycomat 12 322, Trabant hyc combi 18, Trabant combi 3829 (Budapest), Trabant lll. 5504 (Debrecen), Wartburg lll. 7468, Wartburg de lux 9148, Wartburg de lux toltetés 1689, Wartburg lll. toltetés 1150, Wartburg tourist 3804 (Budapest), Skoda 105 S 4810, Skoda 120 L 5328, Lada 1200 10 863, Lada 1300 4660, Lada 1500 5600, Lada 1600 1591, Lada combi 1654 (Debrecen), Moszkva 11 363, Polskai Fiat 124 2 11 487, Zastava 712 (Budapest), Dacla 4911 (Debrecen).

KÖZLEMÉNYEK

Pálma divatúru és ajándéküzlet a Pálma expresszó mellett. Nyitás: hétfőn de 10 órakor. Hálózatszerelési munkák miatt Áramszűnés lesz Berettyóújfaluiban június 14-én, 15-én, 16-án, naponta 7.30-tól 16 óráig az alábbi utcákban: Vörös Hadisereg 33-tól végig, Krúdy Gy., Kodály Zs., Bartók B., Vécsei, Széké, Erkel F., Török B., Kőztársaság. (x) Közérdekű közlemény! Felhívjuk Debrecen város lakosainak figyelmét, hogy 1982. június 09-től 13-ig az éjszakai órákban (21 óratól 5 óráig) a Hortobágyi Állami Gazdaság környezetvédelmi üzeme levettől elleni védekezést végzi az utak, az utak és közterületek fáján. A felhasznált vegyszer Chinetrin 25 EC, amelynek munkaszerkezetűjáró várakozási ideje „0” nap, elemező-összeállítás várakozási idő 4 nap. Kérjük az autótulajdonosokat, az emeltélt időpontokban képkocsiikat a fák alatt ne tartsanak, a felhasznált vegyszer, a Chinetrin 25 EC méhekre kifejezetten veszélyes, ezért a méhekre szives intézkedését kérjük a méhek elszállítására, illetve lezárásra érdekében. Hortobágyi Állami Gazdaság környezetvédelmi üzeme. (x)

A MAGYAR SZ

„Emb

A VÖ

Szombaton, déli órákban a Himnuszval kezdődött meg a Vöröskereszt Hajdú megyei szervezeténél tartó közéleti fórum. A fórumot dr. Pártoktási István vezette. Igazgatóként megjelent az esemény a Vöröskereszt VI. kongresszusára szülő meggyenkeresztelésére, amely, érdemi tartott a Hajdú-tervényeskedő 60 ezres kerestet aktivisták letében megjelent 150 küldött s a vendégek.

Dr. Pinczés László tanácskorhász intézetének főigazgatója, a Vöröskereszt elnöke köszöntötte a megérkezőket és a küldötteket mint az elnökségben foglalt Magyar Józsi MSZMP megyei bizottság titkárait, dr. Évát, a Vöröskereszt gos vezetőségének budapesti szervezet vezetőjét, Barta Árpádnét, a elnökét, Szöllösi Cs. Hajdú-Bihar megyei elnökhelyettesét, András, az úttörő megyei elnökét és

Építő

Bár a kispályán kergettek a labdát, patok, amíg a hivatalnyitval kezdődött napja. Impozáns lett az új sportszarnok, nökség és a közönség. E színhely ugyancsak napját aktualízen formájával arról megragadja a Az elnökségben Tóti megyei pártbizottság dr. Postás Sándort, ceni városi pártbizottság titkárait, Szórádi Sándort, a KISZ Hajdú-Bihar Bizottságának első Szendi Sándort, az első titkárait Kiss Zoltán, az HÁÉV személyzeti igazgatója és Únnepi beszédet László, a Hajdú-Bihar Megyei Tanács osztályvezetője.